فضائله

راحت ارتحل غفاری

[illegible] قونیه ارکسندن [illegible] اغا

ماسن وحرره زاده جهی محمد عفی

باغ قندیلی جدید ناصوسیا [illegible] بغدادی [illegible]

ایدل ،، ،، ،،

اغنیی

عمره مسرالك

کتاب احکام الاوقاف

محرر اثر

خلیل

بوی آبادی حافظ خنیل شکری افندی

ناشری

ترقی کتبخانه صاحبی محمد شمس الدین

استانبول

١٣٢٩

طرابلسده حاجی حسین افندی
مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

﴿ تعیین مرام ﴾

دیانت اسلامیه‌ده دخی آشکار اولدیغی وجهله عبادتخانه‌لر ومکاتب وکتابخانه وخسته‌خانه وفقراخانه وکوپری وچشمه کبی دیانت ومدنیتك لوازمندن اولان مؤسسات خیریه کتب فقهیه‌ده وقف و اوقاف تعبیر ایدلمش بویله معامله وقفیه‌لر بالجمله ملل متمدنه عندنده دخی معتبر ومرعی الاجرا بولنمشدر. دیانت اسلامیه‌نك ظهورندن مقدم طرف خدادن مبعوث اولان انبیاء عظام ورسل فخامدن ابراهیم وداود وسلیمان علیه السلامدن صدور ایتمشدر شویله که جناب حقك کندیلرینه عنایت و احسان بیوردیغی ثروت و برکتی غربا و مسافرینی اطعام ومساکینه انعام یولنده بذل ونثار بیورمقده ایدیلر.

وبويلەجە آثار خيريۀ مؤبدە انشا واحداثنە انبياء مشار اليهم مأمور بيورمق وسائر اصحاب خيرە بر نمونۀ امتثال اولمق حكمت بالغۀ صمدانيەسنە بناء معاملۀ مذكورەنك اجراسنە دائر كنديلرينە وحى الهى نازل اولمشدر

بو منطوق وحى الهى بر خيلى آثار خيريە انشا بيورمشلر و آثار مذكورەنك اقدمى واك مقدس ومحترمى قبلەگاه وطوافگاه حجاج مسلمين اولان كعبۀ عليا وقدس شريفدركى مسجد اقصى انبياء مشار اليهمك آثار خيريەلرندن اليوم بلاد عربدە موجود در . وخليل الرحمن اوقافى دينمكلە معروف بر نوع اوقاف دخى واردر ومؤخراً شريعت مقدسۀ اسلاميەنك ظهورندە بر موجب قرآن منزل خيرات و مبرات واحسان و انعام و اطعام طعام و سائر احكام جليلەلر دخى بو كبى معاملات خيريە و وقفيەلرى تأكيد و تأسيس و سنن صحيحە ايلەدە تأييد ايلمشدر .

و فسخ و نسخ اولمادقجە (شريعت من قبلنا شريعةٌ لنا) حكم اصولى بوبابدە باشقەجە برهاندر .

وآثار خيريە انشاسنە اغنياء امتى تشويق وترغيب يولندەكى آثار شريفەلردە بويلەدر .

ازجملە (اذامات الانسان انقطع عملە الامن ثلثة من صدقة جارية اوعلم ينتفع بە اوولد صالح يدعولە) كبى حديث شريفدركە انسان وفات ايتدكدە عملى منقطع اولوب دفتر اعمالنە مثوبات قيد اولنماز اولور فقط بواوچ شيدن عبارت اولان عملى

19699

منقطع اولميوب الى الابد دفتر اعمالنه ثواب قيد اولنور . بو اوچ شيدن اولكيسى الى يوم القيام جارى وباقى اولان صدقه‌دركه وقف صورتيله انشا اولنان آثار خيريه‌در چونكه حياتنده بذل مال ايله آثار خيريه انشاسنه موفق اوله‌رق وفات ايدن انسانك آثاريله خلق انتفاع واستفاده ايتدكجه خلق طرفندن دائما خير ورحمت ايله يادايديله‌جكندن بوصورتله اول انسان وفاتيله عملى منقطع اولميوب الى قيام الساعة دفتر اعمالنه مثوبات قيد ولنور ايكنجيسى كندوسيله انتفاع اولنان عملدركه برعالم صادق وعارف بالحق ناطق علوم ومعارف نافعه‌دن برمعرفت وعلمى تشنكان علم ومعرفت اولان طالب وراغبلره تعليم وتدريس و ياخود علوم ومعارف نافعه‌يه دائر آثار مفيده تأليفنه موفق اوله‌رق وفات ايدرسه حياتنده كندوسندن تلقئ علم وعرفان ايتمش اولان شاكردانى اول علمى طالبينه نشر وافاده وياخود اول عالمك وعارفك حياتنده تأليف ايتمش اولديغى آثارندن مؤلفه‌سندن ارباب مطالعه انتفاع واستفاده ايتدكجه اندن حاصل اوله‌جق اجور جزيله‌دن ولو وفات ايتمش اولسه بيله شو عالم ومعلم ومؤلفلرده حصه مند اوله‌رق وفاتلريله عمللرى منقطع اولماز .

علوم ومعارفك نشرى حقنده بوندن زياده تشويق وترغيب اوله‌مز اوچنجيسى والدين ارتحالندنصكره اكا خير دعا ايدر ولد صالحدر زيرا بر انسان حياتنده صلاح اوزرينه تربيه ايتمش اولديغى ولدينك اعمال صالحه ودعوات خيريه‌سندن بعد الوفات مستفيد اوله‌جغى جهتله خير الخلفه نائل اولان پدر ومادرك وفاتيله عملى منقطع اولماز

خلاصه . شريعت غراء محمديه احكام جليله‌سنه توسلاً عالم اسلام اغنياء وسلاطين عظام پك چوق اوقاف متنوعه بذل ماحصل ايتمش والى يوم القيامه‌ده ايده‌جكلردر. نور الله مراقدهم وزاد الله مساعيهم .

بناءً عليه اوقافه دائر كتب فقهيه‌ده مسطور اولان مسائل وقفيه‌دن مفتى به و قوانين وتعاملى جامع معمول به اولانلرينى جمع و تحريرينه ابتدار و كتاب الاوقاف ناميله مسمى ايلدم .

همان جناب حق عدالتله مشروط اولان حكومات اسلاميه‌يه شوكت و نصرتلر احسان بيورمقله برابر حامئ مشروطيت و حاكه مشورت اولان پادشاه اعظم سلطان محمد رشاد افندمز حضرتلرينى اكدار كونيه‌دن كمال نصرتله بالتلبيص عافيت و عمر شاهانه‌لرينى مزداد بيورسون آمين بحرمة آل سيد المرسلين .

مغدورين سياسيه‌دن يالوه نائب سابقى و خاصه سكزنجى آلايى مفتئ اسبقى بوى آبادى حافظ خليل شكرى دعالرى

کتاب احکام الاوقاف

اشبو کتاب
بر مقدمه ایله یکرمی بر مطلبی جامعدر

مقدمه

وقفه دائر اصطلاحات بیاننده اولوب
ایکی مبحثی شاملدر

مبحث اول

وقفه متعلق اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در

۱ (ماده)

وقف منفعتی عباداللهه عائد اولمق اوزره بر عینی و برشیٔ جناب حقك حقوقندن حق ملکی حکمنده اوله‌رق تملیك ایتمك و تملکدن محبوس و ممنوع و موقوف قیلمقدر

وقف ایدن آدمه واقف و وقف ایدیلان عینه موقوف و محل وقف دینلور

٢ (ماده)

وقف بالاده بيان اولنان معناده استعمال اولنديغى كبى عين موقوف معناسنده دخى استعمال اولنه‌رق فلان وقفدر دينلور وقفك جمعى اوقاف كلور

٣ (ماده)

وقف ارصادى اموال بيت المالدن اولان بر ملكك منفعتى طرف ذى شرف پادشاهيدن شرعاً بيت المالدن استحقاقى اولان كيمسه يه تعيين وتخصيص بيورلمقدن عبارتدر وقف ارصادى ايله وقف اولنان اوقافه تخصيصات اطلاق اولنور

٤ (ماده)

(وقف) لازم وغير لازم قسملرينه منقسمدر
وقف لازم قابل فسخ اولمايان وقفدر
وقف غير لازم قابل فسخ اولان وقفدر

٥ (ماده)

غلهٔ وقف فائده‌سى ومحصولى ديمكدر
نقود موقوفه‌نك ربحى وعقار موقوفك اجاره‌سى ووقف باغچه‌نك ميوه و ثمره‌سى كبى
رانك فتحى ويانك سكونيله ريع وقف غلهٔ وقف معناسنه‌در

٦ (ماده)

تسجيل وقف بر وقفك لازم اولمسنه حكم ايتمكدر

٧ (ماده)

وقفك منافىء واقف طرفندن هرهانكى جهته شرط وتخصيص ايدلمش ايسه اكا مشروط له وموقوف عليه ومصرف وقف دينور

٨ (ماده)

(متولى) شروط وقفيه موجبنجه امور ومصالح وقفى اداره ورؤيت ايتمك ايچون تعيين اولنمش اهل و مقتدر آمدر

متولى ايكى قسمدر

برى مشروطيت اوزره متوليدركه انك متولى اولمسى شروط وقفيه مقتضاسندن اولماقدر

ديكرى كندوسنك متولى اولمسى حقنده واقف طرفندن بر شرط درميان اولنميوب مجرد توجيه حاكمله نصب اولنمش اولان متوليدر

٩ (ماده)

قيم وقف متولىٔ وقف ديمكدر جمعى قوام كلور

متولىيه متكلم على الوقف دخى دينور

١٠ (ماده)

قائممقام متولى فصل مخصوصنده بيان اولنهجغى وجهله متولى مقامنه قائم اولمق واكا عائد وظائفى ايفا ايتمك اوزره طرف حاكمدن نصب اولنان كيمسهدر

۱۱ (ماده)

ناظر وقف متولينك وقف حقنده اداره وتصرفنه نظارت ايتمك وامور وقفده رأياً متولى يه مرجع اولمق اوزره نصب اولنمش اولان ذاتدر

بعض بلده لرده نظارت توليت مقامنده استعمالى عرف وعادت بلده اولمغين بو يله بعض بلده لرده متولى يه ناظر وقف دخى اطلاق اولنور

۱۲ (ماده)

جابئ وقف وقفك تحصيلدارلرى يه جابى دينلور

۱۳ (ماده)

امور ومصالحه واقف اولوب شرع وعقلك خلافنه مالنى هيچه صرف واسرافدن توقى ايدن آدمه رشيد دينلور

۱٤ (ماده)

(مستغل) كلمه سى مؤسسات خيريه نك اداره سيچون اقتضا ايدن غلات وواراتى كتورمك اوزره وقف ايدلمش اولان مالدر جمعى مستغلات كلور

بو يله وارداتى اولان وقف مال باغ باغچه خان حمام كبى اموال غير منقوله دن اولور ويا منقول اولور كه استرباحى مشروط اولان نقود موقوفه وكذلك تعبير اولنور آلات لازمهٔ صناعيه كبى

۱٥ (ماده)

مسقف سقفى يعنى طوانى حاوى ابنيه يى مشتمل اولان

مستغلدر جمعی مسقفات كلور بو كلمه اخص ومستغلات كلمه‌سی اعمدر

١٦ (ماده)

مؤسسات خيريه معابد ومدارس ومكاتب وعمارات ودارالقراء دركاه وزواياو كتبخانه وفقراخانه ومسافرخانه وكوپری وخسته‌خانه وقدمخانه ودارالشفاءوچشمه وسبيلخانه وحوض وقويو وقبرستان كبی اصحاب خيريه طرفندن انشا و وقف ايديلان آثار خيريه‌در

١٧ (ماده)

مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده فراغ بر كيمسه‌يه مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده اولان حق تصرفنی اخرك عهده‌سنه ترك وتفويض ايتمكدن عبارتدر تفويض ايدن كيمسه‌يه فارغ وعهده‌سنه تفويض اولنان كمسنه‌يه مفروغ له وفراغ اولنان مسقف ومستغله‌ه فروغ به دينلور

وتفويض مقابلنده فارغك مفروغ لهدن آلديغی اقچه‌يه بدل فراغ دينلور

١٨ (ماده)

بلا شرط وقوعبولان فراغه . فراغ قطعی دينلور

١٩ (ماده)

مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده فراغ بالوفاده بركيمسه آخردن استدانه ايلديكی مبلغ مقابلنده تصرفنده اولان وقف برشيئی

دينني ادا ايتدكده ينه كندويه رد اولنمق شرطيله دايـه فراغ ايتمكدر يعنى فراغ بالوفا بوبله اولور

٢٠ (ماده)

مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده استغلال فارغ مفروغ بهى مفروغ لهدن استيجار ايتمك شرطيله وقوعبولان فراغ بالوفادر

٢١ (ماده)

وقفك غله‌سندن ويريلان معاش وتعيينه وظيفه دينلور جمعى وظائفدر

وبو معاش وتعيينى آلان كيمسه‌يه مرتزقه واهل وظائف دينيلور

٢٢ (ماده

احفاد بركيمسه‌نك اولادينك اولاديدر

٢٣ (ماده)

اولاد صلبيه بر آدمك بالذات كندوسندن حاصل اولان اولاديدر بناء عليه بر آدمك احفادينه اول آدمك اولاد صلبيه‌سيدر دينلەمز ايسه‌ده صلبى اولادى بولنمزسه احفادى اولاد مقامنه قائم اولور.

٢٤ (ماده)

نسل اولاد صلبيه‌يه واحفاده شاملدر ذريت دخى نسل كيدر

٢٥ (مسئله)

وقفيه وقفه دائر واقفك تقريرو حاكمك تسجيلنى حاوى تنظيم

اولنان حجت شرعیه‌در

٢٦ (ماده)

تبرع برمالی بلا عوض تملیك ایتمكدر جمعنده تبرعات دینور تفضل كبی‌در

٢٧ (ماده)

تعامل استعمالا اكثر اولاندر تعامل قدیم اولورسه قدمیله حادث اولورسه محاكمه‌ایله حكم اولنور

بناء علیه بر ویا ایكی كشینك استعمالیله تعامل حاصل اولماز

٢٨ (ماده)

فقیر نصابه یعنی كندی اوزینه زكوة واجب اوله‌جق مقدار ماله مالك اولمیان كیمسه‌در

بناء علیه نصابه مالك اولان كیمسه شرعاً اغنیادن عد ایدیلور بو نصاب ماده‌سی صدقات و ذكاة مفروضه بحثنه راجعدر

٢٩ (ماده)

مرمت مستهلكه ابنیه‌دن تفریق واخذی قابل اولمیان ترمیماتدر بویا وصیوا كبی

٣٠ (ماده)

مرمت غیر مستهلكه ابنیه‌دن تفریق واخذی قابل اولان ترمیماتدر مجدداً علاوه ایدیلان بنا كبی

٣١ (ماده)

بروقفی ملك ایله مبادله ایتمكه استبدال دینلور

٣٢ (ماده)

تسجيل استبـدال قابل نقض اولمامق ايچون استبدالك صحت ولزوميله حكم ايتمكدر

مبحث ثانى

وقفه متعلق اسطلاحات قانونيه‌يه دائردر

٣٣ (ماده)

اوقاف مضبوطه طوغريدن طوغرويه اوقاف همايون نظارتى طرفندن اداره اولنان اوقافدر

اوقاف مضبوطه ايكى قسمدر

قسم اول سلاطين عظام حضراتيله متعلقـات سنيه‌لرى اوقاف شريفه‌لريدر

اوقاف مذكوره‌نك توليتلرى مقام معلاى خلافتپناهى‌يه مشروطه ايدوكندن امور توليتى اداره ايتمـك اوزره طرف اشرف خلافتپناهيدن اوقاف همايون ناظرى توكيل بيورلمشدر

قسم ثانى ذريت ومتعلقـات واقفـدن توليتك مشروطلهى منقرض اوله‌رق اوقاف همايون خزينه‌سندن ضبط واداره اولنان اوقافدر [*]

[*] برقسم اوقاف مضبوطه دخى واردركه توليتلرى مشروط لهلر عهده‌لرنده اولديغى حالده متوليلرينه معين برمعاش تخصيصيله امور وقفه مداخله ايتديرلميوب طوغريدن طوغرى اوقاف همايون نظارتى طرفندن اداره اولنور .

بوقسمه بوقسمه اداره‌سى مضبوطه اوقاف دينور .

كپريلى و جغال زاده و شهيد محمد پاشا وقفلرى كبى .

٣٤ (ماده)

اوقاف ملحقه اوقاف همايون ناظرينك تحت نظارتنده اوله‌رق متولیٔ مخصوصلری معرفتلريله اداره اولنان اوقافدر

اوقاف ملحقه‌نك اكثريسنك وقتيله نظارتلری واقفلری طرفندن صدارت عظمی ومشيخت عليا ودارالسعادة‌الشريفه اغالغی وصدرين محترمين وفتوی امانت جليله‌سی واستانبول وبلاد ثلثه قاضلقلری كبی مناصب عاليه اربابنه شرط ايديلوب انلر طرفندن اداره اولنمقده ايكن مؤخراً اوقاف همايون نظارتنك تشكيليله آكا احاله ايدلمشدر

اوقاف ملحقه‌نك امور نظارتنده اوقاف همايون ناظرينك مشروعيت تصرفی ذكر اولنان نظارتلرك مشروطلهلری بولنان ذوات طرفندن وكالت استحصالنه متوقفدر

٣٥ (ماده)

مستثنی اوقاف اوقاف همايون ناظرينك نظارتی ومداخله‌سی اولميه‌رق خودبخود متولیٔ مخصوصلری طرفندن اداره اولنان اوقافدر

غزاة واعزهٔ كرام اوقافی كبی

٣٦ (ماده)

عوارض وقفی غله‌سی‌وارداتی برقريه ويامحله اهاليسنك عوارض واحتياجاتنه صرف اولنمق اوزره تأسيس ايديلان وقفدر

برقريه ويا محلهده فقرادن وفات ايدنلرك تجهيز وتكفيننه وخسته اولهرق كار و كسبدن عاجز قالانلرك انفاق واعاشهسنه و قريه و محلهنك قالديرم و صو يوللرى محتاج تعمير اولدقده آنلرك تعميرلرينه صرف اولنمق اوزره تأسيس ايديلان و قفلرى كبى

٣٧ (ماده)

اجارتين اجارهٔ معجله واجارهٔ مؤجله ديمكدر.
وبويله ايكى اجاره ايله ايجار اولنه كلان مسقفات و مستغلات موقوفهيه ايجارتينلو اوقاف دينلور.

٣٨ (ماده)

اجارهٔ واحدهلو اوقاف اصل كه برشخص كندى تصرفنده اولان عقارى آى و سنه كبى برمدت قصيره تعيينيله موقتاً ايجار ايدر ايسه بعينه اويولده متولىٔ وقف طرفندن ايجار اولنه كلان مسقفات ومستغلات موقوفهدر .

٣٩ (ماده)

مقاطعه عرصهسى وقف واوزرنده كى ابنيه و اشجار وكرومى ملك اولان عقارده متصرفى طرفندن جانب وقفه ويرلمك اوزره عرصه ايچون قطع وتعيين اولنمش اولان اجارهٔ سنويهدر وبوكا اجارهٔ زمين دخى دينلور .

٤٠ (ماده)

كدك بر اصناف و صنعته مخصوص اولوب دائمى صورتده

مستقر اولمق اوزره برعقار درونه وضع اولنمش اولان آلات لازمه‌در. [*]

٤١ (ماده)

كدكات موقوفه‌نك برقسمنه نظاملو ديكر قسمنه عادى كدك تعبير اولنور.

٤٢ (ماده)

نظاملو كدكات موقوفه جد امجد خلافتپناهى جنتمكان سلطان محمود خان عدلى حضرتلرى وحرمين محترمين وقف شريفلرندن اولان كدكلردر.

بونلرك غيرى سائر وقفلردن اولان كدكلره عادى كدك تعبير اولنور.

نظاملو كدكلر ايله عادى كدكلرك فرقى اجارتين بابنك فراغ بالوفا فصلنده كلور.

---

[*] بيك ايكيوز يتمش يدى سنه‌سى ذالحجة الشريفه‌سنك سكزنجى كونى تاريخنده مجدداً كدك اعتباريله سند اعطاسى با ارادهٔ سنيه قطعياً منع اولنديغى مثلاو بيك ايكييوز قرق يدى تاريخندن مؤخر تاريخ ايله سند و قيدى اولوبده تاريخ مذكوردن مقدم تاريخ ايله سند ويا اقلام و سجلاتده قيدى بولنميان كدكلره قطعاً اعتبار اولنميه‌جغى نظام مخصوص اقتضاسندندر.

كدك مستقر فيهى اولان عقار وقف اولسه بيله عرفده اكا ملك تعبير اولنور.

ملكى محترق اولمش اولان كدكه عرفده كدك مستخلص دنيلور.

كدكلرك بعضيلرى بيك ايكييوز يتمش يدى سنه‌سندن مقدم اصحابى طرفندن وقف ايديلوب بعضيلرى ملكيتده قالمشدر.

مطلب اول

وقفك انعقاد وسببي وشرائط صحتی وبعض احكامی
حقنده اولوب بش فصلی جامعدر

فصل اول

وقفك انعقاد وسببی حقنده‌در

٤٣ (ماده)
وقفك انعقادی وقفك حكمنی قابل اولان محله مضاف اوله‌رق ركن وقفك اهلندن صدور ایتمسنه توقف ایدر.

٤٤ (ماده)
وقفك ركنی مالمی وقف ایتدم ویاخود صدقهٔ مؤبده ایله صدقه ایتدم كبی انشاء وقفه دلالت ایدن سوزلردر.

٤٥ (ماده)
دلسزك اشارت معلومه‌سیله دخی وقف منعقد اولور.

٤٦ (مسئله)
وقفك حكمنی قابل اولان محل مال متقومدر.
مال متقوم كندوسیله انتفاع مباح اولان معناسنده استعمال اولندیغی كبی مال محرز معناسنده دخی استعمال اولنور.
بومقامده شو ایكی معنادن هرقانغیسی مراد اولونسه جائزدر

۴۷ (ماده)

موقوف عليه اشخاص غير معينه ايسه وقفك انعقادنده موقوف عليهمك قبولی شرط دكلدر.

بناءً عليه بوصورتده يالكز واقفك ايجابيله وقف منعقد اولور مثلا بركيمسه مالنی وقف ايتدكده منافعنی بر بلده نك غير معين اولان فقراسنه شرط ايلسه وقفك انعقادی اول بلده فقراسنك قبوللرينه متوقف دكلدر.

اما موقوف عليه اشخاص معينه دن عبارت ايسه او صورتده وقفك انعقادی آنلرك قبوللرينه متوقفدر.

موقوف عليه وقفی رد ايتديكی تقديرجه ردی آنجق كندی حقنده وقفك انعقادينه مانع اولور يعنی كندوسی اول وقفك منفعتدن محروم اولور.

ديكر موقوف عليهلر حقلرنده وقفك انعقادينه مانع اولماز مثلا بركيمسه مالنی وقف و غله سنی اوغلنه بعده برزاويه نك فقراسنه شرط ايتدكده واقفك اوغلی اول وقفی رد ايتسه يالكز كندوسی اول وقفك غله سندن محروم اولوب غلهٔ وقف زاويه فقراسنه عائد اولور.

۴۸ (ماده)

موقوف عليهك سكوتی دلالةً قبول عد اولنور.

بناءً عليه موقوف عليه وقفی ردويا قبول ايتديكنه دائر برسوز سويله میوب سكوت ايلسه سكوتی دلالةً قبول عد اولنه رق منفعت وقفه مستحق اولور.

٤٩ (ماده)

بعد الرد قبول وبالعكس بعدالقبول رد معتبر دكلدر

بناء عليه موقوف عليه وقفى رد ايتدكدنصكره ردينه نادم اولوب وقفى قبول ايلسه منفعت وقفه مستحق اولماز كذلك موقوف عليه وقفى قبول ايتدكدنصكره رد ايلسه ردى معتبر اولماديغندن شرط واقف موجبنجه كندويه عائد اولان منفعتدن محروم اولماز

٥٠ (ماده)

وقفك حكمى مال موقوفك عينى محبوس ومنفعتى عبادالله عائد اولمقدر

٥١ (ماده)

وقفك اهلى حر وبالغ اولان كيمسه‌در

٥٢ (ماده)

وقفك سببى نيت خالصه ايله امور خيريه‌يه بذل مال ايله جناب حقك رضاسنه تقرب وحقه عبادت قصديدر

٥٣ (ماده)

وقفك افضلى ناسك شدت ايله محتاج اولديغى برشيئى وقف ايتمكدر

مثلا اهاليسنك احتياجنى دفعه كافى چشمه‌سى اولان بر محله‌نك مكتبى اولماسه اوراده وقف اوله‌رق مكتب ياپمق چشمه ياپمقدن افضلدر ودها خيرلودر

٥٤ (ماده)

برکیمسه وقف ایتمك نیتیله بر مال اشترا ایدوب فقط بعدالاشترا اول مالی وقف ایتدیکنه دائر بر سوز سویلمه‌سه مجرد نیتله اول مال وقف اولمش اولماز

٥٥ (ماده)

بر وقفك متولیسی اول وقفك غله‌سیله وقف ایچون بر مال اشترا ایلسه مجرد غلهٔ وقف ایله اشترا اولنمغله اول مال وقف اولمش اولماز

بناءعلیه متولی اول مال حقنده بایع ایله باالتراضی عقد بیع اقاله ویاخود اول مالی آخره بیع ایده‌بیلور

شو قدر وارکه متولی بعدالاشترا مال مذکوری اصول مشروعه‌سنه توفیقاً حکم حاکمله وقفه تصحیح ایدر ایسه اول مال وقف اولمش اولور

اما متولی غلهٔ وقف ایله شترا ایتمیوبده اصل مال وقف ایله اشترا ایدر ایسه‌ بوصورتده مجرد اشترا ایله مال مشترا وقف اولمش اولور

مثلا عقاره تبدیلی مشروط اولان نقود موقوفه ایله متولیسی برعقاره اشترا ایلسه مجرد اشترا ایله اول عقار وقف اولمش اولور

بوندن حکم حاکمله وقفه تصحیح معامله‌سنه حاجت یوقدر

فصل ثانی

وقفك صحتنده شرط اولمیان شیلر حقنده‌در

٥٦ (ماده)

واقفك تملیك وتبرعه اهل اولمسی شرطدر

بناءعلیه صبی ومجنون ومعتوهك وقفلری صحیح اولماز فقط انلره دیكری برمال وقف ایده‌رك انلرك موقوف علیه اولملری صحیحدر

كذلك حر اولمیان كیمسه‌نك وقفی صحیح دكلدر

فقط برمال وقف ایتمكه مولاسی طرفندن مأذون اولان برعبد مملوك اول مالی وقف ایتسه صحیح اولور [*]

٥٧ (ماده)

و قفك رضاسی شرطدر

---

[*] چونكه عبد و یدنده اولان مال شرعاً مولاسنك ملكی اولمغله برعبد كندی یدنده اولان مالی مولاسنك اذنیله وقف ایتدیكی تقدیرجه اول مالی مولاسی طرفندن نیابةً وقف ایتمش عداولنه‌رق وقف صحیح اولور من القدیم دولت علیه‌ده دارالسعاده اغالغی مسندنده اولوب سلاطین عظام حضراتنك عادتا آزادقبول ایتمز بندكاندن بولنان ذوات كرامك وقفلری بوقبیلدندر

ذوات مشارالیهمك علی العموم وقفیه لرنده كندولرینك اجرای وقفه طرف اشرف ملوكانه‌دن مأذون بیورلدقلری تحریر اولنمسنك سببی اشبو مسئله‌دن ظاهر ونمایان اولور

بناء عليه اكراه معتبر ايله وقوعبولان وقف صحيح اولماز

٥٨ (ماده)

واقفك دين وياسفه سبيله محجور اولمامسى شرطدر

بناء عليه سفيه محجور ويامديون محجورك حجز ايدلمكسزين مالى وقف ايلسه وقف صحيح اولماز

٥٩ (ماده)

واقفك تبعهٔ دولت اسلاميه‌دن اولمسى شرط دكلدر

بناء عليه مستأمن دار اسلامده برمالى وقف ايلسه وقف صحيح اولور

٦٠ (ماده)

واقف ايله موقوف عليهك ديناً اتحادلرى شرط دكلدر

بناء عليه برمسلم وقف ايتديكى مالك منفعتنى تبعهٔ غير مسلمه فقراسنه وياخود غير مسلم وقف ايتديكى مالك منفعتنى فقراء مسلمينه شرط ايلسه وقف صحيح وشرط معتبردر

٦١ (ماده)

مال موقوفك عقار اولمسى شرطدر

بناءً عليه منقولك اصالةً وقفى صحيح دكلدر

شوقدر واركه برمنقولك وقف اولنمسى حقنده بربلده‌ده عرف وعادت جريان ايتمش ايسه اول بلده‌ده اومقوله منقولك وقفى صحيح اولور مثلا آرزو ايدنلر مطالعه ايتمك اوزره كتب ورسائل وقرائت ايتمك اوزره مصحف شريف ودلائل واسترباح اولنه‌رق برنجى برجهت خيره صرف اولنمق اوزره اموال نقليه مكاتب

ومدراس كبي اماكن خيريه ده استعمال اولنمق اوزره مفروشات واوانیٔ نحاسیه وولیمه جمعیتلرنده کلینلره اعاره اولنمق اوزره البسه وحليات ومحصولاتی برجهت خیره عائد اولمق اوزره قیون وکچی واینك كبي حيوانات وفقراء زراعدن تخمی اولميانلره افراض اولنمق حبوبات وقف ایتمك عادتی جاری اولان بلده لرده اونوع منقوللرك وقفی صحيحدر

٦٢ (ماده)

عقاره تبعیةً منقولك وقفی صحيح اولور

یعنی برعقار وقف اولندقده اول عقاره تابع اولان منقولك دخی دخی اول عقارله برابر وقف اولنمسی صحيحدر

كرك اومنقولك وقفيتی حقنده عرف وعادت جاری اولسون وكرك اولمسون

مثلا برچفتلك وقف اولندقده آلات زراعت وتخم وحيوانات واوانی كبي اول چفتلك درونده بولنوب اكا تابع اولان منقولات چفتلك ايله برابر وقف اولنسه چفتلکه تبعاً منقولات مذكوره ده وقف صحيح اولور [*]

٦٣ (ماده)

موقوفك عين اولمسی شرطدر

بناء عليه ذمتده اولان دينك قبل القبض وقف اولنمسی صحيح دكلدر

---

[*] چونکه مجله نك الى درنجى ماده سنده ذكر اولنان قاعدهٔ فقهيه موجبنجه بالذات تجويز اولنه میان بالتبع تجويز اولنور

بناءً على هذا بركيمسه دیکرك ذمتنده شوقدر غروش آلاجغنی بورجهته وقف ایدوب بعده انی مدیوندن قبض ایتدکده کندی امورینه صرف ایده‌بیلور ومبلغ مزبوردن مدیونك ذمتنی ابرا ایلسه ابراسی صحیح اولور

وقبل القبض والابرا واقف وفات ایدر ایسه ورثه‌سی مبلغ مزبوری مدیوندن قبض ایدب بینلرنده اقتسام ایتمك اوزره ترکه‌یه ادخال ایده‌بیلورلر

بوصورتده اول جهت متولیسی مجرد بروجه محرر وقف ایدلدی دیو مبلغ مزبوری دعوی ایده‌مز

شوقدر وارکه برکیمسه دیکرینك ذمتنده اولان آلاجغنی برجهت خیره وقف اولمق اوزره وصیت ایلسه صحیح اولور

بوصورتده اوکیمسه آلاجغنی مدیوندن قبض ایتمکسزین وفات ایدوبده ثلث مالی اووصیته مساعده اولسه دین مذکور مدیوندن قبض اولندقده تعیین اولنان جهته عائد اولمق اوزره وقف اولمش اولور

کذلك برعقارك عینی وقف اولنیوب یالکز منافعی وقف اولنمق صحیح دکلدر

مثلا برکیمسه ملکی اولان برخانه‌نك رقبه‌سنی ملکنده ابقا ایدرك یالکز غله واجاره‌سنی برجهت خیره وقف ایلسه وقف صحیح اولماز

فقط برکیمسه فلان عقاریمك غله‌سنی مؤبداً فقرایه صدقه ایتدم

دیسه بطریق الاقتضا اول عقاری فقرا ایچون وقف ایتمش اولور .

٦٤ (ماده)

مال موقوفه غیرك حقی تعلق ایتمامك شرط دکلدر

بناءً علیه برکیمسه آخره رهن وعقد ایجار ایتمش اولدیغی عقاری برجهته وقف ایلسه صحیح اولور .

وبووقف سبب عقد رهن وعقد ایجاره مناقض اولماز

صورت اولاده مدت ایجاره منقضی ویاخود عهد عاقدینك وفاتیله ایجاره منفسخ اولدقده ویاخود بالتراضی عقد اجاره فسخ اولندقده وصورت ثانیه‌ده اداءدین اولنه‌رق رهن فك ایدلدکده اول عقار قنغی جهته وقف ایدلمش ایسه اورایه عائد اولور

فقط واقف مرتهنه اولان دینی اداایتمکسزین وفات ایدرایسه نظر اولنور

اکر واقفك اداءدینه وافی دیکر مالی‌وار ایسه اول مال ایله مرتهنه اولان دینی ایفا اولنه‌رق اول عقار وقفیت اوزره قالور

واکر دیکر مالی یوغیسه اوصورتده مال موقوف صاتیله‌رق مرتهنه اولان دینی ادا اولنور

٦٥ (ماده)

موقوفك مشغول اولماسی شرط دکلدر

بناءً علیه برعین کرك واقفك وکرك دیکر مالیله مشغول بولندیغی حالده وقف اولنسه وقف صحیح اولور .

مثلا بر كيمسه درونده كندى اشياسى بولنان بر خانه‌سنى اول اشيادن تخليه ايتمكسزين وقف ايسه وقف صحيح اولور

كذلك بر كيمسه‌نك خانه‌سنده ديكر كيمسه‌نك اشياسى بولنديغى حالده او كيمسه قبل التخليه اول خانه‌يى وقف ايلسه وقف صحيح اولور

٦٦ (ماده)

موقوفك حين وقفده واقفك مالى اولمسى شرطدر

بناء عليه بر كيمسه ديكر كيمسه‌نك مالنى بلا اذن فضولا وقف ايتسه صحيح اولماز

فقط بر وجه محرر فضولاً وقف ايتدكدن صكره مال صاحبى اوقفى مجيز اولسه اوصورتده وقف صحيح اولور [*]

مال صاحبى مجيز اولمقسزين فضولاً وقف ايدن كيمسه اول ماله مالك اوليورسه اول مال وقف اولمش اولماز مثلا بر كيمسه اقرباسندن بر شخصك مالنى فضولاً وقف ايدوب بعده او شخص وقفى مجيز اولمقسزين وفات ايدوبده وراثتى او كيمسه‌يه منحصر اولسه وياخود غصب ايتمش ايلديغى مالى فضولا وقف ايتدكدنصكره قبل الاجازه اول مالى مغصوب منهدن اشترا ايديورسه بر وجه مشروح وقوعبولمش اولان عقد فضولى‌يه بناء اول مال وقف اولمش اولماز

كذلك بر كيمسه بالاجارتين تحت تصرفنده اولان وقف عقارى مؤسسات خيريه‌دن برينه وقف ايلسه صحيح اولماز [*]

---

[*] چونكه اجازت لاحقه وكالت سابقه كبيدر

[*] چونكه بالاجارتين مستأجر اولان كيمسه مستأجر فيه اولان مال ووقفك يالكز منفعتنه مالكدر رقبسنه مالك دكلدر

كذا ديونى تركه‌سندن ازيد اولديغى حالده وفات ايدن كيمسه‌نك ورثه‌سى تركه‌دن بر عقارك قيمتنى غرمايه ادا ايله اول عقارى استخلاص و تملك ايتمكسزين برجهته وقف ايلسه‌لر وقف صحيح اولماز

بناء عليه غرما بروجه مشروح وقوع بولان وقفى طوتميوب اول عقارى قسمت غرمايه ادخال ايده بيلورلر

٦٧ (ماده)

موقوفك مفرز اولمسى شرط دكلدر

بناء عليه كرك شيوع اصلى وكرك شيوع طارى وقفك صحتنه مانع اولماز

مثلا بركيمسه بر عقاردن نصف وياربع كبى حصهٔ شايعه‌سنى وقف ايلسه كرك اول عقار قابل تقسيم اولسون وكرك اولمسون هرحالده وقف صحيح اولور

كذلك بركيمسه ملكى اولمق اوزره برعقارك مجموعنى وقف ايتدكدن صكره اول عقارك نصف وياثلث كبى برمقدار شايعنه مستحق چيقوب بعد الاثبات والحلف اول مقدار مستحقه حكم اولونسه ذكر اولنان عقارك اول مقداردن ماعداسنده وقف منتقض اولميوب على حالا قالور

شوقدر واركه مسجد ويامقبره اولمق اوزره برملكك حصهٔ شايعه‌سنى وقف ايتمك صحيح اولماز

كرك اوملك قابل تقسيم اوولسون وكرك اولمسون

٦٨ (ماده)

موقوفك معين ومعلوم اولمسى شرطدر

بناءعليه بركيمسه لاعلى التعين مالندن برشى وقف ايتدم وياخود لاعلى التعيين شوايكى دكاندن برينى وقف ايتدم وياخود شو زيتونلقده مالك اولديغم زيتون اشجارندن لاعلى التعيين اون عددينى وقف ايتدم وياخود ملكم اولان عرصه‌دن لاعلى التعيين شوقدر ذراع محلنى وقف ايتدم ديسه وقف صحيح اولماز فقط بركيمسه ديكريله على الاشتراك مالك اولديغى برعقاردن حصهٔ شايعه‌سنى وقف ايلسه صحيح اولور

٦٩ (ماده)

موقوفك حدودينى بيان ايتمك وقفك صحتنده شرطدكلدر بناءعليه بركيمسه اشارت وياتوصيف معلوم اولان برعقارينى وقف ايتدكده حدودينى بيان ايلمسه وقف صحيح اولور

٧٠ (ماده)

وقفك منجز اولمسى شرطدر

بناءعليه وقفده موجود ومحقق اولميان برشيئه تعليقاً وقوعبولان وقف صحيح اولماز

مثلا بركيمسه آخر دياره اولان اوغلوم كلور ايسه وياخود مبتلا اولديغم مرضدن افاقت بولور ايسه‌م فلان مالم وقف اولسون ديوب بعده صورت اولاده اوغلى اول دياردن كلسه وصورت ثانيه‌ده مبتلا اولديغى مرضدن افاقت بولسه بيله وقف صحيح اولماز

٧١ (ماده)

موجود ومحقق اولان برشیئه تعلیق تبخیزدر

بناء علیه حین وقفده موجود ومحقق اولان برشیئه معلق اولەرق وقوعبولان وقف صحیح اولور

مثلا برکیمسه کندوسنك تحت تمکنده اولان برعقاره اشارت ایدرك اکر شوعقار بنم ملکم ایسه وقف اولسون دیسه وقف صحیح اولور

کذلك زمان مستقبله مضاف اولەرق وعبولان وقف صحیح اولماز

و برکیمسه فلان عقاریمی کلەجك فلان سنەنك ابتداسندن اعتباراً وقف ایتدم دیوب بعده وقت مذکور حلول ایتسه بیله وقف صحیح اولماز

کذلك برکیمسه فلان عقارم وفاتمدنصکره وقف اولسون دیسه فی الحال وقف صحیح ومنعقد اولماز

فقط بوصورتده اول کیمسه اول عقارك وقف اولنمسنی وصیت ایتمش اولەجغندن اووصیت اورزرینه ثابت ومصر اولەرق وفات ایدبده ثلث مالی وقفه مساعد ویاخود ورثه مجیز اولدیغی تقدیرجه اول عقارله تمامی وقف صحیح ایله وقف اولمش اولور نته کیم باب ثانینك فصل اولنده تفصیلا بیان اولنەجقدر

٧٢ (ماده)

وقفده خیار شرط اولمامق شرطدر

بناء علیه خیار شرطله وقوعبولان وقف صحیح اولماز

مثلا بركيمسه برمدت ايچنده وقفى نقض ايتمك وياخود انفاذ ايتمك خصوصلرنده مخير اولمق اوزره برمال وقف ايتسه كرك اومدت معلوم اولسون وكرك اولمسون على الاطلاق وقف صحيح اولماز

شوقدروار كه واقفك مخير اولمامق اوزره برملكنى مسجد اوله رق وقف ايلسه خيار باطل ووقف صحيح اولور

۷۳ (ماده)

وقفك مؤبد اولمسى لازمدر

بناء عليه موقت اولان وقف صحيح اولماز

مثلا بركيمسه ملكى اولان برعقارى اون سنه مدتده موقوف اولمق وآندن صكره ينه كندى ملكنه رجوع ايتمك اوزره وقف ايلسه وقف صحيح اولماز

كذلك واقف وقفك مؤبد اولمسنه منافى برشرط ذكر ايدرك وقف ايلسه وقف صحيح اولماز

مثلا بركيمسه ملك عقارينى وقف ايدر اولدقده حين اقتضاده اول عقارى بيع وثمنى كندى مصرفنه صرف ايتمك شرطيله وقف ايلسه وقف صحيح اولماز

فقط عقار موقوف ايلروده بيع اولنوب ثمنيله وقف ايچون دها فائده لو برعقار اشترا اولنمسنى شرط ايدر ايسه او صورتده وقف صحيح وشرط معتبر اولور

شوقدر واركه شرط مذكور موجبنجه عقار موقوف بيع اولنه جق اولدقده حاكمك انضمام رأيى لازمدر

٧٤ (ماده)

وقفك مشروط لهی ذكر اولندقده قطعی صورتده تعيين ايدلمك لازمدر

بناء عليه شروطله تشكيك وترديد ايديله‌رك برابر وقف اولنسه وقف صحيح اولماز

مثلا بركيمسه مالنی وقف ايتدكده اول مالی يافلان معبده ويافلان مكتبه وقف ايتـدم ديوبده انلردن برنی قطعی صـورتده تعيين ايتميه‌رك مشكوك ومردد اوله‌رق وقف ايلسه وقف صحيح اولماز

شوقدر واركه غله‌يی صرف خصوصنده واقفك متولی‌يی برقاچ جهت بيننده مخير براقمسی وقفك صحتنه خللی ويرمز

مثلا واقف وقفمه متولی اولان ذات وقفمك غله‌سنی ديلرسه فلان مكتبك لوازمنه وديلرسه فلان خسـته‌خانه‌نك مهمـاتنه صرف ايتسون ديو شرط ايدرك وقف ايلسه وقف صحيح اولور

كذلك واقف وقفمه متولی اولان ذات وقفمك غله‌سـنی وجوه خيريه‌دن مناسب كورديكی محله صرف ايتسون ديو شرط ايدرك وقف ايلسه وقف صحيح اولور

٧٥ (ماده)

وقف ايديله‌جك ابنيه واشجارك مستحق القلع اولمامسی شرطدر

بناء عليه مستحق القلع اولان ابنيه واشجارك وقفی صحيح اولماز

مثلا بر كيمسه‌يدنده اولان برعرصـه اوزرينه نفسيچون بربنـا احداث ايدوب بعده اول بنايی برجهته وقف ايلسه وقف صحيح اولماز

كذلك بر كيمسه اراضیٔ امیریه‌دن طاپو ايله تصرفنده اولان تارلایه
بلا اذن صاحب الارض ابنیه احداث ویا اشجار غرس ايدوب
بعده اول ابنیه ویااشجاری وقف ایلسه وقف صحیح اولماز
كذلك بر كيمسه اجاره ايله تصرفنده اولان وقف عرصه اوزرینه
بلا اذن المتولی نفسیچون ابنیه احداث ویااشجار غرس ايتدكدن
صكره اول ابنیه ویااشجاری برجهته وقف ایلسه وقف صحیح اولماز
اما اذن صاحب ارضله ارض میری اوزرینه احداث ایلدیکی
بنایی ویاغرس ایلدیکی اشجاری ویاخود عرصهٔ موقوفه اوزرینه
اذن متولی ايله نفسیچون احداث ایلدیکی بنایی و یاخود غرس
ایلدیکی اشجاری وقف ایلسه وقف صحیح اولور

٧٦ (ماده)

بر كيمسه اراضیٔ امیریه‌دن طاپو ايله تصرفنده اولان تارلایه
صاحب ارضدن اذن استحصال ایتمك ایچون اشجار غرس
ايتدكدن صكره اوچ سنه مرور ايدوب اول اشجاردن انتفاع
اولنمق درجه‌سنه كلدكدنصكره اول اشجاری وقف ایلسه وقف صحیح
اولور [*]

[*] چونكه اراضی قانوننك یكر بشنجی ماده‌سنده ارض میری
اوزرینه مأمورینك اذنی اولمقسزین متصرفی طرفندن اشجار مثمره
غرسیله باغچه اتخاذ اولندیغی حالده اوچ سنه قدر جانب میرینك اول
اشجاری قلع ایتدیرمكه صلاحیتی اولمسی واوچ سنه‌یی تجاوز ايدوبده
اول اشجاردن انتفاع اولنمق درجه‌سنه كلمش ایسه علی حالها ترك اولنمق
لازم كله‌جكی مصرح اولمسنه نظراً بلا اذن غرس اولنوبده اوزرینه
اوچ سنه مرور ايدرك انتفاع اولنمق درجه‌سنه كلمش اولان اشجار
مستحق القلع اولمقدن چیقار بناء علیه اول اشجاری وقف صحیح اولور

٧٧ (ماده)

موقوف عليهك هم حد ذاتنده وهمده واقفك اعتقادنده قربت وعبادت نوعندن اولمسى شرطدر

بناء عليه نه حد ذاتنده ونه ده واقفك اعتقادنده قربت وعبادت اولميان بر جهته وقف صحيح اولماز

كذلك حد ذاتنده قربت وعبادت اولوبده واقفك اعتقادنده قربت وعبادت اولميان وبالعكس واقفك اعتقادنده قربت وعبادت اولوبده حد ذاتنده قربت وعبادت اولميانلر جهتلره وقف صحيح اولماز

٧٨ (ماده)

موقوف عليهك ذكر وتعييني شرط دكلدر

بناء عليه بركيمسه مالنى وقف ايتدكده موقوف عليهى ذكر وبيان ايتمسه وقف صحيح اولور

بوصورتده اول وقفك غله سى مطلقا فقرايه صرف اولنور

٧٩ (ماده)

موقوف عليه معدود ومحصور اولمسى شرط دكلدر

مثلا بركيمسه عقارينى وقف ايتدكده غله سنى على الاطلاق فقرايه شرط ايلسه وقف صحيح اولور

٨٠ (ماده)

حين وقفده موقوف عليهك موجود اولمسى شرط دكلدر مثلا هنوز اولادى اولميان بركيمسه عقاريى وقف ايدوب غله سنى اولادينه شرط ايلسه وقف صحيح اولور

بوصورتده واقفك بعدالوقف تولد ايدن اولادى شرط مذكوره او عقارك غله‌سنه مستحق اولورلر .

كذلك بركيمسه معبد ومكتب كبى براثر خير بنا ايتمك ايچون برمحل تهيئه ايدوب فقط او محله اثر مذكورى هنوز بنا ايتمكسزين بعض عقاراتنى وقف وغله‌سنى اثر مذكوره شرط ايلسه وقف صحيح اولور

مؤخراً اثر مذكور بنا اولندقده عقار موقوفك غله‌سى اكا عائد اولور

صورت اولاده واقفك اولادى تولد ايدنجيه وصورت ثانيه‌ده اثر مذكور بنا اولنجيه دكين عقار موقوفك غله‌سى فقرايه صرف اولنور

بومثللو ابتداءً مشروط لهى موجود اولميان وقفه منقطع الاول دينور

استطراد

٨١ (ماده)

بر وقفك مشروط لهى ابتدا موجود اولوبده صكره‌دن منقطع ومنقرض اولسه اولوقفه منقطع الآخر دينور

مثلا واقف وقفك غله‌سنى ذريتنه شرط ايدوب بعده واقفك ذريتى برمدت غلهٔ وقفه متصرف اولدقدن صوكره بلا اولاد وفات ايدرك ذريت واقف بالكليه منقرض اولسه اول وقفه منقطع الآخر دينور

٨٢ (ماده)

بر وقفك مشروط لهى ابتداء موجود اولديغى حالده براز الق منقطع اولوب بعده يڭى ظهور ايلسه اولوقفه منقطع الوسط دينور

مثلا واقف وقفك غلهسنى ذريتنك ذكورينه شرط ايدوب بعده ذكور برمدت غلهٔ وقفه متصرف اولدقدنصكره انجق اولاد اناثنى ترك ايدرك وفات ايدرب بووجهله مشروط منقطع اولدقدن برمدت مرورنده واقفك اولاد اناثندن اولاد ذكور تولد ايتسه اولوقفه منقطع الوسط دينور

وقف منقطعك جميع انواعنده مشروط لهك وجودى تقديرنده اكا مشروطه اولان غلهٔ مشروط لهك انقطاع وفقدانى زماننده فقرايه صرف اولنور

لاحقه

٨٣ (مادده)

مشروط لهى منقرض اولمق احتمالى اولان وقفده واقف طرفندن برجهت مؤبد ذكر وعلاوه ايدلمليدر

مثلا بركيمسه وقفك غلهسنى ذريتنك فقراسنه شرط ايلدكده اكر ذريتى منقرض اولوبده بوشرطك اجراسى متعذر اولورايسه غلهٔ وقف مطلقا فقرايه مشروطه اوله ديو برجهت مؤبده ذكرى و علاوه ايتمسى لازمدر

مثلا بر كيمسه بر يتيمك عقارينى ثمن مثلندن نقصان فاحش ايله ولى ويا وصيسندن صاتون آلوب بعده اول عقارى بر جهته وقف ايتسه وقف باطل اولور .

بناء عليه بو يتيم بالغ اولدقده اول عقارى واضع اليد اولان متوليدن استرداد ايدر .

كذلك بر كيمسه وقف لازم ايله وقف ايدلمش بر مالى صاتون آلوب بر جهته وقف ايتسه وقف ثانى باطل اولور .

كذا بر كيمسه بيت الماله عائد اولان بر عقارى ثمن مثلندن نقصان فاحش ايله امين بيت المالدن صاتون آلدقدن صوكره بر جهته وقف ايتسه وقف باطل اولور .

٨٤ (ماده)

بر كيمسه مدت معينه ايچنده مخير اولمق اوزره صاتون آلوب قبض ايتديكى بر مالى مدت خيار منقضى اولمقسزين وقف ايلسه وقف صحيح وخيار باطل اولور .

كذلك بايع مدت معينه ايچنده مخير اولمق اوزره بيع ايتديكى يعنى صاتديغى بر مالى مدت خيار مرور ايتمكسزين وقف ايلسه بيع باطل ووقف صحيح اولور .

٨٥ (ماده)

بر كيمسه بر جهته مشروطه اولان وقف عرصه اوزرينه متوليسى اذنيله بنا احداث ايدوب بعده اول بنانى بشقه بر جهته وقف ايتسه بيله وقف صحيح اولور .

لكن بر كيمسه عرصه و بناسی ملك اولان بر عقارك عرصه سنی ملكنده ابقا ايدرك يالكز بناسنی بر جهته وقف ايلسه وقف صحيح اولماز .

اشجار ايله كروم بو حكمده بنا كبيدر .

٨٦ (ماده)

بر كيمسه بر عقارينی وقف ايتدكده كندوسی مدت حياتنده اول عقاره ديله ديكی كبی متصرف اولمق و بعد الوفات اول عقار بيع اولوب ثمنی وجوه خيره صرف اولنمق اوزره وقف ايلسه وقف صحيح اولماز (٦٨) نجی ماده نك فقرهٔ ثالثه سنه مراجعت اولنه .

فقط بو وقف ضمننده اول عقارك بيعيله ثمننك فقرايه صرف اولنمسنی وصيت ايتمش ايسه آنده احكام وصيت اجرا اولنور .

٨٧ (ماده)

بر كيمسه آخره وصيت ايتمش اولديغی مالنی وقف ايلسه وصيتدن رجوع ايتمش اولور .

بناء عليه وقف صحيح و وصيت باطل اولور .

مثلا بر كيمسه ملك منزلنی ديكر كمسنه يه وصيت ايتدكدنصكره اول منزلی بر جهت خيره مسجلاً وقف ايتسه وقف صحيح اولان و وصيت باطل اولور .

بو صورتده واقف وفات ايتدكده اول كمسنه مجرد شو وفات ايدن واقف بو منزلی وقف ايتمزدن مقدم بكا وصيت ايتمش و ثابت

مالی وصیته مساعد اولدیغندن اول منزلی احکام وصیته توفیقاً بن ضبط ایدرم دیه‌مز .

٨٨ (ماده)

یالکز کتابتله وقف صحیح اولماز .

بلکه اعلان واشهاد لازمدر .

بناء علیه بر کیمسه وقف انشا ایتدیکنه دائر بر وقفنامه تحریر وتنظیم ایدوب فقط اول وقفنامه‌یی محضر شهودده قرائتله مضمونی اعلان واشهاد ایتمامه وقف صحیح اولماز .

٨٩ (ماده)

منفعت وقفی واقفك کندی ذاتنه ویا اولادینه شرط ایتمه‌سی وقفك صحته خلل ویرمز .

مثلا بر کیمسه بر خانه وقف ایتدکده انك غله وفائده‌سنی ویا سکناسنی حیاتده اولدقجه نفسنه وبعد الوفاة اولادینه واولاد اولادینه شرط ایلسه وقف صحیح وشرط معتبردر .

کذلك بر کیمسه مالنی وقف ایتدکده ایلروده ظهور ایده‌جك دیننك اول وقفك غله‌سندن ادا اولنمسنی شرط ایلسه وقف صحیح وشرط معتبردر .

٩٠ (ماده)

استبدال شرطیله وقوعبولان وقف صحیح اولور .

مثلا بر کیمسه ملك وخانی وقف ایتدکده ایلروده لدی الحاجه اول خانك دیکر بر عقار ایله استبدال اولنمسنی شرط ایلسه وقف صحیح اولور .

فقط وقف ایلدیکی عقار ایلروده صاتیلوبده ثمننك فقرایه

تصدق اولنمسنی شرط ایلمسه بوشرطله اولان وقف صحیح اولماز .

٩١ (ماده)

ارضه تبعاً حق شربك وقنواته یعنی صویك مجراسنه تبعاً صویك وقفی صحیح اولور .

٩٢ (ماده)

بر کیمسه خانه‌سنه درونده مسجد اولماق اوزره برمحل بنا ایدوب آکا خارجدن جماعت دخول ایتمك ایچون طرق افراز وکشاد ایتمامسه اول محله مسجد حکمی ویرلمز .

بناء علیه اول محل خانه‌نك مشتملاتندن معدود اوله‌رق کندوسنده انواع ملکیت اوزره تصرف جائزدر .

٩٣ (ماده)

فوقانی اوله‌رق بر مسجد بنا ایدوب تحتنه اول مسجدك مصالحنه عائد بعض عقارات انشا ووقف ایتمك جائزدر .

اما تحتانی اوله‌رق بنا اولنمش بر مسجدی هدم ایله یرینه عقار وانك فوقنه مسجد بنا ایتمك جائز دکلدر .

فصل رابع

بلا ذکر ولا بیان وقفده داخل اولمیان شیلر حقنده‌در .

٩٤ (ماده)

بر کیمسه بر عقار وقف ایتدکده اول عقارك طریق خاص وحق شرب وحق مسیل کبی حقوق ومرافقنی دخی وقف ایتدیکنی ذکر وبیان ایتمسه بیله اول عقاره تبعاً بوشیلر دخی وقفده داخل

اولمش اولور .

٩٥ (ماده)

برعرصه وقف اولندقده حين وقفده اوزرنده بولنان ابنيه واشجار وكروم يعنى اوزدم اشجارى من غير ذكر ولا بيان وقفده داخل اولور .

٩٦ (ماده)

حين وقفده اشجار اوزرنده ظهور ايتمش ولان ميوه وقفده داخل اولميوب واقفك ملكى اولەرق قالور .

كذلك بر بستان وقف اولندقده درونده بولنان سبزه وقفده داخل ولميوب وقفك ملكى اولەرق قالور .

٩٧ (ماده)

حدود ومشتملاتى بيان اولنەرق وقف ايدلمش اولان برعقارك مشتملاتى حين وقفده نقصان ذكر اولنسه شرعاً اعتبار حدوده اولديغندن حدود داخلنده بولنان مشتملاتك جملەسى وقفده داخل اولمش ولور .

مثلا يكرمى اوطەيى مشتمل بر خان وقف اولنور كن اون بش اوطەيى مشتملدر ديو توصيف وحدودى بيان اولنسه بيان اولنان حدود داخلنده بولنان يكرمى اوطه تماميله وقفده داخل اولمش ولور فقط بركيمسه حدودينى دخى بيان ايدرك برعقارينى وقف ايتدكدن اول عقارك بعض مشتملاتى وقفدن استثنا وملكده ابقا يلسه اول حالده استثنا ايلدكى بعض مشتملات وقفده داخل اولماز مثلا بركيمسه حرم وسلاملق دائرەلرينى مشتمل اولان برقوناغى حدودينى بيان ايدرك وقف ايدەجك اولدقده

سلاملق دائره‌سنی ملکده ابقا ایدوب یالکز حرم دائره‌سنی وقف ایتدم دیسه سلاملق دائره‌سی وقفدن خارج اولور .

(ماده) ۹۸

بر کیمسه دیکریله شریك اولدیغی بر عقارده حصهٔ شایعه‌سی شو مقدارده دیو بر مقدار معین بیان ایدرك وقف ایتدکدنصکره کندوسنك اول عقارده حصهٔ شایعه‌سی بیان ایلدیکی مقداردن زیاده اولدیغی ظاهر اولسه وقف صحیح وظهور ایدن زیاده دخی وقفده داخل اولمش اولور .

مثلا بر عقار مشترکده حصهٔ شایعه‌سی ربع مقداری اولدیغنی بیان ایدرك وقف ایتدکدنصکره اول عقارك نصف حصهٔ شایعه‌سی کندوسنك ملکی اولدیغی ظاهر اولسه وقف صحیح وظهور ایدن زیاده دخی وقفده داخل اولمش اولور .

فصل خامس

وقف مریضه دائردر

(ماده) ۹۹

مدیونك مرض موتنده غرمانك حقوقنی ابطاله مؤدی اولان تصرفاتی نافذه دکلدر .

بناء علیه دیونی اموالندن پك زیاده اولان کیمسه مرض موتنده بعض اموالنی وقف ایتدکدنصکره وفات ایلسه دائنلر وقفنی نقض ایدوب مال موقوفی قسمت غرمایه ادخال ایتدیره بیلورلر .

١٠٠ (ماده)

وارثی اولمیان کیمسه‌نك مرض موتنده تبرعاتی جمیع مالندن معتبردر .

بناء علیه اصلا وارثی اولمیان کیمسه مرض موتنده جمیع اموالنی برجهت خیره وقف ایلسه وقفی صحیح ونافذ اولور .

بوصورتده بعد الوفاة امین بیت المال اموال موقوفه‌یه مداخله ایده‌مز .

١٠١ (ماده)

وارثی اولان کیمسه‌نك مرض مؤتنده تبرعاتی انجق ثلث مالندن معتبردر .

مکر ورثه ثلثدن زیاده‌ده تبرعی مجیز اولمش اوله یعنی اجازه واذن ویرمش اوله‌لر

بناء علیه بر کیمسه مرض موتنده برمالنی مسجلاً وقف ایدوب بعده ورثه‌سنی ترك ایدرك وفات ایلسه نظر اولنور .

اکر ثلث مالی وقفه مساعد ایسه کرك ورثه مجیز اولسون وکرك اولمسون هر حالده وقف صحیح اولور .

واکر ثلث مالی وقفه مساعد دکل ایسه ورثه مجیز اولورسه اول مالك جمله‌سی وقف اولمش اولور .

ورثه مجیز اولمز ایسه اوصورتده ثلث مال مقداری وقف اولوب اندن زیاده‌سنی ورثه میراثه ادخال ایده‌بیلورلر .

ورثه‌نك بعضیسی مجیز اولوب بعضیسی مجیز اولمدیغی تقدیرجه ثلث مال مقداریله برابر مجیز اولان ورثه‌نك حصه‌لری دخی وقف اولمش اولور .

بو صورتده مجیز اولمیان وارث مال موقوفدن حصه‌سنی آخره بیع ایتدکدنصکره واقفك دیگر مالی ظهور ایدرك ثلث مالك وقفه مساعد اولدیغی تبین ایتسه اول بیع نقض اولنه‌میوب علی حاله قالور .

فقط صاتیلان حصه‌اول وارثه تضمین ایتدیریلوب ضماناً اخذ اولونان مبلغ ایله بیع اولنان حصه یرینه وقف اولمق اوزره دیگر بر مال اشترا اولنور .

١٠٢ (ماده)

ثلث مقداردن زیاده ورثه‌نك وقفه اجازتی واقفك وفاتندن صکره اولمق شرطدر .

بناء علیه قبل الوفات ورثه‌نك اجازت ویاردلرینه اعتبار یوقدر .

١٠٣ (ماده)

برکیمسه مرض موتنده ملکی اولان بر عقاری وقف ایتدکدن صکره ایکی نفر وارثی ترك ایدرك وفات ایتدکده متوفانك ثلث مالی او وقفه مساعد اولمغله او وارثلردن بری ثلثدن زیاده‌ده وقفی مجیز اولوب دیگری مجیز اولمقسزین وفات ایدوبده انك ورثه‌سی مجیز اولان وارثه منحصر اولسه ثلثدن زیاده‌ده وارث متوفانك حصه‌سنده وقفك صحتی مجیز اولان وارثك تکرار او وجهه حقنده دخی اجازتنه متوقفدر اجازت سابقه کفایت ایتمز .

١٠٤ (ماده)

زوجه‌سندن ماعدا وارثی اولمیان برکیمسه مرض موتنده جمیع

امولنی مستجلاً وقف ایدوب وفات ایتسه زوجه‌سی وقفی مجیزه اولدیغی تقدیرجه متوفانك جمیع اموالی وقف اولمش اولور مجیز اولمادیغی تقدیرجه ترکه‌نك سدسی زوجه‌یه عائد اولوب بو سدسدن ماعداسی وقف اولمش اولور .

١٠٥ (ماده)

زوجندن ماعدا وارثی اولمیان برقادین جمله مالنی مستجلاً وقف ایتدکدن صکره وفات ایتسه زوج مزبور وقفی مجیز اولورسه تقدیرجه متوفانك جمیع مالی وقف اولمش اولور .

مجیز اولمزسه ترکه‌نك ثانی زوجه یعنی وفات ایدن قادینك قوجه‌سنه ویریلوب ماعداسی وقف اولمش الور .

١٠٦ (ماده)

مرض زائل صحت حکمنده‌در .

بناء علیه برکیمسه خسته واسیر فراش اولدقده بعض املاکنی مستجلاً وقف ایدوب بعده مرض مذکور زائل یعنی خسته‌لقدن خلاص اوله‌رق برمدت یشادقدن صکره وفات ایلسه ورثه‌سی مجرد خسته ایکن وقف ایتمکله ثلثدن زیاده وقفی طوتمازیعنی قبول ایتمیز دیه‌مزلر

١٠٧ (ماده)

برسنه‌دن زیاده ممتد اولان مرض مزمن مریضك حالی تغیر ایتمدکجه صحت حکمنده‌در .

بناء علیه برسنه‌دن زیاده مدت برمرض مزمنه مبتلا اولان کیمسه حالی تغیر ایتمزدن اول بعض املاکنی مستجلاً وقف

ایتدکدن بر قاچ کون صوکره حالی متغیر و مرضی مشتد اولەرق وفات ایلسەاول وقف متوفانك جمیع مالندن معتبر اولور. بوصورتده متوفانك ورثەسی ثلثدن زیادەده وقفی طوتمایز تحویل ایتمیز . دیەمزلر .

اما حالی تغیر ایتدکدن صکره وقف ایدرسه اوصورتده ثلثدن معتبر اولور .

بناء علیه بوصورتد ورثه ثلثدن زیاده وقفی طوتمایز دیه بیلورلر .

(ماده) ١٠٨

بر کیمسه مرض موتندەبر مالنی وقف ومنفعتنی ورثاسندن برینه وفاتندن صوکرەدەبرجهت خیر شرط ایتدکدن صکره واقف وفات ایدرك ثلث مالی وقفه مساعد اولسه وقف صحیح اولور بوصورتده سائر ورثه مجیز اولور ایسه منفعت وقفه یالکز مشروط له اولان وارث متصرف اولور .

مجیز اولمدیغی تقدیرجه منفعت وقفەیالکز مشروط لەاولان وارث متصرف اولمیوب بلکه انك حیاتنده انکله برابر سائر ورثه دخی مسئلهٔ میرائیەلری وجهله متصرف اولورلر .

مشروطله اولانوارثك حیاتنده سائر ورثەدن بریسی وفات ایتسه متوفانك حق انتفاعنده ورثەسی انك مقامنه قائم اولور مشروطلەاولان وارث وفات ایتدەکدەمنفعت وقف تماماً ایکنجی درجەده مشروطله بولنان جهت خیره عائد اولوب آرتق سائر ورثەنك بروجه محرر تصرفه حق وصلاحیتلری قالماز

لكن بر كيمسه مرض موتنده برمالني وقف ومنفعتني بعض ورثه‌سنه شرط ايدوب مشروطه اوله‌رق بشقه برجهت خيره دائرهيچ برشرط بيان ايتماسه اوصورتده سائر ورثه وقفي مجيز اولمادينى تقديرده ثلث مالى مساعد اولسه بيله وقف باطل اولوب مال جمله ورثه‌يه موروث وقسمت اولور .

(ماده) ١٠٩

بر كيمسه برعقارني مسجد اولمق اوزره مرض موتنده وقف ايتدكدنصكره واقف وفات ايدوب ثلث مالى وقفه مساعد اولمسه ورثه ثلثدن زياده‌ده وقفي مجيز اولمادينى تقديرجه اول عقارك كليسنده وقف باطل اولور .

بناء عليه اول عقار تماماً ورثه‌يه موروث اولور ١٨ (ماده)نك فقرهٔ آخيره‌سنه مراجعت اولنه .

(ماده) ١١٠

وقف صحتده و تسجيل ايسه مرض موتده وقوعبولسه اعتبار حال وقفه‌در يوقسه حال تسجيله دكلدر .

بناءعليه بر كيمسه حال صحتنده ملكي اولان برعقارى تسجيل ايتديرميه‌رك وقف ايدوب بعده اول وقفي مرض موتنده تسجيل ايتديروب وفات ايتسه اول وقف متوفانك جميع مالندن معتبردر يوقسه ثلث مالندن معتبر دكلدر .

بناءً عليه بوصورتده واقفك ورثه‌سى مجرد تسجيل مرض موتده وقوعبولمش اولمغله وقف ثلثدن معتبر اولمش اولوردبو ثلثدن زياده‌ده وقفي طوتمازوطانيمز ديه‌مزلر .

مطلب ثانى

وقفك لزوم وعدم لزومنه دائر مسائل بياننده اولوب
ايكى فصلى جامعدر

فصل اول

وقفك كيفيت لزومنه دائردر

١١١ (ماده)

وقف منعقد اولدقدنصكره لزومى ايكى طريقك برينه متوقفدر
طريق اول تسجيل يعنى برحاكمك عندالمحاكمه وقفك
لزوميله حكم ايتمه‌سيدر .

شويله كه مطلب اولك فصل ثانيسنده بيان اولنان شرائط
صحته توفيقاً بركيمسه مالى ولان برعينى وقف ولاجل التسجيل
نصب ايلديكى متوليه تسليم ايتدكدنصكره وقفدن رجوع ايدوب
ايدوب اول عينى كالاول ملكى اولمق اوزره متوليدن كيرو آلمق
مراد ومتولى دخى انك رد واعاده‌سندن امتناع ايدوب بووجله
واقف ايله متولى بيننده نزاع واختلاف وقوعبولوبده برحاكم
حضورنده محاكمه ومرافعه اولدقلرنده حاكم دخى وقفك
لزوميله حكم ايلسه وقف لازم اولور [*]

بروجه مشروح مرافعه جريان ايتمكسزين يالكز واقفك
ويا متوليدن برينك مراجعتى اوزرينه حاكم وقفك لازم اولمسنى

رأى ايتدم ديسه مجرد حاكمك بويله ديمسيله تسجيل حاصل اولمش اولماز. زيرا لزوم وعدم لزومه احكامنده واقف مطلع اولميه‌رق برنوع رأى مجرددر.

---

[۰] وقفك جوازى متفق عليهدر فقط عقد لازم اولوب اولمامسنده مجتهدين بيننده اختلاف وقوع بولمشدر.

ابو حنيفه حضرتلرى وقفك اعاره كبى بر عقد غير لازم اولمسنه قائلدر بو قوله نظراً بر كيمسه بر مالى وقف و متوليه تسليم ايتسه بيله مال موقوف واقفك ملكندن خروج ايتمديكى جهتله وقفدن رجوع ايدوب انواع ملكيت اوزره مال موقوفده تصرف ايده بيلور واقفك وفاتنده ورثه‌سى ايچون دخى بو صلاحيت واردر.

مشار اليهك تلميذى جناب محمده كوره متوليه تسليم اولنمدقجه وقفده حكم يوقدر ديكر تلميذى ابو يوسف حضرتلرينه كوره واقف وقف ايتدم ديمسيله مال موقوف ملك واقفدن چيقار آرتق اندن رجوع ايله ملكيت تصرفى باطل اولور.

بوكبى اقوال اجتهاديهٔ مختلفه‌ده بر مسئله‌يه متعلق بو خصوصده قاضى مجتهدلردن بريك رأيني ترجيح ايدوب انك موجبنجه حكم ايتسه اختلاف مرتفع اوله‌رق بو خصوصده قاضينك حكمنك انفاذنده اتفاق واردر.

بناءً عليه على هذا وقفه متعلق بر خصوصده قاضى لزومه قائل اولان مجتهدك رأيني ترجيح ايدوب حكم ايتسه بالاتفاق اول وقف لازم اولوب اندنصكره ديكر قاضى عدم لزومه قائل اولان مجتهدك رأينه تمسك ايله اول وقفى ابطاله طريق قالمديغى جهتله اول وقف نقض و ابطالدن مصون محفوظ قالمش اولور كه دنيا و آخرتده نفع و اجر جزيل و جميلى باقى قالور ايشته تسجيلده بوندن عبارتدر.

۱۱۲ (ماده)

حكمك حكميله وقف لازم اولماز .

شويله كه واقف ايله متولى لاجل التسجيل بر كيمسه‌يى حكم نصب وتعيين ايدوبده او كيمسه وقفك لزوميله حكم ايتسه وقف لازم اولماز بلكه وقفك لازم اولمسى طرف سلطانيدن نصب اولنان بر حاكمك حكم ايتمسيله در .

واقف قبل التسجيل وفات ايدوبده ورثه‌سى مال موقوفى تركه‌يه ادخال وبينلرنده تقسيم ايتمك اوزره متوليدن حضور حاكمده طلب ومتولى دخى تسليمدن امتناع ايتدكده حاكم وقفك لزوميله حكم ايدوب ورثه‌يى متولى‌يه معارضه‌دن منع ايلسه وقفك تسجيلى حاصل اولمش اولور .

كذلك بر كيمسه اصلا مديون دكل ايكن صحتنده بعض اموالنى بر جهته بلا تسجيل وقف ايدوب بعد زمان ديونى تركه‌سندن زياده اولديغى حالده وفات ايتمكله داينلر قسمت غرمايه ادخال ايتمك اوزره اموال موقوفه‌يى حضور حاكمده متوليدن طلب ودعوى ومتولى دخى تسليمدن امتناع ايتدكده وقفك لزوميله حكم ايدوب داينلرى متولى‌يه معارضه‌دن منع ايلسه وقف تسجيل اولنمش اولور .

۱۱۳ (ماده)

صورت ثانيه وقفك وصيت صورتيله اولمسيدر .

شويله كه بر كيمسه بن وفات ايلدكده فلان مالم فلان جهت خيره

وقف اولسون ديو وصيت ايدوب بعده اول وصيت اوزرينه ثابت ومصر اولەرق وفات ايلسه وثلث مالى مال موصى بهه مساعد اولسه اول مال وقف لازم ايله وقف اولمش اولور.

واكر ثلث مالى مال موصى بهه مساعد دكل ايسه اوصورتده انجق ثلثك مساعد اولديغى مقداروقف لازم ايله وقف اولمش اولور .

اومقداردن زيادەسى ورثەيا موروث اولور .

مكركه ورثه ثلثدن زياده‌ده وصيتى مجيز اولمش اوله اوصورتده مال موصى بهك تمامى وقف لازم ايله وقف اولمش اولور .

بروجه مشروع وصيت ايدن كيمسه‌نك اصلا وارثى يوغيسه اول حالده ينه مال موصى بهك تمامى وقف لازم ايله وقف اولمش اولور . (١٠١) و (١٠٣) و (١٠٤) و (١٠٥) ماده‌لرده بيان اولنان تفصيلات بومسئله‌ده دخى جاريدروفرائض وقفهده‌كى وصايا بحثلرينه باق .

١١٤ (ماده)

بالاده بيان اولنان ايكى صورتدن هيچ برى بولنمدقجه وقف لازم اولماز .

لكن بروجه آتى ايكى وجه مستثنادركه بونلرده وقفك لازم اولمسى بالاده بيان اولنان صورتلردن هيچ برينه متوقف دكلدر شوايكى وجهدن اولكيسى برمسجد بنا وطريقله برابر

ملكندن افراز ايدوب درونده ايفاى صلات ايتمك اوزره ناسه اذن ويروبده ناس دخى اوراده جماعتله جهراً وجداً ايفاى صلات ايلسه‌لر اول مسجد وقف لازم ايله وقف اولمش اولور .

ايكنجيسى بر كيمسه ملكى اولان عرصه‌يى مقبره اولمق اوزره وقف ايدوب دفن موتايه اذن ويرمكله اورايه ميت دفن اولنسه اول عرصه وقف لازم ايله وقف اولمش اولور .

١١٥ (ماده)

مجرد الحاق ايله وقف لازم اولماز .

مثلا بر كيمسه بعض عقاراتنى مسجلاً وقف ايدوب بعده ديكر بعض عقاراتنى دخى بلا تسجيل وقف ايتدكده اشبو عقاراتمى مقدما مسجلاً وقف ايتمش اولديغم عقاراته الحاق ايلدم ديسه واقفك مجرد بويله ديمسيله صكره‌كى وقف ايتديكى عقارات وقف لازم ايله وقف اولمش اولماز .

بلكه انلرك لازم اولمسى آيروجه تسجيله متوقفدر .

١١٦ (ماده)

بر كيمسه عقارينى برجهته وقف ايدوب لكن متولى‌يه تسليم وشرعى تسجيل اولمقسزين آندن رجوع ايدرك اول عقارى بشقه بر جهته وقف ايدوب تسجيل ايتديرسه وقف اول باطله ووقف ثانى صحيح ولازم اولور .

١١٧ (ماده)

مديونك وقفنى تسجيلدن حكام شرعيه بالارادهٔ سنيه ممنوعدر وهمده عدالت بودر .

بناءً علیه مدیون اولان کیمسه ولو حال صحتنده املاکنی وقف ایتدکدن صکره وفات ایدوب اداء دینه وافی دیکر مالی اولمسه دائنلر وقفی حاکمه نقض ایتدیروب اول املاکدن استیفاء دین ایده بیلورلر.

بو صورتده حاکم وقفی نقض ایتمیوب اول وقفك لزومیله حکم ایدوب وقفی تسجیل ایلسه حکمی نافذ و تسجیلی معتبر دکلدر، [*] لکن بر کیمسه مدیون دکل ایکن حال صحتنده بعض املاکنی مسجلاً وقف ایدوب بعده مدیون اولەرق اصلا ترکه‌سی اولمدیغی حالده وفات ایتسه بیله دائنلر املاك موقوفەیه مداخله ایده‌مزلر. آنجق انصافاً دائنلر حقلرینی حلال ایتسون دیمکدر. ویاخود بو وقفك علەسندن واقفه حرمةً بر آز شی ویرلمسیله داینلرك رضالری استحصال اولنورسه احقاق حق اولور.

١١٨ ماده

کذلك وقفنی تسجیلدن حکام با ارادهٔ سنیه ممنوعدرلر.

بناءً علیه بر کیمسه مالك اولدیغی بر کدکی وقف ایتدکده حاکم اول وقفك لزومیله حکم ایدوب وقفی تسجیل ایلسه حکمی نافذ و تسجیلی معتبر دکلدر [**]

[*] چونکه مدیونك وقفنی تسجیلدن حکام شرعیه ٩٥٠ سنه‌سنده اراده ایله ممنوعدرلر.

[**] فی ٨ ذی الحجه سنه ١٢٧٧ ده صدور ایتمشدر

فصل ثانی

وقف لازم و وقف غیر لازمه متعلق بعض احکام و مسائل بیانندەدر

۱۱۹ (ماده)

برمال وقف لازم ایله وقف ایدلدکده آرتق آنده هیچ بر وجهله ملکیت تصرف اولنه‌مز . زیرا بوبابده تصرف باطلدر .

مثلا بر کیمسه وقف لازم ایله وقف ایلدیکی برمالی آخره بیع و یا هبه و یا رهن ایلسه عقد مذکورلر باطل اولور .

کذلك وقف لازم ایله وقف اولنان مال ورثه‌یه موروث اولماز .

لکن وقف لازم ایله وقف اولنان برمال فصل مخصوصنده بیان اولنه‌جغی وجهله دیکر برمال ایله استبدال اولنور ایسه بدل اوله‌رق آلنه‌جق دیکر مال آنك یرینه قائم و وقف اولوب مستبدل اولان مال موقوف ملکیته عودت ایدرك آنده احکام ملك جریان ایدر .

کذلك بر کیمسه‌نك آخردن اشترا ایتدیکی عقارده دیکر کیمسه‌نك اسباب شفعه‌دن بریله حق شفعه‌سی ثابت اولدقدن صکره اول کیمسه اول عقاری مسجلا وقف ایتسه بیله شفیعك طلب و دعواسی اوزرینه وقف فسخ ایدیلوب اول عقار ملك اولمق اوزره شفیعه تسلیم اولنور .

کذا وقف لازم ایله وقف اولنمش بر مسقفك ابنیه یا اکایه

منهدم اولوب وقفده قدرت اولمامقله او مستقى مجدداً بنا ايله انقاضك بنايه صرفى ممكن اولمسه متوليسى اول انقاضى ثمن مثليله وقف ايچون بيع ايتمك جائزدر .

كذلك وقف لازم ايله وقف اولنمش برباغچه‌نك قوريسان اشجار مثمره‌سنى متوليسى بعدالقلع ثمن مثليله وقف ايچون بيع ايتمك جائزدر.

(مادّه) ١٢٠

بر كيمسه آخردن اشترا ايتديكى يعنى صاتون آلديغى مالى ولو مسجلاً وقف ايتدكدن صكره برمستحق ظهور ايدوب اول مال بنم ملكمدر ديو دعوى ومدعاسنى برنهج شرعى اثبات ايدوب بعدالحلف اول مال مستحق ايچون حكم اولونسه وقف منتقض اولوب اول مالى بودعواده حق قزانان مستحق ضبط ايدر.

بوصورتده اول كيمسه بايعه ويرديكى ثمنى بحق المراجعه بايعدن استرداد ايتدكده ثمن مذكور كندوسنك مالى اولور.

بووقفده ولى ثمن ايله استحقاقاً ضبط اولنان مال يرينه ديكر برمال اشترا و وقف ايتمك كندو اوزرينه لازم اولماز.

(مادّه) ١٢١

وقف غير لازم ايله وقف اولنان مالك وقفيتى حاكم طرفندن فسخ ايدلديكى تقديرده آنك وقفيتى باطل اولوب ملكيت وجهيله تصرف اولنور.

مثلا بر كيمسه ملك اولان دكانى برجهت خيره وقف ايدوب فقط متولى يه تسليم وتسجيل شرعى بولنمقسزين مؤخراً او كيمسه

دوچار فقر و ضرورت اولمغله اول دكانك بروجه ملكيت تصرفنه محتاج اولوبده وقفندن رجوع مراد ايلسه وقفی فسخ ايتديرمك ايچون اول امرده حاكمه مراجعت ايدر .

حاكم دخی وقفی فسخ ايتديكی حالده يوم حكمه قدر ملكيت اوزره تصرف ايدر واقفك ورثه‌سی دخی وقفی حاكمه فسخ ايتديرسه حكم بو منوال اوزره‌در .

وقف غير لازم ايله وقف اولنان مال حاكم طرفندن وقفيتی فسخ ايدلمكسزين آخره صاتيلوبده لدی المرافعه حاكم اول بيعك صحتيله حكم ايتسه وقف باطل اولور .

١٢٢ (ماده)

بر كيمسه موتندن صكره يه اضافتله ايتديكی وصيت اوزرينه بر مالنی وقف ايلسه واقف او وصيت اوزرينه مصر اوله‌رق وفات ايتمدكجه بو مال واقفك ملكندن خروج ايتمز .

بناءً عليه واقف حياتنده اول ماله ملكيت اوزره تصرف ايدر و مرض موتنده اولسه بيله اول وصيتدن قولاً و يا فعلاً رجوع ايده‌بيلور .

قولاً رجوعی (وصيت ايدن كيمسه‌نك بن وصيتدن رجوع ايتدم) و ياخود (قطعی وصيتدن صرف نظر ايتدم) كبی وصيتدن واز كچديكنه دلالت ايدر قطعی بر سوز سويلمسيدر .

فعلاً رجوعی وصيت ايتمش اولديغی مالك اسمنی دكشديره‌جك وياخود آندن ملكی ازاله ايده‌جك بر صورتله اورمانه تصرف ايلمسيدر .

مثلا بر كيمسه بن وفات ايتديكمده ملكم اولان فلان عرصه وقف اولسون ديو وصيت ايتدكدن صكره اول عرصه اوزرينه بر منزل ويادكان بنا ايلسه وياخود كروم و اشجار غرس ايله بو عرصه يي باغ ويا باغچه اتخاذ ايلسه وياخود اول عرصه يي آخره بيع وهبه وتسليم ايله ملكندن اخراج ايتسه فعلاً وصيتدن رجوع ايتمش اوله جغندن وصيتك اصلا حكمی قالماز .

بومقوله وصيتدن رجوعده حاكمه مراجعت لازم دكلدر .

استطراد

١٢٣ (ماده)

وقف ايچون وقوعبولان تبرعدن رجوع صحيح اولماز .

مثلا بر كيمسه وقف عرصه اوزرينه كندی ماليله تبرعاً للوقف بنا انشا ايتدكدن صكره تبرعدن رجوع ايدوب اول بنايی ملكی اولمق اوزره ضبط ايده مز .

كذلك بر كيمسه بر وقفك متوليسنه اول وقفك امورينه صرف ايتمك اوزره تبرعاً بر مقدار اقچه ويروب متولی دخی مبلغ مزبوری وقفك امورينه صرفله استهلاك ايتدكدنصكره او كيمسه تبرعدن رجوع ايدوب مبلغ مزبوری متوليه تضمين ايتديره مز .

مطلب ثالث

اراضیء موقوفه يه دائردر

١٤٤ (ماده)

اراضی موقوفه ايكی قسمدر .

قسم اول اوقاف صحیحه‌دن اولان اراضئ موقوفه‌در .
قسم ثانی اوقاف غیر صحیحه‌دن یعنی تخصیصات قبیلندن اولان اراضی موقوفه‌در .

١٢٥ (ماده)

اراضی عشریه ویا خراجیه مالکی طرفندن بر نهج شرعی وقف اولنسه اول وقف اوقاف صحیحه‌دن اولور .

١٢٦ (ماده)

بر کیمسه اراضئ مواتدن بر محلی کندی ملکی اولمق اوزره اذن سلطانی ایله احیا ایدوب بعده اول یری بر جهت خیره وقف ایلسه اول وقف اوقاف صحیحه‌دن اولور .

١٢٧ (ماده)

اراضئ امیریه‌دن بر قطعهٔ مفرزه طرف سلطنت سنیه‌دن بر کیمسه‌یه تملیک صحیح ایله تملیک اولنوبده اوکیمسه دخی اول قطعه‌یی بر جهت خیره وقف ایلسه اول وقف اوقاف صحیحه‌دن اولور .

١٢٨ (ماده)

تملیک صحتی متملکك شراء صحیح ایله اشتراسنه متوقفدر .
تملیکه اراضئ امیریه‌دن بر قطعه طرف سلطنت سنیه‌دن طالبنه تملیک اولندقده نظر اولنور .
اکر وقت تملیکده بیت المالده مضایقه وار ایسه تملیکك صحتی متملکك اول قطعه‌یی جانب بیت المالدن ثمن مثلی ایله اشترا و ثمنی بیت المال‌ه ادا ایتمسنه متوقفدر .
بو صورتده ثمن مثلندن نقصان فاحشله اشترا اولنسه تملیک صحیح اولماز .

واكر وقف حين تمليكده بيت المالده مضايقه يوق ايسه اول حالده تمليكك صحتی متملكك اوقطعه‌يی ايكی قات قيمتيله جانب بيت المالدن اشترا ايتمسنه متوقفدر .

بوصورتده ايكی قات قيمتدن نقصان فاحشله اشترا اولنسه تمليك صحيح اولماز .

١٢٩ (ماده)

اراضیٔ اميريه‌نك تمليكی مصلحت عامه ايله مقيد ومشروطدر بناءً عليه اراضیٔ اميريه‌نك تمليكی مصلحت عامه‌يی اخلال ايتديكی تقديرجه اصلا تمليك جائز ومشروع دكلدر .

١٣٠ (ماده)

مجرد تمليكنامه ايله تمليك صحيح حاصل اولماز .

شويله‌كه بر كيمسه اراضیٔ اميريه‌دن بر قطعه‌يی مسائل سابقه‌ده بيان اولنديغی وجه اوزره شراء صحيح ايله جانب بيت المالدن اشترا ايتمكسزين اول قطعه كندويه مجاناً تمليك ويديه تمليكنامه اعطا اولنسه تمليك صحيح اولماز .

١٣١ (ماده)

سلاطين عظام حضراتنك اراضیٔ اميريه‌دن بدون التملك مصارف بيت المالدن اولان جهات خيريه‌يه تعيين بيوردقلری اوقاف تخصيصات قبيلندن اولمش اولور .

« ١٢٨ » و « ١٢٩ » و « ١٣٠ » ماده‌لره مراجعت اولنه

١٣٢ (ماده)

بر كيمسه اراضیٔ اميريه‌دن بر قطعه‌يی تمليك صحيح ايله تملك

ایتمکسزین اذن سلطانی ایله مصارف بیت المالدن اولان بعض جهات خیریه‌یه وقف ایلسه اول وقف تخصیصات قبیلندن اولمش اولور .

١٣٣ (ماده)

بر کیمسه اراضی امیریه‌دن طاپو ایله تصرفنده اولان بر تارلایی تملک صحیح ایله تملیك ویاخود اذن سلطانی استحصال ایتمکسزین بر جهته وقف ایلسه او وقف نه اوقاف صحیحه‌دن ونه‌ده تخصیصات قبیلندندر یعنی اولماز .

بلکه کالاول صرف اراضیٔ امیریه‌دن معدوددر .

بناء علیه او کیمسه کالاول اول تارلایه متصرف اولوب عشرینی بیت المال‌ه ادا ایدر ودیلدیکی حالده اول تارلایی اذن صاحب ارضله آخره افراغ ایدر ووفاتی وقوعنده اول تارلا اراضی قانوننامه‌سی موجبنجه اصحاب انتقالدن ورثه‌سی وار ایسه انلره یوغیسه محلولاً بیت المال‌ه عائد اولوب طاپوی مثلیله طالبنه تفویض اولنور بروجه محرر وقوعبولان وقفك اصلا حکمی یوقدر .

١٣٤ (ماده)

بر طاقم اشخاصك تحت تملکلرنده اولان اراضیٔ عشریه وخراجیه‌نك بیت المال‌ه عائد اولان عشر وخراجلری طرف سلطانیدن مصرف بیت المال اولان بر جهته وقف وتخصیص بیورلمش اولسه اول وقف تخصیصات قبیلندن اولمش اولور .

(ماده) ١٣٥

اصلی اراضیٔ امیریه‌دن اولدیغی حالده قدیماً وقف ایدلمش اولان برمزرعه‌یی واقفك قبل الوقف جانب بیت المالدن اشترا ایتدیکی معلوم اولسه اول مزرعه‌نك اوقاف صحیحه‌دن اولدیغنه حکم اولنور .

کرك اول شرانك « ١٢٨ » ماده‌ده بیان اولنان صورت مشروعه‌یه موافق اوله‌رق وقوع بولمش اولدیغی معلوم اولسون وکرك اولماسون .

لکن واقفك اول مزرعه‌یی قبل الوقف جانب بیت المالدن اشترا ایتدیکی اصلا معلوم اوله‌ماسه اول مزرعه‌نك اوقاف صحیحه‌دن اولدیغنه حکم اولنه‌مز .

(ماده) ١٣٦

سنده مستند اولمیان بر احتماله التفات اولنماز .

بناء علیه فی الاصل اراضیی عشریه ویا خراجیه اولان بر مملکتده قدیما وقف ایدلمش اولان برمزرعه حقنده احتمال که اول مزرعه‌نك مالکی وارث وفات ایدوبده مزرعهٔ مزبوره جانب بیت الماله عائد اوله‌رق اراضیٔ امیریه حکمنی اکتساب ایتدکدنصکره تملك اولمادن واقفی طرفندن وقف ایدلمش اولسون دیو سنده مستند اولمیان بر مجرد احتمالی ایله اول مزرعه‌نك اوقاف غیر صحیحه‌دن اولدیغنه حکم اولنه‌مز .

(ماده) ١٣٧

اراضیٔ امیریه‌دن ایکن بر وجه محرر تخصیصات قبیلندن اوله‌رق

وقف غير صحيح ايله وقف ايدلمش اولان يرلر اوچ قسمدر
قسم برنجيسى رقبه‌سى كبى حقوق تصرفيه‌سى دخى كما كان جانب
بيت الماله عائد اولديغى حالده يالكز اعشار ورسوماتى طرف
سلطنت سنيه‌دن برجهته وقف وتخصيص بيورلمش اولان
اراضيدر .

ايكنجيسى اعشار ورسوماتى كالاول بيت الماله عائد اولوب يالكز
حقوق تصرفيه‌سى طرف سلطانيدن بر جهته وقف اولەرق
تخصيص بيورلمش اولان اراضيدر .

اوچنجيسى هم حقوق تصرفيه‌سى وهم اعشار ورسوماتى
طرف سلطانيدن بر جهته وقف وتخصيص بيورلمش اولان
اراضيدر .

قسم اولدن اولان اراضيده اعشار وخرج فراغ وانتقال وبدل
محلولات كبى رسوماتى طرف وقفه عائد اولور .

بو قسمدن اولان اراضينك حقوق تصرفيه‌سى بيت الماله عائد
اولديغندن سائر اراضىٔ اميريهٔ صرفه كبى طرف بيت المالدن
ياطاپو زراعه احاله وتفويض اولنور .

قسم ثانى وثالثدن اولان اراضى طرف وقفدن زراعت
وحراثت وياخود آخره ايجار وياخود عقد مزارعه صورتيله
تصرف اولنور .

فقط قسم ثانيده اعشارى بيت الماله ادا اولنوب قسم ثالثده
ادا اولنماز بو اوچ قسمدن انجق قسم اولده اراضى قانوننامه‌سى
احكامى جارى اولور .

دیکر ایکی قسمده حقوق تصرفیه طرف وقفه عائد اولدیغندن آنلرده قانوننامهٔ مذکوره احکامی جاری اولماز .

استطراد

(مادہ) ۱۳۸

تخصیص ایکی نوعدر .

نوع اول تخصیص صحیحدر که بیت الماله عائد برقسم وارداتی مصارف بیت المالدن اولان برجهته تخصیصدن عبارتدر .

نوع ثانی تخصیص غیرصحیحدر که بیت الماله عائد برقسم وارداتی مصارفی بیت المالدن اولمیان برجهته تخصیصدن عبارتدر .

نوع اولده واردات مخصصه مخصص لها اولان جهته صرف اولنوب آنك نقض وابطالی جائز دکل ایسه‌ده ایکنجی نوع رأی اولی الامر ایله نقض وابطال اولنور .

(ماده) ۱۳۹

اراضیٔ عشریه ویا خراجیه‌دن بریرده مالکی طرفندن وقف ایدلدکده اول یرك عشر و خراجی ساقط اولیوب کالاول بیت الماله اداسی لازم کلور .

کذلك اراضیٔ امیریه‌دن برمزرعه طرف سلطانیدن برکیمسه‌یه تملیك صحیح ایله تملیك اولنوبده اوکیمسه‌دخی اول مزرعه‌یی مسجلاً وقف ایتسه بیله آنك اعشار شرعیه‌سی کما فی الاول بیت الماله ادا اولنمق لازم کلور .

بناءً علیه برمحلده وقف صحیح ایله تخصیصات قبیلندن اولان وقف غیر صحیح اجتماع ایده بیلیور .

شويله كه بالاده ذكر اولنان اراضئ مملوكه‌دن برى مالكى طرفندن وقف صحيح ايله وقف اولندقدنصكره آنك بيت الماله عائد اولان حاصلاتى دخى طرف سلطانى‌دن برجهته وقف و تخصيص بيورلسه برمحلده وقف صحيح ايله تخصيصات قيلندن اولان وقف غير صحيح اجتماع ايتمش اولور.

مطلب رابع

وقفلرك ذكر ايده كلدكلرى شروطه دائر اونوب اوچ فصلى جامعدر

فصل اول

اولاد واقربا وجيران حقنده اولان شروط وقفه دائردر

١٤٠ (ماده)

اولاد لفظى بردفعه ذكر اولندقده اولاد صلبيه‌يه محمولدر احفاده محمول اولماز.

مثلا واقف وقفمك غله‌سنى اولاديمه شرط ايلدم ديو اولاد لفظنى بردفعه ذكر ايدوب تكرار ايتمسه مشروط له يالكز واقفك اولاد صلبيه‌سنه مخصوص اولوب احفاده شامل اولماز. شوقدر واركه واقفك عباره‌سنده اولاد لفظنك احفاده دخى شموله دلالت ايدر برقرينه موجود ايسه اوصورتده اولاد لفظى احفاده دخى شامل اولور.

مثلا واقف وقفمك غله‌سنی نسلاً بعد نسل اولادمه شرط ایلدم دیسه اولاد لفظی احفاده دخی شامل اولدیغندن واقفك اولاد صلبیه‌سی واحفادی غله‌ٔ وقفه مستحق اولورلر .

١٤١ (ماده)

اولاد لفظی ایکی دفعه ذکر اولندقده کرك قریب و کرك بعید بالجمله بطونه شامل اولور .

یوقسه یالکز بطن اول و ثانی‌یه منحصر قالمز .

بناءً علیه غله‌سی واقفك اولادینه و اولاد اولادینه مشروطه اولان وقفك غله‌سنه واقفك بطن اول وثانیده موجود اولان اولادی متصرفلر ایکن واقفك بطن ثالثده دخی اولادی حادث اولسه آنلر دخی غله‌ٔ وقفده بطن اول وثانیده بولنان اولاده مشارکت ایدرلر .

بوصورتده بطن اول و ثانیده بولنان اولاد (واقف) اولاد لفظی ایکی کره ذکر ایتمکله بطن ثالثده بولنان اولاده شمولی اولمز . بناءً علیه غله‌ٔ وقفدن سزه حصه ویرمیز دیو بطن ثالثده بولنان اولادی کندولرینه مشارکتدن منع ایده‌مزلر .

کذالك واقف وقف ایتدیکی منزلك سکناسنی اولادینه و اولاد اولادینه وبعدالانقراض برمسجدك امامنه شرط ایلسه واقفك بالکلیه ذریتی منقرض اولمدقجه نوبت سکنی اول مسجدك امامنه کلمز .

يوقسه ـ لكن بطن اول وثانيده بولنان اولادك اتقاصيله اول مسجدك امامى منزل مذكور سكناسنه مستحق اولەمز .

١٤٢ (ماده)

اولاد واولاد اولاده مشروط اولان وقفده وقف بطونك ترتيبنه دلالت ايدر بر لفظ ذكر ايدر ايسه او صورتده بطن اول موجود ايكن بطن ثانى يه حصه ويرلمز .

مثلا واقف وقفمك غلەسنى بطناً بعد بطن اولادمه واولاد اولاده شرط ايلدم ديسه بطن اولده اولاد صلبيه موجود ايكن بطن ثانيده بولنان اولاده غلهٔ وقفدن حصه ويرلمز .

كذلك بطن ثانيده اولاد موجود ايكن ثالثده بولنان اولاده حصه ويرلمز .

بطون سائره دخى بوقياس اوزره‌در .

١٤٣ (ماده)

واقفينك كلاملرنده مفهوم مخالفت معتبردر .

بناء عليه واقف موقوف عليهمى بر وصف ايله توصيف ايدر ايسه اول وصف مدار استحقاق اولوب اول وصف ايله موصوف اولميان كيمسه منفعت مشروطه‌يه مستحق اولماز .

مثلا واقف وقفنك غلەسنى ذريتنه شرط ايتدكده واقفمك غلەسنه فلان بلده‌ده متوطن اولان اولادم واولاد اولادم متصرف اولسونلر ديسه اول بلده‌ده متوطن اوليان اولاد اولاد اولادى وقفك غلەسنى مستحق اولمازلر .

كذلك علمادن اولان اولاد واحفادم متصرف اولسونلر دیسه واقفك جمله‌دن بولنان اولاد واحفادی غله وقفه مستحق اولمازلر و علمادن اولان اولادی علماله برابر فقر حالی اولورسه وصیت للاقربین بیله اولور كذا فقرادن اولان اولاد واحفادم متصرف اولسونلر دیسه اغنیادن اولان اولاد واحفادی غلهٔ وقفه مستحق اولمازلر حق اولانده بودر سائر اوصاف دخی بو قیاس اوزره‌در

۱٤٤ (ماده)

زوجی اغنیادن اولان قادین اصلا مالی اولماسه بیله غنیه عد اولنور

بناءً علیه زوجی غنی اولان زوجه فقرایه مشروطه اولان وقفده داخل اولماز

وبالعكس زوجه‌سی اولوب كندوسنك مالی اولمیان زوجی غنی عد اولنماز

بناءً علیه زوجه‌سی غنیه اولوب كندوسنك مالی اولمیان زوج فقرایه مشروط اولان وقفده داخل اولور .

۱٤٥ (ماده)

واقف وقفك غله‌سنی بطناً بعد بطن اولادینه شرط ایدوب فقط بطن اولده اولاددن بری فوت اولدقده حیاتده اولدیغی تقدیرجه غله‌دن كندویه اصابت ایده‌جك حصه آنك اولادینه ویرلسون دیوب بعده اول وقفك غله‌سندن بطن اولده اولاد واقفدن برقاچ كشی متصرفلر ایكن ایچلرندن بری برقاچ نفر

ولدینی ترك ایدەرك وفات ایلاسه متوفی حیاتده فرض اولنەرق غلهٔ وقف بطن اولده متوفی ایله برابر سائر برحیات بولنان اولاده مساوات اوزره تقسیم اولنەرق متوفایه اصابت ایدن برحصه آنك اولادینه ویریلور بطن اولده دیكری دخی اولادینی ترك ایدرك وفات ایتدكده تا بطن اول منقرض اولنجیه دكین بومنوال اوزره توزیع اولنور .

١٤٦ (ماده)

اولاد لفظی عرفاً ده واحده شامل اولور .

بناءً علیه واقف وقفنك غلهسنی اولادینه شرط ایدوب فقط واقفك برنفر ولدی بولنسه اول ولد وقفك مجموعینه مستحق اولور .

١٤٧ (ماده)

اولاد لفظندن بعض كره مجازاً احفاد مراد اولنور ایسه یعنی كندوسندن ولد تولد ایتمسی عادةً ممتنع اولان برسنه واصل اولمش برقادینك بالجمله اولاد صدریهسی وفات ایدوب یالكز احفادی برحیات اولدیغی حالده اوقادین بروقف احداث ایتدكده اول وقفك غلهسنی اولادیمه شرط ایتدم دیسه بو كلامده اولاد لفظندن معنای حقیقیسی اولان اولاد صدریهیی ممكن اولمدیغندن معنای مجازیسی اولان احفاد اراده ایدیلەرك غلهنك مشروط لهی احفاد اولور.

١٤٨ (ماده)

بعیده صرف ایدربر قرینه اولمدقچه كنایه اقرب مكنیاته

منصرف اولور .

مثلا واقف وقف ایلدیکی عقارك عربی العباره اولان وقفیه سنده (قد جعل الوقف تولية مقررا لنفسه ثم الى ولده موسى ثم الى اولاده) عباره سیله تحریر ایتدیرسه (ثم الى اولاده) عباره سنده کی ضمیر قریب اولان موسی یه منصرف اولوریوقسه بعید اولان واقفه راجع اولماز .

بناء علیه بوصورتده واقف واوغلی موسی وفات ایدوب تولیه‌ته موسی نك اولادی متصرف اولسه‌لر واقفك دیكر اوغلنك اولادی مجرد عبارهٔ مذكورده كی ضمیر واقفه راجع ومتصرقدر شوحالده بزدخی تولیتده موسانك اولادینه مشاركت ایدرزدیه‌مزلر

تركی العباره اولان بروقفیه‌ده واقف وقفنك تولیتی اولا (كندویه وبعده اوغلی سلیمانه وبعده اولادینه شرط ایلدی) عباره سیله محرر بولنسه حكم ینه بومنوال اوزره‌در .

١٤٩ ماده

تفاضل شرط قلنمدقجه باب وقفده اصل اولان مساواتله قسمتدر بناء علیه غله‌سی على الاطلاق اولاد واقفه مشروطه اولان وقفك غله‌سنی واقفك اولاد ذكوریله اولاد اناثی مساوات اوزره اقتسام ایدرلركه اركك ایكی قادین بر دیمك دكلدر بناء علیه اولادك ذكورینه اناثندن زیاده وفضله حصه ویرلمز .

مكر غله‌نك بین الاولاد ارث ترتیبی اوزره توزیعی واقف طرفندن شرط قلنمش اوله اوصورتده غلهٔ وقف اولاد بیننده (للذكر مثل حظ الانثيين) حكمیله تقسیم اولنور .

١٥٠ ماده

واقف وقفمك غله‌سنی اولاد ذکورمه و'ولادمك اولاد ذکورینه شرط ایلدم دیسه واقفك قیزلرینك ارکك اولادی دخی شرط مذکورده داخل اولورلر .

١٥١ (ماده)

عبارهٔ واقفده اولاد لفظی مطلق ذکر اولندقده بعد الوقف متولد وحادث اولان اولاده دخی شامل اولور .

بناء علیه واقف وقفمك غله‌سنی اولادیمه شرط ایلدم دیسه واقفك حین وقفده موجود وزمان وقفدن صوکره مولوداً حادث اولان بالجمله اولادی شرط مذکورده داخل اولورلر .

(٧٧) ماده‌یه مراجعت اولنه .

لکن واقف حین وقفده موجود اولان ویا اسملرینی تعداد وبیان ایله تخصیص ایدرایسه اوصورتده بعد الوقف حادث اولان اولاد مشروط لهده داخل اولماز .

مثلا واقف واقفمك غله‌سنی الیوم موجود اولان اولادمه شرط ایلدم ویاخود وقفمك تولیتنی اولادم فلان فلان وفلانه شرط ایلدم دیسه بعد الوقف حادث اوله‌جق اولاد مذکور شرطلرده داخل اولمازلر .

احفاد دخی بو حکمده اولاد کبیدر .

١٥٢ (ماده)

(اولاد اولاد) لفظی اولاد ذکورك اولادینه مخصوص اولمیوب اولاد اناثك اولادینه دخی شاملدر .

بنـاء عليه غلەسى واقفك اولاد اولاد اولادينه مشروطه وقفك غلەسنى واقفك اوغلينك اولاديله قزينك اولادى برابر اقتسام ايدرلر بر وجه بالاغله حقنده جارى اولان تفصيلات توليت حقنده دخى جارى‌در ·

(ماده) ١٥٣

بر كشينك صلبى اولادى وابونى اوكشينك قرابتنده داخل اولماز زيرا بونلره انا بابا اوغول دنيلورده اقربا دنيلماز.

بناء عليه منافعى واقفك قرابتنه مشرطه اولان وقفده واقفك اولاد صلبيەسى واپونى مشروط لهده داخل اولماز ·

(ماده) ١٥٤

بر واقف مسلم وقفنك منفعتنى مطلقا اقرباسنه شرط ايلسه واقفك غير مسلم بولنان اقرباسى دخى شرط مذكورده داخل اولور كذلك بر واقف غير مسلم وقفنك منفعتنى مطلقا اقرباسنه شرط ايلسه واقفك مسلم بولنان اقرباسى دخى شرط مذكورده داخل اولور (١٦) مادەيه مراجعت اولنه ·

اما واقف منفعت وقفى كندى ملتندن اولان اقرباسنه شرط ايدر ايسه اوصورتده ديكر ملتدن بولنان اقرباسى مشروط لهده داخل اولماز (١٤٣) مادەيه مراجعت اوله .

(ماده) ١٥٥

بر كيمسه وفاتندنصكره ثلث مالنى بر جهت خيره وقف اولنمق اوزره وصيت ووقفك تعيين شروطنى دخى وصى مختارينه تفويض ايتدكدنصوكره بووصيتى اوزرينه مصرآوفات ايتدكده

وصی مختاری ترکه‌نك ثانی اخذ واول جهته وقف ایدوب تولیتنی
کندویه اولاد واحفادینه شرط ایلمسه وصینك بر وجه محرر وقف
وشرطی صحیح ومعتبر اولوب موجبنجه عمل اولنور .

۱٥٦ (ماده)

واقفك اقرب اقرباسنه مشروط اولان وقفده اقربدن مراد
رحم ودرجه جهتندن واقفه اك زیاده قریب اولاندر .

یوقسه ارث وعصبه جهتندن اك زیاده قریب اولان دکلدر
بناء علیه واقفك اقرباسندن بری رحم ودرجه جهتندن دیکری
ارث وعصبه جهتندن واقفه اقرب اولسه رحم ودرجه جهتندن
اقرب اولان ترجیح ایدیلور .

مثلا واقفك قزینك قزیله اوغلنك اوغلنك اوغلی اجتماع
ایتسه قزینك قزی ترجیح ایدیلور .

یوقسه اوغلنك اوغلی ترجیح ایدلمز .

چونکه بر آدمك قزینك قزی رحم ودرجه‌ده اول آدمه اوغلنك
اوغلنك اوغلندن دها زیاده قریبدر .

هر نه قدر اوغلنك اوغلنك اوغلی اکا وارث وعصبه اولوب
قزینك قزی وارث اولمز ایسه‌ده [*] اما اوغلنك اوغلی ایله
قزینك قزی اجتماع ایتسه‌لر واقفه نسبتله ایکیسی بر درجه‌ده
بولندقلرندن ایکیسی دخی بالفعل مشروطله اولورلر .

خال ایله عم دخی بویلجه‌در .

[*] بویله قزینك قزی وارثه اولوب اولمدیغی صورتلری تحقق
خصوصنده دردست طبع اولان عربجه وترکجه (مسائل عونیه وتصریحی)
نام رساله‌مزده ایضاحات مفصله واردر مراجعت بیوریله

١٥٧ (ماده)

اقربيتده اعتباراً قرب درجه‌يه‌در .

يوقسه قوت قرابته دكلدر

بناءً عليه واقفك اقرب اقرباسنه مشروطه بر وقفده وقفك اقرباسندن ايكى كيمسه بر درجه‌ده بولوب فقط برينك قرابتى قوى ديكرينك‌كى ضعيف بولنسه‌ايكيسى دخى مشروط لهده داخل اولورلر يوقسه قرابتى قوى اولان ترجيح ايديلوبده ديكرى محروم ايدلمز .

مثلا واقفك‌لابوين قرنداشى‌ايله لام قرنداشى اجتماع ايتسه‌لر انلرك ايكيسى دخى منفعت وقفه برابر متصرف اولورلر .

يوقسه لابوين قرنداش قوت قرابته بناء لام قرنداش اوزرينه ترجيح ايدلمز .

١٥٨ (ماده)

بر كيمسه وقف ايتديكى منزلك سكناسنى كنديسنك وفاتندن صوكره نفسنى آخره تزويج ايتمامك اوزره زوجه‌سنه شرط ايتدكدن صوكره او كيمسه وفات ايدوب بعده زوجه‌سى نفسنى آخره تزويج ايلسه اول منزلك سكناسنده اولان حقى منقطع اولور .

بوصورتده زوجك وفاتى وياخود تطليقى ايله زوجه‌يه حق سكنا عودت ايتمز .

لكن واقف زوجك وفات وياخود تطليقى وقوعنده سكنانك عودتى تصريح ايتمش ايسه اوصورتده عودت ايدر .

١٥٩ (ماده)

واقف وقفنك غله‌سنى فقراء جيرانـنه شرط ايلسه غله‌نك ظهورى زماننده واقف قنغى محلده اقامت ايتمكده ايسه غله‌ده اوراده‌كى جيرانك فقراسنه صرف اولنور .

يوقسه حين وقفده مقيم بولنديغى محالك جيرانـنه مخصوص دكلدر .

لكن واقف مقيم اولديغى محلده وفات ايدرايسه الى الابد اول محلده‌كى فقراء جيرانـنه صرف ايديلور .

مثلا بر كيمسه استانبولده بر محلده مقيم ايكن بر مالنى وقف وغله‌سنى فقراء جيرانـنه شرط ايتدكدنصكره آخر محله‌يه نقل ايدوب اوراده مقيم ايكن غلهٔ وقف ظهور ايلسه غلهٔ مذكوره محلهٔ ثانيه‌ده‌كى قومشولرينى فقراسنه صرف اولنور يوقسه محلهٔ اولاده اولان قومشولرينك فقراسنه صرف اولنمز .

محلهٔ ثانيه‌دن آخر محله‌يه نقل ايتدكى صورتده دخى حكم بومنوال اوزره‌در فقط واقف حين وقفده غله‌يى مقيم بولنديغى محله‌ده‌كى فقراء جيرانـنه تخصيص ايدر بر سوز سويلر ايسه او صورتده مشروطله منحصراً محلهٔ اولاده‌كى فقراء جيرانى اولمش اولور .

مثلا واقف وقف ايدر ايكن وقفمك غله‌سنى الحالة هذه ساكن بولنديغم محله‌ده بولنان فقرا قومشولرمه شرط ايلدم ديسه واقف ديكر محله‌يه نقل ايتسه بيله غلهٔ وقف محلهٔ اولاده بولنان فقراء جيرانـنه صرف ايديلور .

١٦٠ (ماده)

عتقا و ولاد عتقايه مشروط وقفده عتيقات واولاد عتيقات دخی داخل اولورلر .

فصل اول

شروط واقفك تبديل وتغييرينه دائر مواد حقنده‌در .

١٦١ (ماده)

بر وقف صحيح لازمك موافق شرع شريف اولان شروطنی واقفی بيله تبديل وتغيير ايده‌مز ايتمش اولسه صحيح ومعتبر اولماز [*] شو قدر واردر كه ايلروده وقفنك شروطنی تبديل ايتمك صلاحيتنی حين وقفده وقف كندی يدنده ابقا ايتمش ايسه اوصورتده تبديل شروط ايده‌بيلور .

فقط بر دفعه تبديلك وقوعيله صلاحيت مذكوره منتهی اولور آرتق اندنصكره تبديل شروط ايده‌مز .

اكر واقف حين وقفده تبديل شروط صلاحيتنك مرةً بعد اخری كندی يدنده اولمسنی شرط ايتمش ايسه صلاحيت مذكوره دفعات عديده‌يه شامل اولور .

واقف كندودنصكره وقفه متولی اوله‌جقلره دخی حين وقفده

[*] تولیت حقنده اولان شرط بوحكمدن مستثنادر . تشكيم قريباً بيان اولنه‌جقدر .

صلاحيت مذكوره‌يي شرط ايتمش ايسه آنلر دخی تبديل
شروط ايده‌بيلورلر .

١٦٢ ماده

وقفنك شروطنی تبديل ايتمك صلاحيتنی حين وقفده كندی
يدنده ابقا ايتمش اولان واقف مرض موتنده وقفنك شروطنی
تبديل ايلسه تبديلی صحيح ومعتبردر .

١٦٣ (ماده)

واقف حين وقفده وقفنك شروطنی تبديل ايتمك صلاحيتنی
يدنده ابقا ايتمسه بيله توليت حقنده اولان شروطنی حاكمك
رأيله تبديل وتغيير يده‌بيلور .

مثلا واقف وقفنك توليتنی اجانبدن بر كيمسه‌يه شرط
ايتدكدن صكره رأی حاكمله او شرطندن رجوع ايدوب توليتی اولادينه
شرط ايلسه صحيح اولوب ايكنجی شرطی موجبنجه عمل اولنور

١٦٤ (ماده)

بر كيمسه بر عقارينی وقف ايتدكده وقفمك تبديل وتغييری
يدمده اولسون ديسه بو كلام شروط وقفی تبديل وتغييره محمول
اولوب اصل وقفی تبديل وتغييره محمول اولماز

فصل ثالث

شرط وقفه مخالفت جائز اولوب اولميان مواد حقنده‌در .

١٦٥ (ماده)

اوقاف صحيحه‌ده موافق شرع شريف اولان شرط واقفه
مخالفت جائز دكلدر .

شو قدر وار كه وقف حقنده انفعيت وياخود ضرورت تحقق ايدن بعض خصوصاتده متولينك رأى حاكمله شرط وقفه مخالفت ايتمسى جائزدر .

مثلا بر وقف نقودك اونى اون بر غروشه استرباح اولنمسى واقف طرفندن شرط ايدلمش اولسه متوليسى نقود مذكوره يى رأى حاكمده اونى اون بر بچق غروشه استرباح ايدرك شرط واقفه مخالفت ايده بيلور .

كذلك اجارهٔ واحده لو بر وقف عقارك بر سنه دن زياده مدتله ايجار اولنمامسى واقف طرفندن شرط ايديلوب فقط اول عقارك بر سنه مدتله استيجارينه طالب بولنميوب ايكى وياخود اوچ سنه مدتله استيجارينه طالب بولنسه متولى رأى حاكمله اول عقاره ايكى ويا اوچ سنه مدتله ايجار ايدرك شرط واقفه مخالفت ايده بيلور .

والحاصل حاكمك اوقاف حقنده تصرفى نظريله ريعنى مصلحته منوطدر .

بناء عليه حاكمك اوقاف حقنده موافق مصلحت وموجب منفعت اولان رأيى شرط واقفه مخالف اولسه بيله صحيح ونافذدر .

اما منافئ مصلحت وموجب مضرت اولان رأيى صحيح ونافذ دكلدر .

مثلا بر سنه دن زياده مدتله ايجار اولنمامسى مشروط اولان بر وقف عقارك بر سنه مدتله استيجارينه طالب بولنوب بر سنه دن

زیاده مدتله ایجارنده وقف حقنده بر کونه منفعت موجود اولمدیغی حالده حاکم اول عقارك بر سنه‌دن زیاده مدتله ایجار اولنمسنی رأی ایلسه حاکمك بورأیی صحیح ونافذ دکلدر .

١٦٦ (ماده)

تخصیصات قبیلندن اولان اوقاف غیر صحیحه‌ده واقفلرك شروطنه رعایت واجب دکلدر .

بلکه امام المسلمین حضرتلری مصلحت عامه ملاحظهٔ عادلانه‌سنه بناء اومقوله وقفلرك شروطنی تبدیل وتغییر بیوره بیلورلر .

فقط اوقاف مذکوره‌نك مشروط لهلری مصارف بیت المالدن ایسه اوصورتده اوقاف مذکوره‌نك نقض وابطالی جائز دکلدر مثلا تخصیصات قبیلندن اولان بر وقفك مشروط لهی بر مدرسه‌ده ساکن اولوب اوقاتی علوم نافعه‌نك اکتساب وتحصیلنه حصر ایدن فقراء طلبهٔ علوم اولسه طلبهٔ مومی الیهم مصارف بیت المالدن اولدقلری جهتله اول وقفك نقض وابطالی جائز اولهماز

١٦٧ (ماده)

موافق شرع شریف اولمیان شرط واقف عمل واعتباردن ساقطدر .

مثلا واقف وقفی حقنده متولینك خیانتی حس اولنسه بیله حکام طرفندن وقفك محاسبه‌سنه باقلمامسنی وشروط وقفیه موجبنجه وقفنه متولی اولنلرك وقف حقنده خیانتلری ظهور ایلسه بیله تولیتدن عزل واخراج اولنمامارینی شرط ایلسه بوشرط ایله عمل اولنماز .

-- بناءً عليه لدى الايجاب حكام طرفندن اول وقفك محاسبه‌سی كوريلور. --

ومتولينك واقف حقنده بر كونا خيانتی تبين ايلدیكی حالده حاكم آنی توليتدن عزل واخراج ايدر [*]

١٦٨ (ماده)

شرط واقف معلوم اولەمیان يرده تعامل قديمه كيديلور. شويله كه وقفه دائر برخصوصده شرط واقف بيلنه‌مزسه اول وقفك متولیٔ سابق واسبقلری اوخصوصده من القديم نه وجهله عمل ايده كلمشلر ايسه ينه اولوجهله عمل اولنمق لازمكلور

بناءً عليه تعامل قديمك خلافنه عمل جائز دكلدر.

مثلا بر وقفك توليت ويا مصرفنده نزاع واختلاف وقوع بولوب ده طرفين منازعينك تحت تصديقلرنده اولەرق وقفيهٔ معمول بهاسی موجود اولميوب توليت ويا مصرف حقنده شرط واقف بينه ايله دخی ثابت اوله‌مدیغی تقديرده اوتەدنبرو توليت ويا مصرف حقنده تعامل قديم نه وجهله جريان ايتمش ايسه اول وجهله عمل و حكم اولنمق لازم كلور.

---

[*] متوليلره بالكليه ارخاء عنان اولنوب بومقوله شرط واقف ايله عمل اولنمق طقوزيوز قرق درت تاريخندن رفع اولنوب وقفك محاسبه‌سی رأی حاكله رؤيت ومتولينك آراء صحيحه‌سنه مساعده وآراء مختله‌سی رد اولنه ديو فرمان همايون صادر اولمشدر.

(١٦٩ (ماده)

وقف قديمك غله‌سنك محل صرفى حقنده شرط وتعامل قديم معلوم اولەمديغندن غله‌نك محل صرفى مجهول اولسه اول وقفك غله‌سى رأى حاكمله ارباب فقر و احتياجه صرف اولنور .

(١٧٠ (ماده)

مضمونى ثابت اولميوب من القديم كندوسيله عمل اولنمامش اولان وقفيه‌نك مواد مندرجه‌سيله عمل و حكم اولنه‌مز .

(١٧١ (ماده)

وقفيۀ معمول بها يعنى من القديم مضمونيله عمل اولنمقده اولان وقفيه‌نك شروطنه مغاير اوله‌رق دفتر خاقانى‌ده بعض شروطه تحرير اولنمش بولنسه كما فى السابق وقفيه ايله عمل اولنمق لازم كلور .

مثلا بر وقفك غله‌سى واقفك بطناً بعد بطن ذريتنه مشروطه ايدوكى واقفك وقفيۀ معمول بهاسنده مصرح ايكن دفتر خاقانيده بطناً بعد بطن قيدى اولميارق مطلقا وقف ذريت ديو مقيد بولنسه دفتر خاقانى قيديله عمل اولنميوب كما فى السابق وقفيه ايله عمل اولنمق لازم كلور .

بناءً عليه اول وقفك غله‌سى وقفيۀ معمول بها موجبنجه بطناً مقدم اولان اولاد واقفه صرف اولنور يوقسه دفتر خاقانى قيدى موجبنجه قنغى بطنده اولورايسه اولسون بالجمله اولاد واقفه صرف اولنماز وبالعكس من القديم بر وقف متوليلر طرفندن

مفاديله عمل اولنه كلمش اولان دفترخاقانى قيدينه مغاير اولهرق مضمونى ثابت ومعمول به اولميان بر وقفيه ابراز اولنسه وقفيه ايله عمل يولنميوب كالاول دفترخاقانى قيدى موجبنجه عمل اولنمق لازم كلور .

والحاصل وقفيه ايله دفترخاقانى قيدى وقفه متعلق برخصوصده يكديكره مخالف بولندقده آنلردن قنغيسى اوخصوص حقنده جريان ايتمش اولان تعامل قديمه توافق ايدرسه انك موجبنجه عمل اولنمق لازم كلور ديكريله عمل اولنمز [*]

[*] دفتر خاقانيدن مراد بوندن اوچيوز آلتى سنه اقدم علما ورجال دولتعليه دن انتخاب وتعيين اولنمش اولان مؤتمن وموثوق محررلر معرفتلريله تنظيم وتحرير اولنمش اولان دفترلردر كه ممالك محروسهٔ شاهانه ده بولنان قرى ومزارع ومرعى واورمان ويايلاق وقشلاق واراضئ سائره وجهت مربوطيتلرى كمال اعتنا ايله تحقيق وشبهه دن سالم اوله بيله جك برصورتده دفاتر مذكوره يه ثبت وتنميق وهر برينك بالاسى خط همايون شهنشاهى وطغراى غراى جهانبانى ايله تزيين وتوشيح اولنه رق حين تأسيسنده دولتجه وضع اولنمش اولان اصول وقواعده توفيقاً دفترخانهٔ عامره مخزن مخصوصنده حفظ اولنمقده در .

دفاتر مذكوره نك بروجه محرر محافظه سنه دقت اعتنا ابدا يكى جهتله آنلرده مندرج بولنان قيوداته هيچ برصورتله خلل وفساد تطرق ايده ميوب شبههٔ تزوير وتصنيعدن سالم قالمش اولديغندن دفاتر مذكوره قيوداتى متأخرين فقهانك مظهر قبولى وتصديقلرى اولهرق آنلرك بلا بينه مضمونلريله عمل وحكم تجويز اولنمش اولديغندن اوا وجهله مجله نك بيك يديوز اوتوز يدنجى ماده سنه درج وتحرير اولنمشدر .

بوندن اقدم طبيع ونشر اولنان احكام اراضى نام مجموعه ده دفتر خاقانى حقنده دها زياده تفصيلات واردر مراجعت بيوريله .

(ماده) ۱۷۲

شروط وقفده اعتبار وقفك تقريرينه‌در كاتبك تحريرينه دكلدر .

بناءً عليه واقفك تقريرى اولمق اوزره كاتب طرفندن وقفنامه‌يه درج وتحرير اولنان شروط حين وقفده واقف طرفندن تقرير بيان اولنان شروطه موافق اولمديغى بر نهج شرعى تبين ايلديكى حالده واقفك تقريرى موجبنجه عمل اولنور ،

يوقسه كاتبك تحريرى موجبنجه عمل اولنماز .

مثلا واقف حين وقفده وقفمك غله‌سنى ذريته شرط ايلدم ديو تقرير ايتمشيكن كاتب سهواً وقفنامه‌ده ذريت يرينه اولاد تحرير ايلسه واقفك تقريرى موجبنجه غلهٔ وقفده واقفك احفادى اولاد صلبيه‌سنه تشريك ايديلور .

يوقسه كاتبك تحريرى موجبنجه اولاد صلبيه‌يه حصر ايدلمز

كذلك واقف حين وقفده وقفمك شروطنى تبديل وتغيير يدمده اولسون ديو شرط ايتمكسزين كاتب بو شرطى وقفنامه‌يه درج وتحرير ايلمسه واقفك تقريرى موجبنجه عمل اولنه‌رق واقف وقفنك شروطنى تبديل وتغيير ايده‌بيلور .

(ماده) ۱۷۳

واقف وقفيه‌سنده بر برينه معارض ومخالف ايكى شرط ذكر ايدوبده ايكيسيله معاً عمل ممكن اولماسه ايكنجى شرط اولكى شرطك حكمنى نسخ ايدر .

بناءً عليه شرط اول موجبنجه عمل اولنميوب شرط ثانى موجبنجه عمل اولنور.

مثلا واقف وقفيهٔ معمول بهاسنده وقفمك غله‌سندن اولاد وانساىنه نسنه ويرلميه ديو شرط ايتدكدن صكره غلهٔ وقفدن بعض وظائفك تعييني صره‌سنده دعاكوى ناميله اولاد و انسابمدن محتاج اولنلره شوقدر آقچه وظيفه ويرلسون ديو شرط ايتمش اولسه بو ايكى شرط يكديكريله متعارض اولمغله شرط ثانى ايله شرط اولك حكمى منسوح اولديغندن شرط ثانى موجبنجه عمل اولنه‌رق واقفك اولاد وانسابندن محتاج اولنلره تعيين اولنان وظيفه‌نك غلهٔ وقفدن اعطاسى لازم كلور كذلك واقف وقفنك غله‌سنى ذريتنه وقف ايتدكده بطن اول منقرض اولمدقجه بطن ثانى‌يه غله‌دن حصه ويرلميه ديو شرط ايتدكدن صكره بطن اولده اولادمدن برى وفات ايتدكده آنك حصه‌سى اولادينه ويريله ديو شرط ايلمسه شرط ثانى موجبنجه عمل اولنور.

بناءً عليه بطن اولده غله‌يه متصرف اولان اولاد وقفدن برى اولادينى ترك ايده‌رك وفات ايتدكده متوفانك حصه‌سى اولادينه ويريلور.

يوقسه شرط اول موجبنجه بطن اولده اولان حصه‌دارلرينه ويرلمز.

١٧٤ (ماده)

وقفده استحقاق اسقاط ايله ساقط اولماز.

شويله كه شرط و قف موجبنجه .بر وقفدن كندويه برحق
توجه ايدن كيمسه اوحقى اسقاط ايلدم ديمكله او حق ساقط اولماز.
بناءً عليه او كيمسه نك بعد الاسقاط اوحقى مطالبه يه صلا -
حيتى واردر.

مثلا بر وقفك غله سنك مشروط لهى بولنان كيمسه او
وقفك غله سنده اولان حقمى اسقاط ايتدم ديسه مؤخراً اول
وقفدن غله طلب ايده بيلور.

وقفك توليت وسكناسى بوحكمده غله كبيدر.

فقط و قفك عقد وقفى حين انشاسنده معين اولان مشروط
حاضر اولوبده وقفى رد ايدر ايسه اومشروط له حقنده وقف
منعقد اوله ميه جغندن كندوسنه شرط قلنان منفعت وقفدن
محروم اولور.

بوصورتده بعد الرد منفعت مشروطه يى طلب ايده مز.
نتكيم (٤٧) نجى ماده ده مرور ايتمشدر.

١٨٥ (ماده)

وقف صحيحده بر كيمسه يه مشروط اولان منفعته خلاف
شرط واقف ديكر كمسنه تشريك ايريله مز.

مثلا بر وقف مكتبك شرط واقف اوزره آنجق بر معلمى
اولوب واقف معلمه بر خانه وقف وسكناسنى آكا شرط ايتمش ايكن
ديكر كيمسه خلاف شرط واقف كندوسنى اول مكتبه معلم
ثانى نصب ايتديروب برات ايتديرسه بيله اول خانه نك سكناسى
معلم اوله تشريك ايديله مز.

١٨٦ (ماده)

وقف عندالاطلاق استغلاله مصروفدر سكناسنه مصروف دكلدر .

بناءً عليه برمنزل وقف اولندقده موقوف عليه اول منزلك غله ويا سكناسندن قنغيسنه متصرف اوله جغى حين وقفده واقف طرفندن تعيين ايدلميوب مطلق براغلمش اولسه اول خانه استغلال وايجار اولنه رق موقوف عليه آنك غله سنه متصرف اولور يوقسه سكناسنه متصرف اولهمز .

مثلا بر كيمسه بن فلان خانه مى فلان مكتبك معلمنه وقف ايلدم ديوب فقط اول خانه ده معلم ساكن اولسون ياخود اول خانه استغلال اولنه رق غله سى معلمه ويرلسون كبى غله ويا سكنادن برينك شرط ايلديكنه دلالت ايدر برسوز سويلمسه متولى اول خانه يى استغلال ايدرك غله سنى معلمه اعطا ايدر .

بوصورتده معلم مجرد اول خانه نك استغلال اولنه جغنه دائر كلام وقفده صراحت اولمديغندن اول خانه ده بن ساكن اولورم ديو متولى يى استغلالدن منع ايده مز .

١٨٧ (ماده)

بر كيمسه وقف ايتديكى عقارك غله سنى مكتب و معبد كبى اماكن خيريه دن برينك خدمه سنه شرط ايدوب فقط غله نك بين الخدمه توجيهله توزيع و تقسيم اولنه جغنى بيان ايتمسه خدمه بيننده غله مساوات اوزره تقسيم اولنور .

يوقسه خدمه‌نك اشرفلرينه سائرلرندن زياده حصه ويرلمز .
(١٩٤) ماده‌يه مراجعت اولنه .

مطلب خامس

﴿ عقارات موقوفه‌نك اقسامی و مؤسسات خيريه‌نك ﴾
﴿ بعض احكامی بياننده‌در ﴾

١٧٨ (ماده)

عقارات موقوفه ايكی قسمدر .

قسم اول بدون استغلال عينيله انتفاع اولنمق اوزره وقف ايدلمش اولان عقارات موقوفه‌دركه آنلره مؤسسات خيريه اطلاق اولنور . امثله‌سی (١٦) نجی ماده‌ده بيان اولنمشدر . مراجعت اولنه .

قسم ثانی ايجار واستغلال اولنه‌رق حاصل اولان اجرت و غله‌سی برجهت خيره شرط ايديلان عقارات موقوفه‌در .

اشبو قسم ثانی دخی اوچ قسمدر .
قسم اول اجارتينلو عقارات موقوفه‌در .
قسم ثانی اجارهٔ واحده‌لو عقارات موقوفه‌در .
قسم ثالث مقاطعه‌لو عقارات موقوفه‌در .

١٧٩ ماده

مؤسسات خيريه دخی ايكی قسمدر .

قسم اول فقرايه مخصوص اولميوب هم اغنيا و هم فقرانك مساوات اوزره انتفاع ايتمسی جائز اولان مؤسسات خيريه‌دركه

معبد وکتبخانه ومسافر خانه وچشمه وقویی وکوپری وقبرستان عمومی کبی .

قسم ثانی انتفاعی فقرایه مخصوص اولوب اغنیانك انتفاع ایتمسی جائز اولمیان مؤسسات خیریه‌درکه .

عمارات وخسته‌کانك اطعمه وادویه کبی لوازمی طرف وقفدن ایفا اولنمق اوزره شرط ایدیلان وقف خسته خانه وطلبه‌نك لوازمی غلهٔ وقفدن ایفا اولنمق اوزره وقف وشرط ایدیلان مدرسه‌لر کبی .

بومقوله مؤسساتك فقرایه مخصوص اولمسی واقف طرفندن تصریح ووقفیه‌ده درج اولنماسه بیله فقرایه مخصوص اولمش اولور .

فقط بومقوله مؤسساتده فقرا ایله برابر اغنیانك دخی انتفاع ایتمسنی واقف شرط وتصریح ایلمش ایسه اوصورتده فقرا ایله برابر اغنیا دخی انتفاع ایده بیلور .

بالعکس اغنیانك انتفاع ایتمسنی شرط ایدر ایسه اوصورتده وقف صحیح اولماز زیرا احتیاج یوقدر .

۱۸۰ (ماده)

غله‌سی مطلقا فقرایه مشروط اولان وقفك غله‌سنده واقفك اولاد واحفادندن فقیر اولان کیمسه‌لر اجانبدن اولان فقرا اوزرینه ترجیح ایدیلور .

کذلك سکناسی فقرایه مشروط اولان منزلك سکناسنده واقفك سکنایه محتاج اولان اولاد واحفادی اجانبدن اولان فقرا اوزرینه ترجیح ایدیلور زیرا اقرب اولان ابعددن اولیدر .

١٨١ (ماده)

مسلم وغير مسلم مختلطاً ساكن بولندقلرى بر محله وياقريه نك عوارضنه مشروط وقفك غله سى مسلم وغير مسلم بالجمله اهالينك عوارضنه صرف اولنور زيرا قانون مساوات عدليه دندر .

واقف كرك مسلم اولسون وكرك غير مسلم اولسون .

مسلم وغير مسلمدن مخلوط بر صنعت اربابك عوارضنه مشروط اولان وقفك حكمى دخى بويله جه در .

١٨٢ (ماده)

خراب اولان بر مؤسس خيرينك تعميرينه وقفنده مساعد اولسه بيله اصحاب خيردن برى آنى كندى مالندن تبرعاً للوقف تعمير ايتمك استسه منع اولنماز زيرا اعمار اساسدر .

١٨٣ (ماده)

سكناسى مشروطه وقف منزل قابل تقسيم اولسه بيله سكنا مستحقلرى بيننده تقسيم اولنه مز .

١٨٤ (ماده)

سكناسى مشروطه وقف منزلك سكناسنه مستحق اولنلر متعدد اولوبده اول منزل آنلرك جمله سنه مسكن اولمغله صالح اولماسه انلر اول منزلده مهاياة اوزره ساكن اولورلر .

١٨٥ (ماده)

بر محله وياقريه نك قديم مسجدى ضيق اولوب جماعتى استيعابه كافى اولمغله اهالى اول مسجدى هدم ايدوب يرينه كندىماللرندن مبلغ كافى صرفيله واسع واولكندن متين بر مسجد بنا ايتملرى جائزدر زيرا ضرورت واحتياج تحقق ايتمشدر .

١٨٦ (ماده)

بر مسجد ضيق اولوب جماعتى استيعابه كافى اولماسه اول مسجدك اتصالنده اولوب آنك مستغلاتندن اولان بر وقف عقارك اول مسجده علاوه‌سيله اول مسجدك توسيعى جائزدر

مطلب سادس [*]

اجاره‌تينلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌يه دائر اولوب

اون اوچ فصلى جامعدر .

فصل اول

اجاره‌تينلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌نك فراغ وتفويضنه وصور انتقاليه‌سنه شاملدر .

١٨٧ (ماده)

اجاره‌تينلو عقارات موقوفه طرف وقفدن طالب اولان كيمسه

[*] اجاره‌تين معامله‌سنك وزمان سبب ظهورى دائر بروجه آتى بعض تفصيلات ومطالعات بيان اولنور .

شويله‌كه استانبول وبلاد ثلثه وروم ايلى واناطولينك بعض بيوجك شهرلرنده اليوم اجاره‌تين صورتيله تصرف اولنمقده اولان مسقفات ومستغلات موقوفه قديمه بوندن ايكيوز سكسان بش سنه اقدم اجارهٔ واحده ايله عقارات موقوفه قسمندن اوله‌رق متوليلرى طرفندن اجارهٔ واحده ايله ايجار وحاصل اولان اجرتلرى وجه شرعى اوزره مصارف وقفيه‌سنه صرف وعقارات مذكوره‌دن خراب اولنلرينك تعمير وترميمى محترق ويا منهدم

ابتداءً ايجار وتفويض اولنه‌جق اولدقده اجارهٔ معجله ناميله
اول عقارك قيمتنه قريب بر مبلغ پشين اوله‌رق اول كيمسه‌دن

اولنلرينك مجدداً بنا وانشاسی مصارفی تماماً طرف وقفدن ادا وايفا اولنور ايدی .

فقط اول وقتلر استانبول وبلاد ثلثه‌ده كثرت اوزره وقوع‌بولمش اولان حريقلرده مسقفات موقوفه‌نك اكثريسی آز بر مدت ظرفنده مكرر محترق اولمش اولديغندن آرتق محترق اولان مسقفات موقوفه‌يی مجدداً بنا وانشايه وقفلرنده غله وقدرت قالمامش واجرتنه محسوباً بنا وانشا ايتمك اوزره اجارهٔ واحده ايله استيجاره طالب دخی بولنمامش اولديغی جهتله بر چوق مؤسسات خيريه‌نك اداره‌سی كسب صعوبت ايتمش اولديغی كبی اوقاف خرابه‌لريله مملكتك زينت ورونقی زائل اولمغه باشلامش اولمسی دولتجه نظر دقتی جلب ايدرك هم مؤسسات خيريه‌نك دوام واداره‌سنی تأمين وهم دخی مسقفات موقوفه خرابه‌لرينی اعمار ايله مملكتی معمور وتزيين ايتمك خصوصنه برچاره ارانمغه دولتجه مجبوريت حاصل اولمش ايدی .

بناءً عليه بوكا برچاره اولمق اوزره مسقفاتی خراب اولمش اولوب‌ده اعمارينه قدرتی اولميان وبشقه بر صورتله دخی اعماری ممكن اوله‌ميان مسقفات موقوفه‌ده اجارتين صورتيله تصرف اصولی احداث اولنه‌رق « حاجت خصوصی اولسون عمومی ضرورت منزله‌سنه تنزيل اولنور » و « ضرورتلر ممنوع اولان شيلری مباح قيلر » قاعدهٔ فقهيه‌لری منطوقلرينجه بر وجه مشروح وقوع بولمش اولان احتياج وضرورت اوزرينه خلاف قياس اوله‌رق وقفلرده اجارهٔ طويله مسئله‌سی تجويز ايدلمشدر وقفلری بيقدرت بولنان خراب مسقفات موقوفه‌نك اعمارينه مستأجرلری تشويق وترغيب ايتمك ايچون اجارتين معامله‌سی ضمننده فصول آتيه‌ده

وقف ایچون قبض وهر سنه ختامنده اجارهٔ مؤجله نامیله جزئی بر مبلغ ویرمك اوزره اول کیمسه یه تفویض اولنور .

بیان اولنه جغی وجهله بالاجارتین مستأجر اولانلره بر چوق منفعت و فائده کوسترلمشدر .

وضع اصلیسنه بناءً اجارتین معامله سنك حقیقتی بر وجه آتی بیان اولنور شویله که مسقفات موقوفه دن بر منزل ویا دکان خراب اولوبده اعماره کافی غله موجود اولمادیغی واجرته محسوباً اعمار ایتمك اوزره اجارهٔ واحده ایله استیجاره طالب دخی بولنمدیغی بر نهج شرعی تحقق و اجارتین ایله ایجاری وقف حقنده انفع اولدیغی تبین ایدرك اجارتینه تحویله اذن شرعی صادر اولدقدن صکره اول منزل ویا دکانك اعمارینه صرف اولنمق اوزره اجارهٔ معجله نامیله قیمتنه قریب بر مبلغ استیجاره طالب اولان کیمسه دن اخذ وهر سنه نهایتنده ویرلمك اوزره جزئی بر مبلغ اجارهٔ مؤجله نامیله تخصیص اولور .

اجارتینلو مسقفات موقوفه یه اجارتینلو تسمیه اولنمسنك وجهی اشبو بیاندن ظاهر اولنور .

اجارهٔ معجله نامیله مستأجردن بر وجه پشین اخذ اولنان مبلغ معرفت متولی ایله اول دکان ویا منزلك اعمارینه صرف اولنه رق معمور اولدیغی حالده اصول موضوعه سنه توفیقاً تصرف ایتمك اوزره بالاجارتین مستأجر اولنلره تسلیم اولنور .

بالاجارتین مستأجرك معجله یی استیفا ایتمكسزین زمان قلیلده بلاولد وفاتی وقوع بولدیغی حالده معجله دن استیفا اولنمیان مقداری مستأجرك ورثه سی طرف وقفدن استرداد ایدرلر .

معجله الندقدن صکره مؤجله نامیله سنوی بر مقدار مبلغك تخصیصی اصول اتخاذ اولنمسی ایکی مطالعهٔ مشروعه یه مبنیدر .

اولکیسی بهر سنه ختامنده مستأجرلردن اجاره اخذیله مأبورك مال

١١٨ (ماده)

اجارتينلو عقارات موقوفه‌نك رقبه‌سى وذواتى واقفى طرفنه وحق تصرفى بالاجارتين مستأجرينه عائددر .

زمان ايله اجارتينلو مسقفات موقوفه‌ده ملكيت دعواسنه قيام ايتملرينه محل براقلماميدر .

ايكنجيسى بهر سنه ختامنده مستأجر مؤجله‌يى متولى‌يه اعطا ايله مستأجر ايله متولى بينلرنده بالتعاطى عقد اجاره تجدد ايدرك ائمهٔ حنفيه طرفندن وقف حقنده تجويز اولنميان اجارهٔ طويله‌يه على قدر الامكان بر مخلص بولمقدر اشته شو ايكى اساسك محافظه‌سنى تأمين ايچون مستأجرلر طول مدت اجارهٔ مؤجله‌يى طرف وقفه ادادن امتناع ايتدكلرى صورتده متولينك اجاره‌يى فسخ ايتمكه حق وصلاحيتى اولمق حين احداثنده اصول اتخاذ قلنمشدر ضرورت مشروحه‌يه مبنى مسقفات موقوفه‌دن برى اجارتين ايله ايجار وتفويض اولندقدن صكره انك بالاجارتين متصرفى اصحاب انتقالدن وارثى اولمه‌رق وفات ايدوب او مسقف معمور اولديغى حالده محلولاً واقف جانبنه عائد اولور ايسه اجارتين صورتيله ايجارندن صرف نظر اجارهٔ واحده ايله ايجار اولنمق اوزره وقف ايچون ترك وابقا اولنمسى امور جائزدن ايدى .

اجارتين اصولنك تاريخ احداثندن صكره بعض واقفلر واقف ايتمش اولدقلرى مسقفات مستغلاتك اجارتين صورتيله ايجار اولنمسنى شرط واولوجهله وقفيه‌لرينه درج ايتدكلرى كبى بعضيلرى دخى بو اصولدن احترازاً اجارهٔ واحده ايله ايجار اولنمسنى شرط وتصريح ايتمشلردر تفصيلات مسروده‌دن اكلاشلديغى اوزره وقفيله تجويز اولنمش اولان اجارتين اصولى بر طاقم شروط ايله مشروط اولارق ضرورى اختيار اولنمش بر معامله‌دن عبارتدر .

عقارات مذكورهیه بالاجارتین متصرف اولان كیمسه حیاتده اولدقچه اول عقارك متصرفی اولور .

فقط معلوم اولدیغی اوزره اك كوزل واك نافع بر اصول وقانون سوء استعمال اولندیغی صورتده اك فنا واك مضر نتیجهلری انتاج ایدهجكی مجربات اموردن اولمغله بروجه مشروح احداث اولنمش اولان اجارتین اصولی مرور زمان ایله اختلاف طرفندن پك چوق سوء استعمالاته اوغرادیلهرق فنا ومضر نتیجهلر ویرمشدر .

ازجمله هنوز واقفك یاپدیغی حال اوزره بولنان كاركیر خان وحمام كبی مسقفات معموره متولیان ومتنفذلرك منافع ذاتیهلرن سائقهسیله «ضرورتلر كندو مقدارلرنجه تقدیر اولنور » و « خلاف قیاس ثابت اولان غیره مقیس علیه اولهمز » قاعدهٔ فقهیهلرینه مخالف اولهرق اجارتینه تحویل اولنمشدر .

وبوندن تقریباً یوز اللی سنه اقدم نامشروع اولهرق احداث اولنمش اولان كدك اصولی اوقات قدیمهنك خیلیدن خیلی حقوق ومنافعنی اضاعه ایتمشدر بو ایكیسندن اشنعی نو ظهور اولان بو سوء استعمالدر كه اوده وقتیله صورت صحیحهده وقف ایدیلهرك مؤسسات اسلامیهیه بحق مربوط بولنان اجارتینلو مسقفات ومستغلات موقوفه براز زماندنبرو صورت محرمانهده اجرا ایدلدیكی استیجار قلنسان تأویلات غیر محقه ایله مؤسسات غیر اسلامیهیه ربط ایدلمكده اولسیدر .

اگر بو كیفیت دولتجه نظر اهمیته النهرق وطرفنك حقوقی رد پیش ایدیلهرك برچارهسنه باقلمز ایسه ایلروده عظیم مشكلات واختلافاتی داعی اولنهجغی بی اشتباهدر .

وفات ایتدیکی تقدیرجه یالکز متصرفنك اولاد ذکور واناثنه بلا بدل سویاً انتقال ایدر . [*]

متصرف بلا ولد وفات ایدر ایسه محول طرف وقفه عائد اولوب اولاددن ماعدا ورثه‌یه انتقال ایتمز .

فقط واقف وقفیه‌سنده اجاره‌تینلو مسقفات ومستغلاتك املاکی کبی متصرفلرینك ورثه‌سنه انتقال ایتمسنی شرط ایتمش ایسه اوصورتده مسقفات ومستغلات مذکوره متصرفلرینك وفاتیله مسئلهٔ میراثیه‌لرینه قیاساً ورثه‌لرینه انتقال ایدر [*]

کذلك بیك ایکیوز سکسان بش سنه‌سی ذی القعده‌سنك ایکنجی کونی نشر واعلان قلنان توسیع انتقال قانوننامهٔ همایونه توفیقاً متصرفنك طلب واختیاری اوزرینه توسیع انتقالی اجرا قلنمش اولان اجاره‌تینلو مسقفات ومستغلات موقوفه اولان کما کان اولاد ذکور واناثه سویاً انتقال ایدر .

---

[*] بو انتقال عادت وعرفه مبنی اولوب شرعه مستند اولمدیغندن اکا انتقال عادی تسمیه قلنور .

چونکه مستأجر وفات ایتدکدن صکره شرعاً اجاره منفسخ اولور . یوقسه مأجورك تصرفی مستأجرك ورثه‌سنه انتقال ایتمز .

[**] اصحاب خیراتدن صدر اسبق قوجه یوسف پاشا مرحومك آینه‌لی قواقده وقپودان دریا اسبق جزایرلی غازی حسن پاشا مرحومك قصبهٔ قاسم پاشاده قنله میدانده کائن اجارهٔ واحده ایله متید بولنان مسقفات ومستغلات موقوفه‌لری بو قبیلدندر .

ثانياً احفاده يعنی متصرف متوفانك اولاد ذكور واناثنك اولاد ذكور واناثنه انتقال ايدر .

شويله كه توسيع انتقالی اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقاره متصرف اولان كيمسه اولادی اولمادينی حالده وفات ايدوب انجق احفادينی ترك ايتديكده اول احفاد او كيمسه نك ايروايرو ولدلرندن تولد ايتسه لر بيله اول عقار انلرك جملهسنه مساوات اوزره انتقال ايدر .

مثلا توسيع انتقالی اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقارك متصرف اولادی اولمدينی حالده وفات ايدوب انجق كندودن اول وفات ايتمش اولان بر نفر اوغلنك بش نفر اولاديله ينه كندودن مقدم وفات ايتمش اولان بر نفر قزينك بر نفر ولدينی ترك ايلسه اول عقار التی سهم اعتبار اولنه رق بش سهم متوفی اوغلنك بش نفر اولادينه و بر سهمی دخی متوفاة قزينك بر نفر ولدينه انتقال ايدر وياخود كندودن مقدم وفات ايتمش اولان بر نفر اوغلنك ايكی نفر ولدينی وينه كندودن مقدم وفات ايتمش اولان ديكر اوغلنك اوچ نفر ولدينی وينه كندودن مقدم وفات ايتمش اولان قزينك درت نفر ولدينی ترك ايلسه اول عقار طقوز سهم اعتبار اولنه رق هر برينه برر سهم انتقال ايدر .

(ماده ۱۸۹)

توسيع انتقالی اجرا اولنمش اجارتينلو عقارات موقوفه انجق

بر درجه احفاده انتقال ایدر .

بناء علیه ایکنجی درجه‌ده بولنان احفادجد اعلالرینك بالاجارتین عهده‌سنده بولنان عقارات موقوفه‌دن حق انتقاله نائل اولمازلر مثلا توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بر وقف عقار متصرفك اوغلنك واوغلنك اوغلی وفات ایدوب بعده کندوسی دخی انجق اوغلنك اوغلنك اوغلنی ترك ایدرك وفات ایتسه اول عقار اوغلنك اوغلنك اوغلنه انتقال ایتمز [*]

١٩٠ (ماده)

بابا واناسنك حیاتنده وفات ایدن اولاد ذکور واناثك اولادی اولاد مقامنه قائم اوله‌رق جد وجده‌لرندن بابا وانالرینه انتقال ایده‌جك حصه کندولرینه انتقال ایدر .

شویله که توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بر وقف عقارك متصرفی هم اولادینی وهمده کندودن مقدم وفات ایتمش اولان اولادندن متولد احفادینی ترك ایدرك وفات ایتسه اوصورتده کندودن مقدم وفات ایتمش اولان اولاد حیاتده فرض اولنه‌رق برحیات بولنان اولاد ایله برابر اول عقاردن کندولره انتقال ایده‌جك حصه هر برینك کندی اولادینه انتقال ایدر .

---

[*] چونکه توسیع انتقال قانوننده احفاد لفظی اولاد ذکور واناثك اولادی دیو تفسیر ایدیله‌رك بر درجه احفاده حصر ایدلمش اولدیغندن ایکنجی درجه‌ده بولنان احفاده شامل دکلدر .

مثلا توسيع انتقال اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقارك متصرفی وفات ايدوب ايكی نفر اوغلنی وبر نفر قزينی وكندو سندن اول وفات ايتمش اولان ديكر اوغلنك اوچ نفراولادينی ترك ايلسه عقار مذكورك اوچ حصه‌سی ايكی نفر اوغلی وبر نفر قزينه وبر حصه‌سی دخی كندودن مقدم وفات ايتمش اولان اوغلنك اوچ نفر اولادينه سوياً انتقال ايدر ٠

وياخود متصرف وفات ايدوبده بر نفراوغلنی وكندودن مقدم وفات ايتمش اولان قزينك اوغلنی ترك ايتسه اول عقارك نصفی متصرف متوفانك اوغلنه ونصف ديكر قزينك اوغلنه انتقال ايدر وياخود متصرف وفات ايدوبده اوچ نفر اوغلی وبر نفر قزينی وكندوسندن مقدم وفات ايتمش اولان ديكراوغلنك اوچ نفر اولادينی وينه كندوسندن اول وفات ايتمش اولان ديكر قزينك ايكی نفر ولدينی ترك ايتسه عقار مذكور التی حصه اعتبار اولنه‌رق بر حصه‌دن جمعاً درت حصه متوفانك اوچ نفر اوغلی وبر نفر قزينه وبر حصه‌سی دخی متوفی اوغلنك اوچ نفر اولادينه وينه ديكر بر حصه‌سی دخی متوفاة قزينك ايكی نفر ولدينه انتقال ايدر ٠

توسيع انتقالی اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقارك متصرف ويامتصرفه‌سی اولاد ويااحفادينی ترك ايدرك وفات ايتدكده زوجه‌سنك ويا زوجنك اول عقارده حق انتقالی يوقدر ٠

ثالثاً ابوينه انتقال ايدر يعنی توسيع انتقالی اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقاره متصرف اولان كيمسه اولاد واحفادی اولمادينه

حالده وفات ايدوب بابا واناسنی ترك ایتدكده اول عقار مناصفةً بابا واناسنه انتقال ايدر .

يالكز باباسی بولنور ايسه اول عقار مستقلاً باباسنه وياخود يالكز اناسی بولنور ايسه اول عقار مستقلاً اناسنه انتقال ايدر بابا وانا ايله وياخود ايكيسندن بريله زوج ويا زوجه بولنور ايسه بر ربع حصه زوج ويازوجه‌يه انتقال ايدر .

مثلا توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجاره‌تينلو بر وقف عقار متصرفی اولاد واحفادی اولماديغی حالده وفات ايدوب زوجه‌سنی وبابا وآناسنی ترك ایتدكده اول عقارك ربع حصه‌سی زوجه‌يه وثلاثة ارباع حصه‌سی دخی مناصفةً باباسی وآناسنه انتقال ايدر وياخود زوجه وباباسنی ترك ایتدكده ربع حصه زوجه‌يه وثلاثة ارباع حصه‌سی دخی باباسنه انتقال ايدر وياخود زوجه واناسنی ترك ایتدكده ربع حصه زوجه‌يه وثلاثة ارباع حصه‌سی دخی اناسنه انتقال ايدر ،

وياخود توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجاره‌تينلو بر وقف عقاره متصرفه اولان بر قادين اولاد واحفادی اولماديغی حالده وفات ايدوب زوجنی وبابا واناسنی ترك ایتدكده اول عقارك ربع حصه‌سی زوجنه وثلاثة ارباع حصه‌سی دخی مناصفة بابا واناسنه انتقال ايدر وياخود زوجنی وباباسنی ترك ایتدكده ربع حصه زوجنه وثلاثة ارباع حصه‌سی دخی باباسنه انتقال ايدر وياخود زوجنی واناسنی ترك ايدكده ربع حصه زوجنه وماعداسی اناسنه انتقال ايدر .

رابعاً لابوين ار وقز قرنداشنه انتقال ايدر

شويله كه توسيع انتقالى اجرا اولنمش واجارتينلو بر وقف عقاره متصرف اولان كيمسه اولاد و احفادى و ابوينى اولماديغى حالده وفات ايدوب لابوين ار قرنداشيله لابوين قز قرنداشنى ترك ايلسه اول عقار مناصفةً انلره انتقال ايدر ·

يالكز لابوين ار قرنداشى بولنور ايسه اول عقار مستقلاً لابوين ار قرنداشنه وياخود يالكز لابوين قز قرنداشى بولنور ايسه اول عقار مستقلاً لابوين قز قرنداشنه انتقال ايدر لابوين قز قرنداش قاچ نفر بولنور ايسه بولنسون جملهسى مساوات اوزره انتقاله نائل اولورلر ·

خامساً لاب ار وقز قرنداشنه انتقال ايدر ·

توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقار متصرفى اولاد واحفادى وبابا وانا و لابوين قرنداشلرى اولماديغى حالده وفات ايدوب انجق لاب ار وقز قرنداشلرينى ترك ايتدكده اول عقار انلره سوياً انتقال ايدر ·

بو صورتده دخى زوج ويا زوجه بولنديغى تقديرجه ربع حصه زوج و يا زوجهيه و ماعداسى لاب قرنداشلره انتقال ايدر ·

لابوين قرنداشلرده بيان اولنان تفصيلات لاب قرنداشلرده دخى جاريدر ·

سادساً لام ار وقز قرنداشه انتقال ايدر ·

شويله كه توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقار متصرفى اولاد واحفادى و ابوينى ولابوين ولاب قرنداشلرى

اولمادیغی حالده وفات ایدوب انجق انا بر ار وقز قرنداشلرینی ترك ایلسه اول عقار سویاً انلره انتقال ایدر .

بو صورتده دخی زوج ویا زوجه یه بر ربع حصه واردر .

تفصیلات مذکوره لام قرنداشلرده دخی جاریدر .

سابعاً زوجدن زوجه یه وزوجه دن زوجه انتقال ایدر .

یعنی توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجاره تینلو بر وقف عقار متصرفی بالاده درجاتی بیان اولنان حق انتقال اصحابندن اصلا وارثی اولمادیغی حالده وفات ایدوبده انجق زوجه سنی ترك ایلسه اول عقار مستقلاً زوجه یه انتقال ایدر .

شوقدر وارکه زوجه متعدد اولدیغی صورتده سویاً و مشترکاً جمله سنه انتقال ایدر .

ویاخود توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجاره تینلو بر وقف عقاره متصرفه اولان بر قادین بالاده درجاتی بیان اولنان اصحاب انتقالدن کمسنه سی اولمادیغی حالده وفات ایدوب انجق زوجنی ترك ایلسه اول عقار مستقلاً زوجنه انتقال ایدر .

بر وجه بالا زوج و زوجه نك حق انتقاله نائل اولمسی حق ورانتك ثبوتی شرطیله مشروطدر .

شویله که وارث اولان زوج وزوجه حق انتقاله نائل اولور .

وارث اولمیان حق انتقاله نائل اولماز .

بناء علیه نکاح صحیحك وقوعندنصکره قبل الدخول والخلوه زوجیندن بریسی وفات ایدسه دیکری ایچون حق انتقال واردر .

كذلك زوج زوجه‌سنی طلاق رجعی ایله تطلیق ایتدکدن صکره زوجه‌نك عدتی ایچنده زوجیندن بریسی وفات ایتسه اخری آنك حق انتقالنه نائل اولور .

اما زوجه‌نك عدتی منقضیه اولدقدنصکره زوجندن بری وفات ایتسه اوصورتده حق انتقال ثابت اولەمز .

طلاق باینده ولو زوجه‌نك عدتی ایچنده زوجیندن بری وفات ایتسه آخره حق انتقال ثابت اولەمز .

شوقدر وار که بر کیمسه مرض موتنده زوجه‌سنی طلبی اولمیه‌رق طلاق باین ایله تطلیق ایدوبده زوجه‌نك عدتی منقضیه اولمقسزین زوج وفات ایتسه زوجه ایچون حق انتقال ثابت اوله بیلور .

١٩١ ماده

مفقودك یعنی حیات و مماتی و نره‌ده اولدیغی مجهول بولنان شخص غائبك حقیقةً ویا حکماً موتی ثابت اولمدقجه عهدهٔ تصرفنده بولنان اجارتینلو عقارات اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سنه انتقال ایتمز .

١٩٢ (ماده)

بینلرنده قرابت اولان ایکی کیمسه غرق اولمش بر سفینه ایچنده بولنه‌رق مغروقاً ویاخود منهدم اولمش بر بنانك انقاضی آلتنده قاله‌رق مهدوماً ویاخود محترق اولمش بر بنا ایچنده بولنه‌رق محترقاً وفات ایدوب فقط آنلردن قنغیسنك اولجه وفات ایتمش اولدیغی معلوم اولمامسه آنلردن هر بری آخره

وارث اوله‌مدیغی کبی یکدیکرك بالاجارتین تصرفنده بولنان اجارتینلو وقف عقارك حق انتقاله دخی نائل اوله‌مز .

بلکه هر برینك بالاجارتین عهده‌سنده بولنان وقف عقار کندوسنك برحیات اولان ورثه‌سنه انتقال ایدر .

مثلا اجارتینلو بروقف عقارك متصرفی برنفر اوغلیله برابر بروجه محرر مغروقاً ویا مهدوماً ویا محروقاً وفات ایدوب آنلردن قنغیسنك اول وفات ایتمش اولدیغی مجهول بولنمغله متصرف متوفانك برحیات بولنان سائر اولادی اول عقاری انتقال عادی‌یه بناءً ضبط ایتمك استدکلرنده بروجه محرر باباسیله برابر وفات ایدن اوغلنك اولادی اول عقاردن برحصه دخی جدمزدن بابامزه انتقال ایدر. بناءً علیه حصه‌مز کوره‌یی بابامزه انتقالندن بزضبط ایدرز دیه‌مزلر .

توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بروقف عقار متصرفی بالاده درجاتی بیان اولنان حق انتقال اصحابندن کمسنه‌سی اولمدیغی حالده وفات ایتسه اول عقار محلول اوله‌رق وقفی جانبنه عائد اولور .

شوقدر وارکه اجارتینلو بروقف عقار اولنجیه دکین فارغی بسلمك شرطیله تفرغ و اولو جهله اذن متولی لاحق اوله‌رق سندخاقانیسنه درج و تحریر اولندقدنصکره فارغ برحیات ایکن مفروغ‌له اصحاب انتقالدن اصلا وارثی اولمدیغی حالده وفات

ايلسه اول عقار محلول اولميوب متولينك موافقتيله فارغنك عهده سنه اعاده اولنور .

فصل ثانى

موانع انتقال بياننده در

١٩٣ (ماده)

مسلم ايله غير مسلم بينلرنده اولان اختلاف دين مانع انتقالدر بناءً عليه برمسلمك وفاتنده اجارتين صورتيله تصرفنده اولان مسقفات و مستقلات موقوفه غير مسلم اولان اولاد و اقرباسنه انتقال ايتمز .

كذلك غير مسلمك وفاتنده بالاجارتين تصرفنده اولان مسقفات و مستغلات موقوفه مسلم اولان اولاد و اقرباسنه انتقال ايتمز [*] اما ملل غير مسلمه بينلرنده اولان اختلاف دين مانع انتقال اولەمز مثلا خرستياندن يهوديه و يهوديدن خرستيانه اجارتينلو مسقفات و مستغلات موقوفه انتقال ايدر .

بناءً عليه مثلا تبعه‌دن بريهودى بر وقف عقاره اجارتين ايله متصرف ايكن وفات ايدوب هر برى تبعه دن برى خرستيان و ديكرى يهودى ايكى نفر ولدينى ترك ايتدكده خرستيان اولان ولد اول عقارك نصف حصه‌سنى انتقال عادى‌يه بناءً ضبط ايتمك استدكده ولد يهودى مجرد بابامز يهودى اولوب سن خرستيان

(*) وارث . مسلم اولديغى تقدير غير مسلمدن ميراث آلمسى ملحوظدر زيرا نو بابده‌كى حديث قسم آخرى متفق عليه دكلدر ويرده بوحيكم الله فى اولادكم . الايه . مسلمينه . ٥ خطابدر . فافهم

اولدیغکدن اول عقاردن سکا حصه انتقال ایتمیوب اول عقاره مستقلاً بن متصرف اولورم دیه مز .

متوفی خرستیان بولندیغی تقدیرجه حکمینه بومنوال اوزره در کذلک تبعه‌دن بریهودی بر وقف عقاره اجارتین ایله متصرف ایکن فوت اولوب تبعه‌دن برنفر خرستیان ولدینی ترک ایتدکده او ولد اول عقاری انتقال عادی‌یه بناءً ضبط ایتمك استدکده متولی مجرد بابا‌ك یهودی اولوب سن خرستیان اولدیغکدن اول عقار سکا انتقال ایتمیوب محلول اولور دیو ضبطدن منع ایده‌مز .

متوفی خرستیان ولدی یهودی اولدیغی تقدیرده دخی حکم بو منوال اوزره در .

۱۹٤ (ماده)

اختلاف دار ودیار یعنی اختلاف تابعیت مانع انتقالدر .

شویله که تبعهٔ غیرمسلمه‌دن برینك وفاتیله بالاجارتین عهده سنده بولنان وقف عقار تبعهٔ اجنبیه‌دن اولان اولاد و اقرباسنه انتقال ایتمز .

کذلك استملاك املاك قانوننه توفیقاً اجارتینلو وقف عقاره متصرف اولان غیرمسلم براجنبی وفات ایتدکده اول عقار تبعهٔ دولت علیه‌دن اولان وارثنه انتقال ایتمز .

تبعهٔ دولت علیه‌دن برکیمسه اجارتینلو عقاره متصرف ایکن مأذونیت رسمیه استحصال ایتمکسزین بر دولت اجنبیه تابعیتنه داخل اولسه عهده سنده بولنان عقار محلولاً وقفی جانبنه عائد اولوب اصحاب انتقالدن اولان اولاد و اقرباسنه انتقال ایتمز .

لكن مأذونيت رسميه استحصال ايدرك بر دولت اجنبيه تابعيتنه
كيرمش ايسه نظر اولنور . اكر تابعيتنه كيرديكى دولت اجنبيه
استملاك املاك مضبطه‌سنى قبول وامضا ايتمش ايسه عهده‌سنده
بولنان اجارتينلو وقف عقار محلول اولميوب كالاول عهده‌سنده
قالور واكر تابعيتنه كيرديكى دولت استملاك املاك مضبطه‌سنى
قبول وامضا ايتمامش ايسه اوصورتده محلول اولور .

١٩٥ ماده

قتل مانع انتقالدر .

مثلا بر كيمسه باباسنى قتل ايتمش اولسه باباسنك حياتنده
بالاجارتين عهدهٔ تصرفنده بولنان مسقفات ومستغلات موقوفه‌نك
انتقالندن محروم اولور .

بومقامده قتلدن مراد حرمان ارثى موجب اولان قتلدر .
حرمان ارثى موجب اولميان قتل انتقاله مانع دكلدر [*]

١٩٦ ماده

رق يعنى كوله ويا جاريه بولنمق مانع انتقالدر .

مثلا بر كيمسه اجارتين ايله بر وقف عقاره متصرف ايكن
وفات ايدوبده كوله ويا جاريه اولان اولادينى ترك ايلسه اول عقار
آنلره عادياً انتقال ايتمز .

١٩٧ ماده

اصحاب انتقالدن بريسى بالاده بيان اولنان موانع انتقالدن
بريله انتقالدن محروم اولسه اومانع بولنمديغى تقديرده اكا انتقال

[*] قنغى قتللر حرمان ارثى موجب اولور وقنغيلر موجب اولماز بوكاداثر
اولان تفصيلات فرائض وجنايات بحثلرنده مسطوردر . مراجعت
بيوريله .

ايده‌جك حصه محلول اولميوب ديكر ورثه‌يه انتقال ايدر .

مثلا تبعهٔ دولت‌عليه‌دن بر غيرمسلم اجارتينلو بر وقف عقاره متصرف ايكن فوت‌اولوب ايكى نفر غيرمسلم اوغلى ترك‌ايدوب فقط انلردن بريسى تبعهٔ دولت‌عليه‌دن وديكرى تبعهٔ اجنبيه‌دن بولنسه اول عقار مستقلاً تبعهٔ دولت عليه‌دن اولان اوغلنه انتقال ايدر .

يوقسه ديكر اوغلى تبعهٔ اجنبيه‌دن بولنديغى ايچون اول عقارك نصف حصه‌سى محلول اولماز .

كذلك اجارتينلو بر وقف عقارده متصرف اولان كيمسه‌يى مثلا اوچ نفر اولادندن برى انتقالدن محروميتى موجب قتل ايله قتل ايلسه ديكر ايكى نفر ولدى اول عقارى انتقال عادى‌يه بناءً ضبط ايدرلر .

يوقسه بر نفر ولدى قاتل بولنديغندن اول عقارك ثلث حصه‌سى محلول اولماز .

فصل ثالث

فراغ قطعى بيانده‌در

١٩٨ ماده

على العموم اجارتين صورتيله تصرف اولنان مسقفات ومستغلات موقوفه‌نك متصرفلرى اول مسقفات ومستغلاتى كرك بدل مقابله‌سنده وكرك مجاناً آخره فراغ ايده‌بيلور .

١٩٩ ماده

فراغ ايجاب وقبول ايله منعقد اولور .

فقط مفروغ به هانكى وقفدن ايسه فراغك صحتنده اول وقفك متوليسنك اذنى لاحق اولمق شرط اولوب بلا اذن المتولى وقوعبولان فراغ صحيح ومعتبر دكلدر .

بناءً عليه بلااذن المتولى وقوعبولان فراغدن فارغ ايله مفروغ لهدن هر قنغيسى مراد ايتسه رجوع ايده‌بيلور .
ومفروغ له وفات ايدر ايسه مفروغ متصرف اولور .
فارغ وفات ايتسه مفروغ به آنك اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سنه انتقال ايدر .
اصحاب انتقالدن ورثه‌سى يوغيسه محلولاً وقفى جانبنه عائد اولور .
و الحاصل بلا اذن المتولى فارغ ايله مفروغ له بينلرنده وقوعبولمش اولان فراغ كأن لم يكن حكمنده‌در .

٢٠٠ ماده

بر كيمسه مسقفات ومستغلات موقوفه‌دن اجارتين صورتيله متصرف اولديغى برعقارى اذن متولى ايله ديكرينه قطعياً فراغ ايدوب لكن هنوز سند تحرير اولنماسه فارغ مجرد سند تحرير اولنمدى ديو فراغدن رجوع ايده‌مز .

٢٠١ ماده

شرط لاحق عقد سابقه ملتحق اولماز .

بناءً عليه بر كيسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى شوقدر غروش بدل مقبوض مقابله‌سنده اذن متولى ايله آخر

كمسنه‌یه بلاشرط قطعیاً فراغ ایتدكدن برمدت صكره مفروغ‌له فارغه هر نه‌زمان بدل فراغمی بكا ادا ایدر ایسه‌ك بندخی اول عقاری سكا رد وفراغ ایدرم دیو وعد ایدوب اولوجهله برسند ویرسه بیله مفروغ له وعد مذكورینی ایفایه مجبور دكلدر .

یعنی مفروغ‌له اول عقاری وعدی وجهله بالرضا فارغه رد وفراغ ایدر ایسه فبها ایتمدیكی حالده طرف حاكمدن مفروغ‌لهه جبر اولنه‌مز

اما فراغدن مقدم فارغ ایله مفروغ له بینلرنده بر وجه مشروح برمقاوله جریان ایدرك انك اوزرینه فراغ وقوعبولمش ایسه اوصورتده فارغ بدل فراغمی مفروغ لهه ادا ایلدیكی حالده مفروغ له برموجب مقاوله مفروغ بهی رد وفراغه مجبوردر .

ماده ٢٠٢

بر كیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقارینی مجاناً و بلا شرط دیكر كمسنه‌یه اذن متولی ایله فراغ ایتدكدنصكره فارغ مجاناً فراغنه نادم اولوب مفروغ لهدن بدل مطالبه‌سنه وياخود مفروغ لهدن اول اول عقاری استرداد ایتمكه صلاحیتی اوله‌مز .

كذلك بر كیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری حال صحتنده اذن متولی ایله مجاناً آخره فراغ ایدوب بعده اصحاب انتقالدن كمسنه‌سی اولمدیغی حالده وفات ایتسه متولیٔ وقفك مفروغ بهه مداخله‌یه وياخود مفروغ لهدن معجله طلب ایتمكه صلاحیتی اوله‌مز .

٢٠٣ (ماده)

فارغك عاقل وبالغ اولمسی شرطدر.

بناءً علیه صغیر ویا مجنون ویا معتوهك فراغی صحیح ومعتبر دکلدر.

٢٠٤ (ماده)

فراغده فارغك رضاسی شرطدر.

بناءً علیه اکراه معتبر ایله وقوع بولان فراغ صحیح دکلدر.

٢٠٥ (ماده)

اجارتینلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده مبادلةً فراغ جائزدر. مثلا برکیمسه بالاجارتین تصرفنده‌اولان وقف برمنزلی دیکرك کذلك اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف بر منزل مقابله‌سنده فراغ ایلسه فراغ جائز اولور.

فقط مبادلةً فراغ اولنان منزللر بشقه بشقه وقفلردن ایسه او وقفلردن هر برینك متولیسی طرفندن فراغه اذن ویرلك مبادلةً فراغك صحتنده شرطدر.

٢٠٦ (ماده)

برکیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری حاکم حضورنده دیکر کمسنه‌یه فراغ ایدوب فراغی حاوی حاکم طرفندن حجت تنظیم اولنوب لکن فراغ مزبوره اول وقفك متولیسنك اذنی لاحق اولماسه فراغ صحیح ومعتبر اولماز.

لکن برمحاکمه‌نك نتیجه‌سنده طرفین متحاصمیند برینك بالاجارتین تصرفنده اولان وقف عقسارك آخره فراغی لازم

کلدیکی حالده فصل مخصوصنده بیان اولنه‌جق مسائله توفیقاً طرف حاکمدن برکیمسه لاجل المصلحه موقتاً قائممقام متولی نصب اولنه‌رق فراغ آنك اذنیله اجرا اولنور ایسه اوصورتده صحیح ومعتبر اولور.

۲۰۷ (ماده)

برکیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان بروقف عقاری آخر کمسنه‌یه فراغه تعهد ایدوب بعده تعهد مذکوردن رجوع ایله متولی حضورنده فراغی تقدیردن امتناع ایلسه اوکیمسه فراغه جبر اولنه‌مز .

۲۰۸ (ماده)

بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان بر وقف عقاری آخر کمسنه‌یه فراغ ایتمك اوزره اول کمسنه ایله مقاوله ایتدکده طرفیندن هرقنغیسی اول مقاوله‌دن رجوع ایده‌جك اولور ایسه دیکرینه پشیمانلق نامیله شوقدر مبلغ ویرمك اوزره تعهد ایلسه‌لر اول تعهدك حکمی یوقدر .

بناءً علیه طرفیندن بری اول مقاوله‌دن رجوع ایتسه پشیمانلق نامیله دیکرینه اول قدر مبلغ ویرمك اوزره حکم اولنه‌مز .

فصل رابع

فراغ مریض حقنده‌در

۲۰۹ ماده

برکیمسه بالاجارتین تصرفنده بولنان بر وقف مستغلی مرض

موتنده اذن متوليله آخره فراغ ايدوب وفات ايلسه نظر اولنور اكر او كيمسه نك اصحاب انتقالدن ورثه سی موجود ايسه فراغ صحيح ومعتبر اولور واكر اصحاب انتقالدن ورثه سی موجود دكلسه اوصورتده فراغ صحيح ومعتبر اولميوب فراغ اولنمش اولان مستغل محلول اولمق اوزره طرف وقفه عائد اولور .

بوصورتده مفروغ له فارغه بدل ويرمش ايسه اول بدلی فارغك تركه سندن استيفا ايدر .

٢١٠ (ماده)

بر سنه یی متجاوز برمرض مزمنه مبتلی اولان كيمسه حالی متغير ومرضی مشتد اولدقدن صكره بالاجارتين تصرفنده اولان وقف عقاری اذن متولی ايله آخره فراغ ايدوب بعده برقاچ كون ايچنده اصحاب انتقالدن وارثی اولمديغی حالده وفات ايتسه فراغ مذكور صحيح اولماز .

بناء عليه اول عقار محلول اوله رق وقفنه عائد اولور .
اما حالی متغير مرضی مشتد اولمزدن مقدم فراغ ايتمش ايسه او صورتده فراغ صحيحدر .

٢١١ (ماده)

بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف مستغلی اصحاب انتقالدن اولان ورثه سندن بريسنه مرض موتنده اذن متوليله فراغ ايلسه فراغ مذكور صحيح ومعتبردر .

بناء عليه بوصورتده اصحاب انتقالدن اولان سائر ورثه مجرد

فراغ مزبور مرض موتده وقوعبولمش اولمغله انى طوتمايز ديو مفروغ بهه مداخله ايده‌مزلر .

مثلا اوچ نفر ولدى بولنان كيمسه بالاجارتين تصرفنده اولان وقف عقارى مرض موتنده انلردن برينه اذن متولى ايله فراغ ايتدكدن صكره وفات ايتسه ديكر ايكى نفر ولدى اول عقاره مداخله ايده‌مزلر .

٢١٢ (ماده)

بر مريض اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقـارى آخره فراغ مراد ايتدكده اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سى اومريضى فراغندن منع ايده‌مز .

٢١٣ (ماده)

اصحاب انتقالدن كمسنه‌سى اولميان بر مريض بالاجارتين تصرفنده اولان وقف عقارى آخره فراغ مراد ايتدكده متولى وقف جائزكه آنك مرضى مرض موتدر بنـاء عليه كسب عافيت ايتمـدكجه فراغه اذن ويرمم ديو اذن ويرمكدن امتناع ايده‌مز .

چونكه برمرضك مرض موت اولمسى مريضـك وفاتيـله تحقق ايدر قبل الوفات تحقق ايده‌مز .

فقط مريض بعدالفراغ مبتلى اولديغى مرضدن افاقت بولمقسزين وفات ايدوبده اول مرضـك مرض موت اولديغى تحقق ايدرك

فراغك عدم صحتی تبين ايدر ايسه اوحالده متولیٔ وقف مفروغ له يدينه فراغه اذنی حاوی سند ويرمش اولسه بيله مفروغ بهی محلول اولمق اوزره مفروغ لهك يدندن نزع ايدر بوصورتده مفروغ له فارغه بدل فراغ ويرمش ايسه اولدخی بدل فارغك تركه سندن استيفا ايدر.

﴿ فصل خامس ﴾

﴿ ولی و وصينك فراغ وتفرغی بيانندهدر ﴾

(ماده) ٢١٤

صغيرك بالاجارتين تصرفنده اولان وقف عقار خراب اولوبده حاصلی خرجنه وفا ايتمامك وياخود صغيرك ضرورت نفقه سی بولنمق كبی مسموعات شرعيه يه بناءً اول عقارك آخره فراغی صغير حقنده موجب خير ومنفعت اوله جغی و بدل مثلی عندالحاكم ارباب وقوفك اخباريله تبين ايتديكی حالده اذن حاكم و رأی متوليله صغيرك محمود الحال اولان وليسی و ياخود وصیٔ مختار ويا منصوبی اول عقاری بدل مثليله آخره فراغ ايده بيلور.

بوصورتده ولی ويا وصی اول عقاری بدل مثليله آخره فراغ ايتدكدنصكره صغير بالغ اولسه اول عقاره مداخله ايده مز.

اما مسوغ شرعی موجود اولمديغی تقديرجه ولی ويا وصی اول عقاری آخره فراغ ايده مز.

ايتمش اولسه صحيح ومعتبر اولماز.

بناءً عليه بوصورتده صغير بعدالبلوغ اول عقاری بارأی متولی

مفروغ لهدن استرداد ایده بیلور
مجنون ایله معتوه بو حکمده صغیر کبیدر

٢١٥ (مسئله)

اجارتینلو بر وقف عقارك صغیر ایچون تفرغی صغیر حقنده موجب خیر و منفعت اوله‌جغی تحقق ایدر ایسه ولی ویا وصیسی اول عقاری اذن حاکم و رأی متولی و بدل مثلی ایله صغیر ایچون تفرغ ایده بیلور
مجنون ایله معتوه بو حکمده صغیر کبیدر

٢١٦ (مسئله)

بر صغیرك وصیسی اول صغیرك بالاجارتین تصرفنده اولان وقف عقاری نفسیچون تفرغ ایده‌مز
فقط وصی اول عقاری مسوغ شرعی یه بناء رأی حاکم و بدل مثلی و اذن متولی ایله آخر کیمسه‌یه فراغ ایتدکدنصکره اول عقاری او کیمسه‌دن نفسیچون تفرغ ایده بیلور
ولی دخی بو حکمده وصی کبیدر

استطراد

٢١٧ (مسئله)

صغیرك بالاجارتین تصرفنده اولان وقف عقار تعمیره محتاج اولدقده بلا تعمیر اول عقارك علی حاله ابقاسی بالکلیه خرابیتنی منتج اوله‌رق صغیر حقنده موجب مضرت و صغیرك مالندن

فراغڭ عدم صحتی تبین ایدرایسه اوحالده متولیٔ وقف مفروغله یدیه فراغه اذنی حاوی سند ویرمش اولسه بیله مفروغ بهی محلول اولمق اوزره مفروغ لهڭ یدندن نزع ایدر بوصورتده مفروغ له فارغه بدل فراغ ویرمش ایسه اولدخی بدلی فارغڭ ترکه‌سندن استیفا ایدر

فصل خامس

ولی و وصینڭ فراغ وتفرغی حقنده‌در

٢١٤ (مسئله)

صغیرڭ بالاجارتین تصرفنده اولان وقف عقار خراب اولوبده اصلی خرجنه وفا ایتمامك ویاخود صغیرڭ ضرورت نفقه‌سی بولنمق کبی مسوغات شرعیه‌یه بناء اول عقارڭ آخره فراغی صغیر حقنده موجب خیر ومنفعت اوله جغی وبدل مثلی عندالحاکم ارباب وقوفڭ اخباریله تبین ایتدیکی حالده اذن حاکم ورأی متولیله صغیرڭ محمود الحال اولان ولیسی ویاخود وصیٔ مختار ویا منصوبی اول عقاری بدل مثلیله آخره فراغ ایده بیلور

بوصورتده ولی ویا وصی اول عقاری بدل مثلیله آخره فراغ ایتدکدنصکره صغیر بالغ اولسه اول عقاره مداخله ایده‌مز

اما مسوغ شرعی موجود اولمدیغی تقدیرجه ولی ویاوصی اول عقاری آخره فراغ ایده‌مز

ایتمش اولسه صحیح ومعتبر اولماز

بناءً علیه بوصورتده صغیر بعدالبلوغ اول عقاری بارأی متولی

۳۱۵ (ماده)

۳۱۶ (ماده)

۸/۲ (ماده)

اولەرق صغير حقنده

تعميری صغير حقنده جالب منفعت اوله‌جغی تحقق ايلسه ولی ويا وصيسی اول عقاری اذن حاكمله صغيرك مالندن قدر معروف مبلغ صرفيله تعمير ايدر.

بوصورتده صغير وفات ايلسه ورثه‌سی ولی ويا وصينك بروجه محرر وقوعبولان مصروفنی قبول ايتميز ديه‌مزلر.

مجنون ايله معتوه‌ده بوحكمده صغير كبيدر.

﴿ فصل سادس ﴾

﴿ شرط ايله فراغ بيانندهدر ﴾

٢١٨ (ماده)

عقد بيعی افساد ايدن شرطلر عقد فراغی دخی افساد ايدر. شويله‌كه فارغ حضور متوليده بالاجارتين عهده‌سنده اولان وقف عقاری فراغ ايدر اولدقده مفروغ لهك قبولنه مقارن اوله‌رق شرط مفسد ايله فراغ ايدوب متولی دخی اول شرطله مشروط اولديغی حالده فراغه اذن ويرسه اول فراغ فاسد اولور.

اما فارغ ايله مفروغ له شرط مفسد ايله فراغی بينلرنده مقاوله ايدوب بعده حضور متوليده شرط مذكوردن بحث ايتميه‌رك فارغ قطعياً فراغ ايدوبده متولی دخی قطعی اولمق اوزره اول فراغه اذن ويرسه اول فراغ فاسد اولماز.

فارغ ايله مفروغ لهك كندی بينلرنده جريان ايدن مقاوله كأن لم يكن حكمنده‌در.

٢١٩ (ماده)

اولونجه‌یه‌قدر — بسلمك شرطی مجاناً فراغی افساد ایتمز شویله‌که بر کیمسه اجارتین ایله‌تصرفنده اولان وقف عقاری اولونجه‌یه‌قدر کندوسنی بسلمك شرطیله فراغ و مفروغ‌له دخی اول شرطله فراغی قبول ایدوب متولی دخی اول شرطله فراغه اذن ویرسه فراغ صحیح و شرط معتبر اولور

بناءً علیه بوصورتده مفروغله فارغی بسلمکه راضی ایکن فارغ فراغدن رجوع ایدوب مفروغ بهی مفروغ لهدن استرداد ایده‌مز اما مفروغ‌له فارغی بسلمیه‌رك شرط مذکوره رعایت ایتمه‌سه اوصورتده فراغدن رجوع ایله مفروغ بهی بارأی متولی مفروغ لهدن استردادە فارغ صلاحیتی واردر [*]

[*] مقدما علی‌العموم فراغلر بیعه قیاس اولنه‌رق اولونجه‌یه‌قدر کوروب کوزتمك شرطی شرعاً بیعی مفسد اولدیغندن فراغ حقنده‌دخی مفسد اعتبار اولنه‌رق شرط مذکور ایله وقوعبولان بالجمله فراغلرك فسادی طرفنه کیدلمکده ایدیسه‌ده بلا بدل مجاناً وقوعبولان فراغلرك بیعه قیاسندن هبه‌یه قیاسی دها اولا وانسب اولدیغندن مجلهٔ احکام عدلیه‌نك (٨٥٥) نجی ماده‌سی منطوقنجه شرط مذکور ایله مجاناً فراغ وقوعنده سندات اداره‌سنجه قبول اولنه‌رق اولوجهله سنداته درج اولنمسی حقنده فی ٢٨ رجب سنه ٩٦ تاریخنده ارادهٔ سنیه شرف صدور ایتمشدر .

وعين قاحش واوه

قراغي

مقابلهسنده فراغ ايلسه فراغ صحيح اولماز

فصل سابع

خيار عيب وخيار رؤيت وغبن فاحش وتغرير حقنده‌در

٢٢٠ (مسئله)

اجارتينلو وقف عقارك فراغنده خيار عيب وخيار رؤيت جريان ايدر

شويله كه بركيمسه آخردن تفرغ ايلديكي وقف عقارده شرعاً ردى موجب برعيب قديمه وقف اولسه اول عقارى خيار عيب ايله بارأى متولى فارغه‌رد ايدر

كذلك بركيمسه كورمكسزين آخردن تفرغ ايلديكي وقف عقارى كورنجيه دكين مخيردر كوردكده ديلرسه بارأى متولى فراغى فسخ ايدر وديلرسه قبول ايدر

٢٢١ (مسئله)

اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌نك فراغنده بلا تغرير غبن فاحش وقوع بولسه مغبون اولان طرف كرك فارغ وكرك مفروغ له اولسون فراغى فسخ ايده‌مز

فقط برصغيرك بالاجارتين عهده‌ٔ تصرفنده اولان وقف عقارى ولى وياوصيسى ولو بلاتغرير بدل مثلندن نقصان فاحشله ناقص بربدل مقابله‌سنده فراغ ايلسه فراغ صحيح اولماز

بناء عليه صغير بالغ اولدقده اول عقاری استرداد ایده بیلور
معتوه ایله مجنون بو حکمده صغیر کبیدر
کذلك اجارتینلو بر وقف عقاری متولیسی ولو بلا تغریر بدل
مثلندن نقصان فاحشله ناقص بدل مقابله سنده تفویض ایلسه
تفویض صحیح اولماز
کذا وکیل بالفراغ ولو بلاتغریر بدل مثلندن نقصان فاحشله
فراغ ایلسه فراغ صحیح اولماز
نته کم فصل مخصوصنده کلور

٢٢٢ (مسئله)

فارغ ایله مفروغ لهدن بری دیکرینی تغریر ایدوبده فراغده
غبن فاحش اولدیغی ظاهر ومتحقق اولسه مغبون اولان طرف
رأی متولیله فراغی فسخ ایده بیلور
مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه یه «فلان محلده بالاجارتین تصرفده اولان
مغازه بهر شهر بشیوز غروشه ایجار اولنور » انك بدل مثلی
بر یوك غروشدر انی سکا فراغ ایدهیم دیمکله اول کمسنه دخی انك
افادهسنه اعتماداً اول مغازهیی بر یوك غروشه آلدن بارأی متولی
تفرغ ایدوب بعده اول مغازه نك اوچ یوز غروشه ایجار اولنمقده
اولدیغی وحین فراغده بدل مثلی انجق یتمش بیك غروش
ایدوکی تبین ایلسه مفروغ له رأی متولیله فراغی فسخ ایدوب
ویرمش اولدیغی بدلی فارغدن استرداد ایدر
کذلك اجارتین ایله بر عقاره متصرف اولان ساده دل کیمسه یه
خطاباً دیکر کمسنه اول عقارك بدل مثلی انجق الی بیك

بناء عليه صغير عاقل بالغ اولدقده اول عقاری استرداد ایده بیلور

معتوه ایله مجنون دخی بو حکمده صغیر کبیدر

کذلك اجارتینلو بر وقف عقارلری متولیسی واو بلا تغریر بدل مثلندن نقصان فاحشله بر بدل مقابله سیندو تفویض ایلسه

تفویض صحیح اولماز

کذلك وکیل بالفراغ دخی بلا تغریر بدل مثلندن نقصان فاحشله فراغ ایله سه فراغی صحیح اولماز

نته کیم فصل مخصوصنده کلور

٢٢٢ (ماده)

فارغ ایله مفروغ لهدن بری دیکرینی تغریر ایدوبده فراغده غبن فاحش اولدیغی تحقق ایتدکده مغبون اولان طرف رأی متولیله فراغی فسخ ایده بیلور

مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه یه فلان محلده بالاجارتین تصرفنده اولان مغاره بهر سنه ... غروشه ایجار اولنور ایک بدل مثلی بر یوك غروشدر انی سکا فراغ ایده یم دیمکله اول کمسنه دخی انك افاده سنه اعتمادا اول مغاره یی بر یوك غروشه آلدقدن ایکی رأی متولی ایله تفرغ ایدوب بعده اول مغاره نك اوچیوز غروشه ایجار اولنمقده اولدیغی و حین فراغده بدل مثلی اللی بیك غروش ایدوکی تبین ایتسه مفروغ له رأی متولیله فراغی فسخ ایدوب ویرمش اولدیغی بدلی فارغدن استرداد ایدر.

کذلك اجارتین ایله بر عقاره متصرف اولان ساده دل کیمسه یه خطابا دیکر کمسنه اول عقارك بدل مثلی اللی بیك

غروشدر زياده دكلدر انى مبلغ مزبور مقابله‌سنده بكا فراغ ايله ديواو كيمسه‌يى اقناع ايتمكله اودخى اول عقارى اللى بيك غروشه اذن متولى ايله او كمسنه‌يه فراغ ايتدكدنصكره حين فراغده اول عقارك سكسان بيك غروش بدل مثلى اولديغى بيغرض ارباب وقوفك شهادت موثوقه‌سيله تبين ايدرك فراغده تغرير وغبن فاحش اولديغى ظاهر اولسه فارغ بارأى متولى فراغى فسخ وبدلى مفروغ لهه رد ايدوب مفروغ بهى مفروغ لهدن استرداد ايدر

سكزنجى فصل

بدل فراغ واستحقاق بيانده‌در

٢٢٣ (ماده)

بر كيمسه اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌دن برعقارى شوقدر غروش بدل ويرمك اوزره ديكر كمسنه‌يه اذن متوليله فراغ وتسليم ايدوب مفروغله بدل فراغى ويرماسه‌ده فارغ بدل فراغى مفروغ لهدن طلب ودعوى ايده بيلور

بوصورتده مفروغله بدل فراغى ادا ايتمكسزين وفات ايتسه فارغ بدل فراغى مفروغ لهك تركه‌سندن طلب واخذ ايده‌بيلور

٢٢٤(ماده)

بدل فراغ اموال سائره كبى موورث اولور

شويله كه بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده‌اولان بر وقف عقارى شوقدر غروش بدل تسميه‌سيله فراغ وتسليم ايدوب لكن بدل

مذكوری مفروغ لهدن قبض ایتمكسزین فارغ وفات ایلسه اول بدل مفروغ لهدن قبض ومتوفانك تركه‌سنه ادخال اولنه‌رق علم فرائضجه بين الورثه تقسيم اولنور

بناءً عليه فارغك اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سی اجاره‌تينلو عقارات موقوفه‌ده بدل فراغ عقارات مذكوره كبی يالكز بزه انتقال ايدر ديو اصحاب انتقالدن اولمایان ورثه‌يی اول بدلدن حصه المقدن منع ايده‌مز

والحاصل بدل فراغ متوفانك تركه‌سندن معدود اوله‌رق انك سائر اموال متروكه‌سی حقنده جاری اولان احكام شرعيه تماميله بدل فراغ حقنده جاريدر [*]

(*) اجاره‌تينلو مسقفات و مستغلات موقوفه‌ده اولان حق تصرفك فراغنده اعتياض يعنی عوض وبدل اخذينك جائز اولوب اولمامسنده بين الفقها اختلاف وقوعبولوب مقدملری عدم جوازه قائل اولان فقهانك قوليله عمل اولنه‌رق بدل دعواسنك عدم استماعيله حكام طرفندن حكم اولنمقده ايديسه‌ده مؤخراً اعتياضك جوازينه قائل اولان فقهانك قول شريفلری ناسه ارفق ومصلحت عصره اوفق ايدوكی بوندن اون ايكی سنه اقدم مقام مشيخت اسلاميه‌دن عتبهٔ عليای جناب ملوكانه‌يه لدی العرض قول ثانی موجبنجه عمل وحكم اولنمق اوزره ارادهٔ سنيه شرفصدور ايتمش اولمغله ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده بولنان بالجمله حكام قول ثانی موجبنجه حكمه مأمور اولمشلردر

بناء عليه حكام قول اول موجبنجه حكم ايتدكلر حكملری نافذ اولماز

٢٢٥ (ماده)

بر كيمسه‌نك آخردن بدل مقابلنده تفرغ ايتمش اولديغى اجاره‌تينلو وقف عقارك بر مقدارينه مستحق ظهور ايتسه بعد الاثبات اول مقدار مستحقه حكم اولنسه مفروغ له اول عقارى ... متوليه ... بدل فراغندن ... استرداد ايدر .

٢٢٦ (ماده)

بر وقفك متوليسى بر عقارى كندوسنك متولى اولديغى وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره شوقدر آقچه اجارهٔ معجله مقبوضه و شوقدر آقچه اجارهٔ مؤجله ايله بر كيمسه‌يه تفويض ايتدكدن صكره ديگر كيمسنه ظهور ايدوب اول عقار بنم ملكمدر ديو دعوى و مدعاسنى اثبات ايدوب بعد الحلف اول عقار مستحقه حكم اولنسه اول كيمسه ويرديكى معجله‌يى متوليدن استرداد ايدر .

عشرونجى فصل

(تقسيم و مهاياة و افراز بياننده‌در)

٢٢٧ (ماده)

اجاره‌تين صورتيله مشتركاً تصرف اولنور وقف عقارده بين الشركا تقسيم جائزدر .

لكن ايكى شرطله مشروطدر .

اوليسى اول عقارك قابل تقسيم اولمسى يعنى اول عقار تقسيم

٢٢٥ (مسئله)

برکیمسه نك آخردن بدل مقابله سنده تفرغ ایتمش اولدیغی اجارتینلو وقف عقارك برمقدارینه مستحق ظهور ایدوب بعد الاثبات اول مقدار مستحقه حکم اولنسه مفروغ له اول عقاری رأی متولیله فارغه رد ایدوب بدلی فارغدن استرداد ایدر

٢٢٦ (مسئله)

بر وقفك متولیسی برعقاری کندوسنك متولی اولدیغی وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره شوقدر اقچه اجارهٔ معجله مقبوضه وشوقدر اقچه اجارهٔ مؤجله ایله برکیمسه یه تفویض ایتدکدنصکره دیکر کمسنه ظهور ایدوب اول عقار بنم ملکمدر دیو دعوی ومدعاسنی اثبات ایدوب بعد الحلف اول عقار مستحقه حکم اولنسه اوکیمسه ویردیکی معجله یی متولیدن استرداد ایدر

فصل تاسع

تقسیم ومهایاة وافراز حقنده‌در

٢٢٧ (مسئله)

اجارتین صورتیله مشترکاً تصرف اولنور وقف عقارده بین الشرکا تقسیم جائزدر

فقط ایکی شرطله مشروطدر

اولکیسی اول عقارك قابل تقسیم اولمسی یعنی اول عقار تقسیم

اولندقده شركادن هر برينه اصابت ايده جك حصه ايله انتفاع ممكن اولمسيدر

ايكنجيسى تقسيمك وقف حقنده انفع اولمسيدر

بناءً عليه اجارتينلو وقف عقارده قابل تقسيم اولميان وياخود قابل تقسيم اولوبده تقسيمى وقف حقنده مضر بولنانلرك تقسيمى صحيح اولماز

بو شرطلر تحقق ايتدكدنصكره تقسيمك اذن متوليله اولمسى دخى شرطدر

بناءً عليه اجارتينلو عقارات موقوفه ده بلا اذن المتولى وقوعبولان تقسيم صحيح ومعتبر دكلدر

٢٢٨ (مسئله)

تقسيمك وقف حقنده مضرتى تقسيم اولنان وقف عرصه نك برمقدار محلى بعد التقسيم طريقسز قالمق وياخود بر وقف عقار كبير قطعات صغيره يه تقسيم اولنديغى تقديرجه حسب الموقع اول عقارك شرفى زائل اوله رق واردات قديمه سى تدنى ايتمك كبى شيلردر

٢٢٩ (مسئله)

قابل تقسيم وتقسيمى وقفى حقنده نافع اولان اجارتينلو مشترك وقف عقارده جبراً تقسيم جريان ايدر

شويله كه اجارتينلو مشترك بر وقف عقارده حصه دارلردن بعضيسى تقسيمه طالب اولوب بعض ديكرى تقسيمدن امتناع

اولندقده شيركادن بر [illegible] اصابت ايده‌جك حصه‌سى ايله انخلاع [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بو شرطلر [illegible]

اولمسى دخى شرطدر .

(ماده) ٢٢٧

بناءً عليه اجارتينلو عقارات موقوفه‌ده متوليلك اذنى اولنمه‌يزين وقوع بولان تقسيم [illegible]

(ماده) ٢٢٨

تقسيمك وقف حقنده مضرتى تقسيم اولنان وقف عرصه‌نك برمقدار محلى بعد التقسيم طريقسز [illegible] واخود بر وقف عقار كبير قطعات صغيره‌يه تقسيم اولندقده [illegible] حسب الموقع اول عقارك شرفى زائل اولەرق واردات [illegible] كبى شيلردر .

(ماده) ٢٢٩

قابل تقسيم و تقسيمى وقف حقنده نافع اولان اجارتينلو مشترك وقف عقارده جبراً تقسيم جريان ايدر . شويله‌كه اجارتينلو مشترك بر وقف عقارده حصه‌دارلردن بعضيسى تقسيمه طالب اولوب ديكرى [illegible]

ایندکده حاکم ابنیه احوالنه وقوف تامی اولان کیمسه‌لر معرفتیله طرفین ومتولی حضورلرنده اول عقارك ابنیه وعرصه‌سنی کشف وتقویم ایتدیرر لدی الکشف اول عقارك وقفه نافع صورتده بین الشرکا قابل تقسیم اولدیغی ارباب وقوفك شهادتلرینه تحقق ایدرسه او صورتده حاکم تقسیمدن امتناع ایدنلرك رضاسنه باقمیه‌رق اول عقاری رأی متولی ایله حصه‌دارلر بیننده حصه‌لرینه کوره باقرعه تقسیم وهر برینك حصه‌سنی علامات فاصله وضعیله تعیین وتفریق ایدر

٢٣٠ (ماده)

مشترکاً تصرف اولنور اجارتینلو عقارات موقوفه‌ده حصه‌دارلردن بعضیسی صغیر ویامجنون ویامعتوه بولنسه ولی ویاوصیلری معرفتیله تقسیمی اجرا اولنور

فقط بو تقسیمك وقف حقنده انفع اولمسیله برابر صغیر ومجنون ومعتوه حقلرنده دخی انفع اولمسی لازمدر

٢٣١ (ماده)

اجارتین صورتیله مشترکاً تصرف اولنان کدکات موقوفه نظاماً تقسیمی قبول ایتمز

کذلك اجارتینلو بر وقف عقار درونده مستقر وقف کدك بولنور ایسه اول کدك بالارادهٔ سنیه ویا معرفت متولی لغو ویاخود بالرضا حصه‌دارلردن برینك حصه‌سنه قصر ایدلدکجه اول کدکك مستقر فیهی اولان عقارك تقسیمی نظاماً ممنوعدر

٢٣٢ (ماده)

متعدد اجارتينلو عقارات موقوفهٔ مشترکه‌ده جبراً قسمت جمع جاری اولمز

مثلا ایکی کیمسه ایکی قطعه اجارتينلو وقف عقاره اشتراکاً وسويةً بالاجارتين متصرفلر ایکن حصه‌دارلردن بری اول عقارلردن بریسی کندويه وديکری دیکرینه ويرلمك اوزره قسمت جمع ايله قسمته طالب اولوبده دیکری بو تقسیمی قبولدن امتناع ايلسه حاکم بو تقسیمی قبول ایتمك اوزره امتناع ايدن حصه‌داره جبر ايده‌مز

٢٣٣ (ماده)

قسمتده عدالت شرطدر

شويله که کرك قسمت رضا وکرك قسمت قضاده حصه‌دارلردن هر برینه تعيين اولنه‌جق حصه کندوسنك مقسومده اولان استحقاقنه معادل اولوب نقصان فاحش ايله ناقص اولمامق لازمدر

بناءً عليه مشترك اجارتينلو عقارات موقوفه‌يی حصه‌دارلر کرك حکم حاکمله وکرك بالتراضی اذن متولی ايله اقتسام ايتدکدنصکره ايچلرندن بریسی کندی حصه‌سنده غبن فاحش وقوع بولمش اولدیغنی ادعا واثبات ايدر ايسه قسمت نقض اولنور فقط حصه‌دارلر بعد التقسيم تقسیمه متعلق دعوادن يکديکرینی قبولنی حاوی ابرا ايدر ايسه او صورتده غبن دعواسی استماع قلنماز شوقدر وار که حصه‌دارلر ايچنده صغیر ومجنون ومعتوه کبی قاصرين بولنوبده ولی وياوصيلری معرفتلريله تقسيم اولندقده

ولى وياوصى بروجه مشروح ابرا ايتسه بيله قاصرينك حصه -
لرندن غبن دعواسنك استماعنه مانع اولماز

چونكه اوليا و اوصيانك قاصرين حقلرنده ابرالرى
صحيح دكلدر

٢٣٤ (ماده)

نقد علاوه ايدلميكسزين قسمت عادله ايله تقسيمى قابل اولميان
احاد بينلو مشترك وقف عقارك حصه دارلر بيننده بالتراضى اذن
متولى ايله تقسيمى جائز ايسه ده امتناع صورتنده تقسيمه جبر
اولنه مز

مثلا ايكى كيمسه نك شايعاً و سوياً بالاجارتين تصرفلرنده
اولان مشترك وقف منزلك تقسيمنده بر حصه نك ابنيه سنك قيمتى
آخر حصه ابنيه سنك قيمتندن زياده اولوبده قيمتى زياده اولان
حصه يى الق ايستيان شريك ديكرينه لاجل المعادله سكا شوقدر
آقچه بدل ويروب اول منزلى تقسيم ايده لم ديوبده ديكرى دخى
راضى و تقسيم وقف حقنده نافع اولديغى تقديرجه اول منزلى
بالرأى متولى تقسيم ايده بيلورلر

لكن حصه دارلردن برينك امتناعى صورتنده بروجه محرر
تقسيمه طرف حاكمدن ديكرى جبر اولنه مز

٢٣٥ (ماده)

تقسيمى قبول ايتميان وياخود ايدوبده تقسيمى وقف حقنده
مضر اولان اجارتينلو مشترك مستغلات موقوفه ده بين الشركا شايعاً
تصرف خصوصنده دعوا و نزاع وقوعبولوبده شركادن بعضيسى

ولی ویاوصی بروجه مشروح ابرا ایتسه بیله قاصرینك حصه‌ـ
لرنده غبن دعواسنك استماعنه مانع اولماز
چونکه اولیا واوصیانك قاصرین حقلرنده ابرالری صحیح دکلدر

٢٣٤ (مسئله)

نقد علاوه ایدلمکسزین قسمت عادله ایله تقسیمی قابل اولمیان
اجارتینلو مشترك وقف عقارك حصه‌دارلر بیننده بالتراضی اذن
متولیله تقسیمی جائز ایسه ده امتناع صورتنده تقسیمه جبر
اولنه‌مز

مثلا ایکی کیمسه‌نك شایعاً وسویاً بالاجارتین تصرفلرنده اولان
مشترك وقف منزلك تقسیمنده برحصه‌نك ابنیه‌سنك قیمتی آخر
حصه ابنیه‌سنك قیمتندن زیاده اولوبده قیمتی زیاده اولان حصه‌یی
آلمق ایستیان شریك دیکرینه لاجل المعادله سکا شو قدر اقچه
بدل ویروب اول منزلی تقسیم ایده‌لم دیوبده دیکریدخی راضی
وتقسیم وقف حقنده نافع اولدیغی تقدیرجه اول منزلی بارأی
متولی تقسیم ایده بیلورلر

اما حصه‌دارلردن برینك امتناعی صورتنده بروجه محرر تقسیمه
طرف حاکمدن دیکری جبر اولنه‌مز

٢٣٥ (مسئله)

تقسیمی قبول ایتمیان ویاخود ایدوبده تقسیمی وقف حقنده مضر
اولان اجارتینلو مشترك مستغلات موقوفه‌ده بین الشرکا شایعاً
تصرف خصوصنده دعوی ونزاع وقوعبولوبده شرکادن بعضیسی
مهایاة طلب وبعض دیکری امتناع ایتدکده حاکم امتناع ایدن

طرفك رضاسنه باقيه‌رق رأى متولى ايله بروجه مهاياة تصرف اولنمق اوزره حكم ايدر [*]

٢٣٦ (مسئله)

قبل المهاياة مرور ايدن مدت مهاياة نوبتنه محسوب ايديله‌مز مثلا ايكى كيمسه على الاشتراك اجارتينلو بر وقف خانه‌يه متصرفلر ايكن انلردن بريسى برمدت اول خانه‌ده بلامهاياة مستقلاً ساكن اولدقدنصكره بالتراضى وياخود حكم حاكم ورأى متولى ايله عقد مهاياة ايديلوب نوبت تصرف بر وجه محرر مستقلاً ساكن اولان حصه‌داره كلدكده اوبرى اكاقبل المهاياة ساكن اولديغك مدتى نوبتنه محسوب ايدرم ديوانى نوبتنى تصرفدن منع ايده‌مز

٢٣٧ مسئله

مهاياتك لازم اولمسيچون متولينك رأيى منضم اولمق لازمدر

---

[*] مقدملرى اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفهٔ مشتركه‌ده مهاياة جريان ايتامكده ايدى بوايسه شركا بيننده برچوق منازعات ومخاصماتى داعى بولنديغندن تقسيمى قابل اولميان وياخود تقسيمى وقف حقنده مضر بولنان مسقفات ومستغلات موقوفهٔ مشتركه‌نك شايعاً ومشتركاً تصرفى خصوصنده بين الشركا دعوى ونزاع وقوعبولوبده شركادن بعضيسى مهاياة صورتيله تصرفه طالب وبعض ديكرى امتناع ايتدكده مسقفات ومستغلات مذكوره‌ده بارأى متولى حكماً مهاياتك اجراسى موافق حال ومصلحت اولمغله اولوجهله عمل وحكم اولنمسى حقنده ارادهٔ سنيه استحصالى لزومنى مجله جمعيت عليه‌سى بامذكره مقام سامىٔ فتواپناهى‌يه افاده ايدوب مقام مشار اليهدن دخى عتبهٔ ملوكانه‌يه لدى العرض موجبنجه عمل اولنمق اوزره بيك ايكيوز طقسان التى سنه‌سى شعبانك غره‌سى تاريخنده ارادهٔ سنيه شرفصدور ايتمشدر

[illegible]

٨٦٦ (ماده)

[illegible]

٨٦٦ (ماده)

[illegible]

بناءً عليه بلارأى المتولى بين الشركا باالترضى عقدايديلان مهاياتده لزوم يوقدر يعنى شريكلردن هرقنغيسى مراد ايتسه ديكر شريكك رضاسى اولميه‌رق خودبخود اومهاياتى فسخ ايده‌بيلور

٢٣٨ (ماده)

اجارتينلو عقارات موقوفه‌ده افرازجائزدر

شويله‌كه بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارك برمقدارينى تبعيض وتفريق ايله كندى تصرفنده ابقا ايدوب ماعداسنى آخره فراغ ايده‌بيلور

افرازك صحتى شرطله اولور

اولكيسى افراز اولنه‌جق محللرك هربريله آيروجه انتفاع ممكن اولمسى ايكنجيسى افرازك وقف حقنده انفع اولمسيدر

افرازده دخى اذن متولى شرطدر

بناءً عليه بلااذن وقوعبولان افراز صحيح ومعتبر دكلدر

٢٣٩ (ماده)

برمقدار حصه‌سى محلول اولان اجارتينلو وقف عقارده حصهٔ محلوله‌يى معجلهٔ مثليه‌سيله حصه‌دارى تفوضدن امتناع ايدوب مشترك اوله‌رق حصهٔ محلوله‌يى معجلهٔ مثليه‌سيله تفوضه دخى طالب بولنمامغله حصهٔ محلوله‌نك افرازى قابل ومفرز اولديغى حالده آخره تفويضى وقف حقنده نافع اولسه متولى حصهٔ محلوله‌يى افراز ايدوب معجلهٔ مثليه‌سيله آخره تفويض ايده‌بيلور

كذلك ایکی کیمسه اجارتین ایله بر وقف عقاره شایعاً و مشترکاً متصرفلر ایکن انلردن بریسی اصحاب انتقالدن کیمسه‌سی اولمدیغی حالده وفات ایدوب اول عقاردن حصه‌سی محلول اولدقده متولی حصهٔ محلوله‌یی معجلهٔ مثلیه‌سیله آخره تفویض ایلسه دیگر حصه‌دار مجرد شریك اولمامله متفوضك ویرمش اولدیغی معجله‌یی کندویه ویروب اول حصه‌یی بلارضاء اندن تفرغ ایدرم دیه‌مز

فقط ایراد نوعندن اولمیان اجارتینلو وقف مساکن ومنازلده حصهٔ محلوله حصه داری طالب ایکن دیگره تفویض اولنمامق وحصه داره بعض تنزیلات اجرا ایدلمك نظامی اقتضاسندندر

٢٤٢ مسئله

اجارتینلو مشترك بر وقف عقارك متصرفلرندن بری شریکنك امری اولمقسزین اول عقاری خودبخود کندی مالندن اقچه صرفیله تعمیر ایلسه مصروفندن شریکنك حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری آندن مطالبه ایده‌مز

فقط شریکنك بشرط الرجوع امریله تعمیر ایتمش ایسه او صورتده شریکنك حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری آندن مطالبه ایده‌بیلور

٢٤٣ مسئله

قابل قسمت اولمیان ویاخود تقسیمی وقف حقنده مضر بولنان اجارتینلو مشترك بر وقف عقار خراب اولوب حصه‌دارلردن بری مصروفی معجله‌یه محسوب اولمق اوزره کندی مالندن پاره صرفیله تعمیر ایتمك استیوب دیگر حصه‌دارلر بروجه محرر تعمیردن

امتناع ايلسه‌لر تعميره طالب اولان حصه‌دار حاكمه مراجعت ايدر حاكم دخی رأی متولی ايله اول عقاری وجه مشروح اوزره تعمير و مصارف تعميريه‌دن سائر حصه دارلرك حصه‌لرينی اول عقارك اجرتندن استيفا ايتمك اوزره تعميره كندويه اذن ويرر بعد الاذن كندی مالندن قدر معروف مبلغ صرفيله اول عقاری وجه مشروح اوزره تعمير ايدن حصه دار مصارف تعميريه‌دن سائر حصه دارلره اصابت ايدن مقداری استيفا ايدنجيه‌دكين اول عقاری ايجار و اجرتنی اخذ ايدر

فصل حادی عشر

فراغ بالوفا و استغلاله دائردر

٢٤٤ (مسئله)
بر كيمسه بالاجارتين تصرفنده اولان وقف مستغلی دينی مقابله‌سنده وفاء فراغ ايده بيلور
وفاء فراغده دخی اذن متولی شرطدر
بناءً عليه بلا اذن المتولی وقوعبولان وفاء فراغ صحيح و معتبر اولماز

٢٤٥ (مسئله)
اجارتينلو وقف عقارك حصهٔ شايعه‌سنی وفاءً وياخود استغلالاً فراغ جائزدر
اول عقار كرك قابل تقسيم اولسون وكرك اولمسون

اوتنجی فصل

بالاجارتين مشتركاً تصرف اولنان عقارات موقوفه‌یه دائر
بعض مسائل بیاننده‌در

٢٤٠ (ماده)

ایکی کیمسه اجارتینلو بر وقف عقاره علی الاشتراك شایعاً متصرفلر ایکن انلردن بریسی اول عقاردن حصه‌کی بکا فراغ ایله ویاخود اول عقاردن بنم حصه‌می تفرغ ایله‌دیو دیکرینه جبر ایده‌مز

فقط انلردن قنغیسی دیلر ایسه حصه‌سنی دیله دیکی شخصه فارغ اوله‌بیلور

دیکر حصه‌دارانك فراغنه مانع اوله‌ماز

حصه‌دار ایکیدن زیاده اولدیغی صورتده دخی حکم بومنوال اوزره‌در

٢٤١ (ماده)

اجارتینلو اوقافده شفعه جاری اولماز

بناءً علیه مشتركاً تصرف اولنمقده اولان اجارتینلو عقارات موقوفه‌ده شریکلردن بری حصه‌سنی دیکر شریکك اذنی اولمقسزین آخره فراغ ایده‌بیلور

بعد الفراغ دیکر شریکك مجرد حصه‌دار اولمامله مفروغ لهك ویرمش اولدیغی بدل فراغی مفروغ لهه ویروب اول حصه‌یی مفروغ لهدن بلارضا تفرغ ایدرم دیه‌مز

قابل قسمت اولمیان واخود تقسیم ... وقف ...
احارتین مشترك بروقف عقار ... جراب ...
برى مصروفى معجلیه محسوب اولمق ...
صرفیله تعمیر ایتمك ایستیوب دیكر حصه‌دارلر بروجه ...

امتناع ایلسه‌لر تعمیره طالب اولان حصه‌دار حاکمه مراجعت ایدر حاکم دخی رأی متولی ایله اول عقاری وجه مشروح اوزره تعمیر ومصارف تعمیریه‌دن سائر حصه‌دارلرك حصه‌لرینی اول عقارك اجرتندن استیفا ایتمك اوزره تعمیره کندویه اذن ویرر بعدالاذن کندی مالندن قدر معروف مبلغ صرفیله اول عقاری وجه مشروح اوزره تعمیر ایدن حصه‌دار مصارف تعمیریه‌دن دائر حصه‌دارلره اصابت ایدن مقداری استیفا ایدنجه‌یه قدر اول عقاری ایجار واجرتنی اخذ ایدر

اونبرنجی فصل

فراغ بالوفا و استغلاله دائر

۲۴٤ (ماده)

بر کیمسه بالاجارتین تصرفنده اولان وقف مستغلی دینی مقابله‌سنده وفاء فراغ ایده‌بیلور

وفاء فراغده دخی اذن متولی شرطدر

بناءً علیه بلااذن وقوعبولان وفاءً فراغ صحیح ومعتبر اولماز

۲٤٥ (ماده)

اجارتینلو وقف عقارك حصهٔ شایعه‌سنی وفاءً ویاخود استغلالاً فراغ جائزدر

اول عقارك کرك قابل تقسیم اولسون وکرك اولمسون

بناءً عليه بر كيمسه مستقلاً بالاجارتين متصرف اولديغى بر عقار موقوفك نصف ويا ثلث كبى بر حصهٔ شايعهٔ معلومه‌سنى وفاء ويا استغلال طريقيله داينه فراغ ايلسه فراغ جائزدر

كذلك بر كيمسه ديكر يله على الاشتراك بالاجارتين متصرف اولديغى بر عقاردن حصهٔ شايعه‌سنى وفاء وياخود استغلالاً داينه فراغ ايلسه جائزدر

(ماده) ٢٤٦

بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى اخره ايجار وتسليم ايتدكدنصكره اول عقارى داينه اذن متولى ايله وفاءً فراغ ايده بيلور

(ماده) ٢٤٧

فراغ بالوفاده فارغ دينى مفروغ لهه ادا ايتدكده بااذن متولى فراغ بالوفافك ايديله‌رك فارغ مفروغ بهى مفروغ لهدن استرداد ايدر

فارغ مفروغ لهه اولان دينى ادا ايتمكسزين اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سنى ترك ايدرك وفات ايدر ايسه مفروغ لهك استيفاء دين ايدنجيه قدر مفروغ بهى حبس وامساك ايتمكه حق صلاحيتى واردر

بناءً عليه مفروغ لهه متوفانك دينى ادا اولنمدقچه اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سنك مفروغ به‌ه مداخله‌يه صلاحيتلرى يوقدر

٢٤٨ (ماده)

فارغ مفروغ لهه اولان دینی ادا ایتمکسزین اصحاب انتقالدن کمسنه‌سی اولمدیغی حالده وفات ایدر ایسه مفروغ به تأمین دین ایچون محلولاً طرف وقفه عائد اولور

فقط مفروغ به بالاجارتین تصرف اولنور نظاملو کدکات موقوفه دن ویاخود اصولاً توسیع انتقالی اجرا اولنمش مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده ایسه او صورتده وفاء فارغ اصحاب انتقالدن کمسنه‌سی اولمدیغی حالده وفات ایدوبده اداء دینه وافی ترکه‌سی بولنماسه وفاء مفروغ به طرف وقفدن بامعجله آخره ایجار وتفویض اولندقده وفاء مفروغ له اولان کیمسه متوفی ذمتنده اولان آلاجغنی معجلهٔ مرقومه‌دن استیفا ایده‌بیلور

٢٤٩ (ماده)

وفاء ویاخود استغلالاً فراغ اولنمش اولان اجارتینلو مسقفات موقوفه ولو مفروغ له یدنده اولدیغی حالده حریقده محترق اولسه فارغك مفروغ لهه اولان دینی ساقط اولماز

بوصورتده مفروغ له آلاجغنی فارغدن طلب ایده‌بیلور

٢٥٠ (ماده)

بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری دینی مقابله سنده داینه وفاء فراغ ایتدکده فلان زمانه دکین دینمی ادا ایده‌مز ایسه‌م فراغ مذکور قطعی‌یه منقلب اولسون دیوب بعده اول زمان مرور ایدرك فارغ اداء دین ایده‌ماسه مجرد فارغك قول مذکورینه بناء فراغ مذکور قطعی‌یه منقلب اولمش اولماز

بو صورتده فارغ دینی مفرغ لهه ادا ایدوب اول عقاری متولی معرفتیله اندن استرداد ایده بیلور

٢٥١ (ماده)

داینه وفاءً فراغ اولنمش اولان اجارتینلو وقف عقارك مؤجله‌سی کل لاول فارغ اوزرینه لازم کلور یوقسه مفروغ له اوزرینه لازم کلمز

استغلالاً فراغ دخی بو حکمده فراغ بالوفه کبیدر

٢٥٢ (ماده)

وفاءً فراغ اولنمش اولان اجارتینلو وقف عقار منافعی فارغه عائددر یوقسه مفروغ لهه عائد دکلدر

بناءً علیه بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری دینی مقابله‌سنده داینه وفاءً فراغ ایتدکدنصکره اول عقاری آخره ایجار ایدوب اجرتنی نفسیچون اخذ ایده بیلور وفاء مفروغ لهك اجرته مداخله‌یه صلاحیتی یوقدر

٢٥٣ (ماده)

وفاءً مفروغ لهك وفاتیله مفروغ به محلول اولمز

شویله‌که بر کیمسه اجارتین ایله تحت تصرفنده اولان وقف عقاری داینه اذن متولی ایله وفاءً فراغ ایتدکدن صوکره داین بلا ولد وفات ایتسه اول عقار محلول اولماز

بلكه فارغ داين متوفانك ورثه‌سنه دينی ادا ايله با رأی متولی فراغ بالوفايی فك ايتديروب اول عقاره كما فی السابق متصرف اولور

استغلالاً فراوغ دخی فراغ بالوفا كبيدر

٢٥٤ (ماده)

استغلال صورتيله فراغ اولنمش اجارتينلو بر وقف عقار فارغ طرفندن تخليه ومفرغ لهه تسليم اولنمدقجه مفروغ لهك اول عقاری فارغه ايجار ايلمسی صحيح دكلدر

بناءً عليه بروجه مشروح تخليه وتسليم بولنمقسزين مفروغ له اول عقاری فارغه ايجار ايتسه اجاره باطل اولور .

بو صورتده مفروغ له ايجار مذكوره بناءً فارغدن ايجار ناميله بر مقدار مبلغ اخذ ايلسه فارغ مبلغ مزبوری اصل دينه محسوب ايده بيلور

اون ايكنجی فصل

فراغ وتفرغه وكالته دائر مسائل بياننده‌در

٢٥٥ (ماده)

اجارتينلو بر وقف عقارك فراغنه وكيل اولان كيمسه اول عقاری بدل مثلندن نقصان فاحشله ناقص بر بدل مقابله‌سنده فراغ ايده‌مز ايتمش اولسه فراغ موكلك اجازتنه موقوفاً منعقد اولور

بناءعليه موكل فراغی مجيز اولور ايسه فراغ صحيح اولور

موكل فراغی رد ايتديكی تقديرده فراغ باطل اولوب مفروغ

بنی بارأی متولی مفروغ لهدن استرداد ایدر

٢٥٦ (ماده)

اجارتینلو بر وقف عقارك فراغنه وكیل اولان كیمسه اول عقاری نفسیچون تفرغ ایده‌مز

٢٥٧ (ماده)

اجارتینلو بر وقف عقارك فراغنه وكیل اولان كیمسه اول اولاد وابوین و زوجه كبی كندی لهنه شهادتی جائز اولمیان كمسنه‌لره فراغ ایده‌مز لكن شهادتده عدل ایله صدق آشكاره اولورسه فراغ جائز اولور فقط موكل انلردن برینه فراغ ایتمك اوزره وكیل ایدر ویاخود هركیمه دیلرسك فراغ ایت دیو وكالتی تعمیم ایدرایسه اوصورتده فراغ ایده‌بیلور

٢٥٨ (ماده)

موكل طرفندن بدل تعیین ایدلمكسزین اجارتینلو بر وقف عقارك تفرغنه وكیل اولان كیمسه اول عقاری بدل مثلندن زیادهٔ فاحشه ایله زائد بر بدل مقابله‌سنده موكل ایچون تفرغ ایاسه اوفراغ موكل حقنده نافذ اولماز

٢٥٩ (ماده)

عزل حقیقیده خبر عزله وكیلك علمی شرطدر بناءً علیه اجارتینلو بر وقف عقارك فراغنه وكیل اولان كیمسه‌یی موكل وكالتدن عزل ایدوب فقط خبرعزل هنوز كندویه واصل اولمقسزین وكیل اول عقاری با اذن متولی آخره فراغ ایاسه

فراغی صحیح و معتبردر

لکن خبر عزلك کندویه وصولندنصکره فراغ ایدرایسه اوصورتده فراغی صحیح ومعتبر دکلدر

٢٦٠ (ماده)

عزل حکمیده یعنی موکلك وفاتیله وقوعبولان عزلدن علم وکیل شرط دکلدر

بناءً علیه اجارتینلو بروقف عقارك فراغنه وکیل اولان کیمسه هنوز اول عقاری فراغ ایتمکسزین موکل وفات ایدوب بعده وکیل اول عقاری آخره فراغ ایاسه حین فراغده موکلك خبر وفاتی کرك وکیله واصل اولسون وکرك اولمسون هر حالده فراغ نافذ ومعتبر دکلدر

صورت مشروحه‌ده اکر موکلك اصحاب انتقالدن ورثه‌سی موجود ایسه انلر فراغی مجیز اولمیوب انتقال عادی‌یه بناء عقار مفروغ بهی مفروغ لهدن استرداد ایده بیلورلر

واکر موکلك اصحاب انتقالدن ورثه‌سی موجود دکلسه اول عقار محلولاً وقفی طرفنه عائد اولور

مفروغله دخی بدل ویرمش ایسه بدل استرداد ایده‌بیلور

٢٦١ (ماده)

برکیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری دائنه وفاء فراغ ایدر اولدقده فلان زمانه دکین اداء دین ایده‌مز ایسه‌م اول عقاری بدل مثلیله آخره فراغ ایدوب بدلندن استیفاء دین ایله دیو عقد فراغده‌دائنی وکیل ایتدکدنصکره اول زمان مرور

ايدوب مديون اداء دين ايدهماسه داين بحسب الوكاله وفاء مفروغ به اولان عقاری بدل مثلیله آخره فراغ ایدرك بدلندن استیفاء دین ایده‌بیلور

كذلك بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقاری داينه وفاء فراغ ایدر اولدقده فلان وقته قدر اداء دين ايده‌مديكى تقديرجه وفاء فراغ اولنان عقاری بدل‌مثليله آخره فراغ وبدليله داينه اولان دينی ادا اولنمق اوزره بشقه‌بر شخص وكيل ايتسه تعين اولنان اجل حلولنده فارغ اداء دين ايده‌مديكى تقديرجه وكيل وفاء مفروغ به اولان عقاری بدل مثليله آخره فراغ ايدوب بدلندن ايفاء دين ايدر بعدايفاء الدين بدلندن فضله قالورسه فضله‌يی موكله رد ايدر

بوصورتده اجل ومدت حلولنده وكيل وفاء مفروغ به‌اولان عقاری فراغيله اداء ديندن امتناع ايدرايسه حاكم فراغ وايفای دين ايتمك اوزره كنديه امروتنبيه ايدر يعنی اعلام ايدر

٢٦٢ (مادة)

بر كيمسه اجارتينلو معين بروقف عقاری شوقدر غروش بدل مقابله‌سنده تفرعه ديكرينی توكيل ايتدكدنصكره وكيل اول عقاری اولقدر غروش بدل‌مقابله سنده نفسيچون باذن متولی تفرغ ونامنه سند استحصال ايلسه موكل بارأی متولی اول عقاری وكيل عهده‌سندن نزع وسندينی ابطال ايتديروب كندی نامنه سند استحصال ايده‌بيلور

اون اوچنجی فصل

مسایل متفرقه بیاننده‌در

۲۶۳ (ماده)

اجارتین ایله بر وقف عقاره متصرف اولان کیمسه اول عقارك منفعتنه مالك اولدیغی کبی رقبه‌سنه مالك دکلدر

بناءً علیه بر کیمسه مسقفات موقوفه‌دن اجارتین ایله متصرف اولدیغی بر عقارك بناسنی هدم وانقاضنی آخره بیع وتسلیم ایله استهلاك ایلسه اول بنانك مبنیاً قیمتنی متولی وقف اول کیمسه‌یه تضمین ایتدیرر

۲۶۴ (ماده)

اجارتین ایله بر وقف عقارك متصرفی اول عقاری آخره ایجار وتسلیم ایدوب آخر دیاره کتدکده جابی وقفك اول عقارك مؤجله متراکمه‌سنی مستأجردن طلب ایتمکه صلاحیتی یوقدر

۲۵۶ (ماده)

اجارتینلو بر وقف عقاره متصرف اولان کیمسه آخر دیاره کیدوب اورده فوتی شایع اولوب اصحاب انتقالدن کمسنه‌سی اولمامغله متولیسی اول عقاری محلول اولدی ظنیله معجله مثلیه سیله آخر شخصه تفویض ایتدکدنصکره اول کیمسه حیاً ظهور ایلسه اول عقاری تفویض ایدن شخصدن استردادایدر

واوشخص دخی ویردیکی معجله‌یی متولیدن استردادایدر

فقط فوتی شایع اولان کیمسه‌نك متولینك تفویضنه اجازت ویروبده

معجلهٔ مرقومه‌یی نفسیچون متولیدن المسی‌دخی جائزدر

٢٦٦ (ماده)

بالاجارتین وقف عقاره متصرف اولان کیمسه وفات‌ایتدکده اصحاب انتقالدن ورثه‌سی اولامق زعمیله متولیسی اول عقاری تفویض ایتدکدنصکره متوفانك اصحاب انتقالدن ورثه‌سی ظهور ایلمسه مسئلهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی وجهله معامله اولنور

٢٦٧ (ماده)

مسقفات موقوفه‌نك حال قدیمنی تغییر جائز دکلدر

حالده رأی حاکم و اذن متولی ایله تغییر جائزدر

مثلا اجارتینلو بر وقف حمام غایت واسع اولمغله ایصنمسی مصارف کثیره‌یه محتاج اولوب حالبوکه اطراف وجوارنده سکان واهالی آزاولمغله نفع‌حاصل اولمایوب حمام علی حال ابقااولندیدیغی تقدیرجه معطل قالوب وقف حقنده غدرکلی‌یی موجب اوله‌جغی تحقق ایتمکله حمامك بر مقدارینی افرازایله وقف ایچون کوچوك برحمام بنا و باقی فلان محلنه دخی وقف ایچون دکان و خان کبی عقار بناسی وقف خقنده نافع اولدیغی تحقق ایتسه متولی رأی حاکمله بروجه محرر بنا ایتمك اوزره حمام مذکورك بالاجارتین متصرفنه اذن ویرسه اذنی مشروع ومعتبر اولور

٢٦٨ (ماده)

اجارتین ایله بروقف عرصه‌یه متصرف اولان کیمسه اول عرصه

اوزرينه كندى مالى اولمق اوزره بنا انشا ايتمك مراد ايلسه متولى اوكيمسه‌يى منع ايده‌بيلور

بو صورتده اوكيمسه بلا اذن المتولى اول عرصه اوزرينه كندى مالى اولمق اوزره بنا انشا ايلسه نظر اولنور

اكر اول بنانك قلعى عرصه‌يه مضر دكلسه قلع ايتديريلور واكر مضر ايسه اول بنانك مبنياً مقلوعاً قيمتلرينك اقلى طرف وقفدن بانى‌يه ويريله‌رك بانينك رضاسيله وقف ايچون اشترا اولنور

بو صورتده اول عرصه‌نك متوليسى مجرد اول عرصه‌نك سندنده متصرفى هر نه بنا ايدر ايسه وقفه تبرع اولمق شرطى مندرج اولمغله اول بنا وقفك مالى اولمش اولور ديه‌مز

٢٦٩ (ماده)

حين تفويضده معجله ناميله وقف ايچون مستأجردن النان اجاره اصل وقفدن معدود اوليوب غلهٔ وقفدن معدود اولور

بناءعليه النان معجله بر موجب شرط واقف مصارف وقفه صرف اولنور

مطلب سابع

اجاره واحده‌لو عقارات موقوفه حقنده‌در

٢٧٠ (ماده)

اجارهٔ واحده‌لو عقارات موقوفه آى وسنه‌كبى بر وقت ايله

موقت اولەرق متولیسی طرفندن اجر مثلیله طالبلرینه ایجار وحاصل اولان اجارات واقفك شرط وتعیین ایلدیکی مصارفه صرف اولنور

بومقوله اجارۂ واحدەلو عقارات موقوفەده مستأجرلرك اول عقارده مدت حیاتنـده حق تصرفی اولمق وفاتنده اولادینه انتقال ایتمك کبی احکامی جاری اولمیوب بلکه مدت اجاره ختام بولدقده متولیٔ وقف اول عقاری آخره ایجار ایدەبیلور

(ماده ٣٧١)
اجارۂ واحدەلو مال وقفك مدت ایجاری حقنده واقف طرفندن برشرط ذکر اولنمش ایسه اول شرطه اتباع اولنمق لازم کلور

مثلا واقف وقف ایلدیکی عقاراتك سکز ویابش سنه مدتله ایجار اولنمسنی شرط ایلسه اولوجهله ایجار اولنور

(ماده ٣٧٢)
واقف طرفندن مدت ایجاره دائر بر کونه شرط ذکر اولنمدیغی تقدیرده ایجار اولنەجق مال وقف چفتلك واراضی مقولەسندن ایسه اوچ سنه وعقارات سائرەدن ایسه بر سنەدن زیاده مدتله ایجار اولنەمز

فقط ذکر اولنان مدتلردن زیادەمدتله ایجارندەوقفجه برمصلحت ومنفعت متحقق اولدیغی حالده رأی حاکمله مال وقفك مدت

مذكوره‌لردن زياده مدتله ايجارى جائز اوله‌بيلور [*]
(١٦٥) ماده‌يه مراجعت اولنه

٢٧٣ (ماده)

بر وقفك متوليسى اول وقفك اجارهٔ واحده‌لو برعقارنى مدت معلومه تمامنه‌دكين بر كيمسه‌يه ايجار وتسليم ايدوب بعده مدت اجاره ختام بولمغله متولى اول عقارى او كيمسه‌يدندن نزع ايدوب آخره ايجار مراد ايتدكده او كيمسه مجرد بن اول عقارك مقدما مستأجرى بولنديغم جهتله شمدى دخى انك استيجارينه آخردن احق واولايم بناء عليه آخرك ويرديكى اجرتى بن ويروب اول عقارى ينه بن استيجار ايدرم ديو متولى‌يه معارضه واول عقارى تصليمدن امتناع ايده‌مز

٢٧٤ (ماده)

بر وقفك اجارهٔ واحده‌لو برعقارنى متوليسى مقاطعه ايله ايجار وتفويض ايده‌مز ايتمش اولسه صحيح ومعتبر اولماز

فقط اجارهٔ واحده‌لو برمسقفك ابنيه‌سى محترق ويامنهدم اولوب عرصهٔ صرف قالدقده وقفنده بنايه مساعد غله موجود اولميوب اجرته محسوباً بنا ايتمك اوزره اجارهٔ واحده ايله استيجاره دخى طالب بولنماسه اوصورتده متوليسى عرصهٔ مذكوره‌يى مقاطعه ايله ايجار وتفويض ايده‌بيلور

[*] اجارهٔ واحده‌لو عقارات موقوفه‌نك اوچ سنه‌دن زياده مدتله ايجار ولنه‌ميه‌جغى دستورك جلد ثالثنده مندرج فى ١٠ ربيع الاول سنه ٢٩١ تاريخلو ايجار عقار نظامنامه‌سنك بدنجى ماده‌سنده مصرحدر

فقط رأى حاكم و اذن سلطانى ايله اولاق شرطدر

بناءعليه متولى اول عرصه‌يى بلا رأى الحاكم وبلا اذن سلطانى خودبخود مقاطعه ايله وتفويض ايلسه صحيح ومعتبر دكلدر

٢٧٥ (ماده)

اجارهٔ واحده ايله ايجارى مشروط اولان براوقف عقارى متوليسى خلاف شرط واقف اجارتين ايله ايجار ايده‌مز ايتمش اولسه صحيح ومعتبر اولماز

فقط اجارهٔ واحده ايله ايجارى مشروط بر وقف مسقف خراب اولوبده وقفنده تعميره كافى غله موجود اوليوب اجرته محسوباً تعمير ايتمك اوزره اجارهٔ واحده ايله استيجارينه دخى طالب بولنمسه متوليسى رأى حاكم و اذن سلطانى ايله اول مسقفى اجارتين ايله ايجار ايده‌بيلور (١٦٥) ماده‌يه مراجعت اولنه

اما رأى حاكم واذن سلطانى بولنمقسزين متولى خودبخود اجارتين ايله ايجار ايلسه صحيح ومعتبر اولماز

متولى خود بخود اجارتين ايله ايجار ايدوب اولوجهله تصرفنى ناطق مستأجر يدينه بر سند ويرسه او سند معتبر ومعمول به دكلدر [*]

[*] ماغ ترعى وارادهٔ سنيه اولقسزين اجارهٔ واحده‌لو وقف عقارك اجارتينه تحويل هر كيمك مهر ورأيله وقوعبولور ايسه اوقاف خزينه‌سنجه قبول اولنميوب متجاسرينك اوچ آيدن ايكى سنه‌يه قدر وياخود آلتى آيدن اوچ سنه‌يه قدر نفى ايله مجازات اولنه‌جغى فى ١٩ جمادى الاخر سنه ٢٨٠ تاريخلى اوقاف نظامنامه‌سنك اوتوز سكزنجى بندنده مصرحدر

اجارهٔ واحده‌لو اوقافه متعلق سائر احکام و مسائل ایجار وقف فصلنده بیان اولنور

مطلب ثامن

مقاطعه‌لو عقارات موقوفه‌نك احكامنه دائردر

(ماده) ٢٧٦

مقاطعه‌لو عقارات موقوفه‌نك عرصه‌سی وقف اولوب اوزرنده اولان ابنیه واشجار ویا کروم متصرفنك ملکی اولور فقط بعض کره اول ابنیه ویا اشجار ویا کرم مالکی طرفندن دیکر بر جهته وقف اولنه‌رق عرصه‌سی بر وقفدن واوزرنده اولان ابنیه ویا اشجار ویا کروم دیکر وقفدن اولوب عرصه وقفی طرفنه ابنیه ویا اشجار ویا کروم وقفی طرفندن مقاطعه‌سی ویرلمك لازم کلور

(ماده) ٢٧٧

مقاطعه‌لو عقارات موقوفه‌نك عرصه‌سی کندی اوزرنده بولنان ابنیه ویا اشجار ویا کرمه تابعدر

بناءعلیه اول ابنیه ویا اشجار ویا کروم هر کیمك ملکنه داخل اولور ایسه انلره تبعاً عرصهٔ موقوفه دخی انك عهدهٔ تصرفنه داخل اولمش اولور

مثلا بر کیمسه مقاطعه‌لو وقف وبناسی ملك اولان خانه‌سنك بناسنی ویاخود مقاطعه‌لو وقف واشجاری ملك اولان باغچه‌سنك اشجارینی ویاخود یری مقاطعه‌لو وقف و کرومی ملك اولان

باغنك كرومنى ديكر كمسنه‌يه بيع ايلسه بردخى مشترينك تصرفنه داخل اولور

بناءً عليه متولئ وقفك اذنيله اول يرى آيروجه فراغه حاجت يوقدر

شوقدر واركه بايع حين بيعده يرى كندى تصرفنده ابقا ايلديكنى صراحةً بيان ايدرايسه اوصورتدو برمشترينك تصرفنه داخل اولماز

امابالكز يرى اذن متوليله ديكر كمسنه‌يه فراغ ايدوب اوزرنده اولان ملك ابنيه ويا اشجار ويا كرومك بيعنه تعرض ايتماسه مجرد يرى فراغ ايتمكله اوزرنده اولان ابنيه واشجار و كرومى دخى مفروغ لهه بيع ايتمش اولماز

كذلك مقاطعه‌لو وقف يراوزرنده بولنان ملك ابنيه واشجار و كرومك مالكى وفات ايدوبده اول ابنيه واشجار و كروم متوفانك كرك اصحاب فرائضدن و كرك عصباتدن و كرك ذوى‌الارحامدن ورثه‌سنه موروث اولدقده اول ابنيه واشجار و كرومه تبعاً يردخى مسئلهٔ ميراثلرى نسبتنده ورثهٔ مذكوره‌نك تصرفلرينه بلا بدل مجاناً داخل اولمش اولور

٢٧٨ (ماده)

بر كيمسه مقاطعه‌لو وقف عرصه اوزرينه مبنى ابنيه‌يه ويامغروس اشجار و كرومه مالك وعرصه‌يه بامقاطعه متصرف ايكن بلاولد وفات ايدوب ورثه‌سى اول ابنيه واشجار و كرومى ارثاً وعرصه‌يى دخى تبعاً بلا بدل مجاناً ضبط ايتمك استدكلرنده متولى

مجرد عرصه وقف اولمغله اوزرنده اولان ابنيه واشجار و كروم
دخى وقفه عائد اولمش اولور ديو ورثه‌يى ضبطدن منع ايده‌مز
«٢٧٧» (ماده‌يه مراجعت اولنه

٢٧٩ (ماده)

بر كيمسه مقاطعه ايله تصرفنده اولوب ملك ابنيه واشجار
و كرومدن خالى اولان عرصه‌يى آخره فراغ ايتدكده فراغك
صحتنده اذن متولى شرطدر

بناءً عليه بو صورتده بلا اذن المتولى فراغ ايتسه فراغ صحيح
ومعتبر اولماز

كذلك برعقارك عرصه‌سنه وقف اوله‌رق مقاطعه ايله بر كيمسه
متصرف اولوب اوزرنده اولان ابنيه ويا اشجار ويا كروم
ديگر كمسنه‌نك ملكى اولسه عرصه متصرفى اول عرصه‌يى فراغ
ايتدكده اذن متولى لازمدر

كذلك مقاطعه‌لو وقف عرصه اوزرنده ملك ابنيه واشجار
و كروم اولوب لكن متصرفى ابنيه واشجار و كرومى بيع
ايتميوب يالكز عرصه سنى فراغ ايلسه فراغك صحتنده اذن
متولى شرطدر

٢٨٠ (ماده)

يرى مقاطعه‌لو وقف ومشتملاتى ملك اولان منزل ودكان وباغ
وباغچه كبى عقارك ابنيه واشجار و كرومى آخره هبه اولنمق
مراد اولنسه قبل الهبه يرلرينك بااذن متولى موهوب لهه فراغ
اولنمسى هبه‌نك صحتنده شرطدر

بناءً عليه يرلرينك اذن متوليله موهوب لهه فراغى اجرا اولنمتمسزين وقوع بولان هبه صحيح اولماز شوقدر واركه موهوب له صغير بولنوبده واهب انك وليسى ايسه او صورتده هبه نك صحتى يرك فراغنه محتاج دكلدر

٢٨١ (دماه)

ابنيه واشجار وكرومى ملك ويرى مقاطعه‌لو وقف اولان عقارك ابنيه واشجار وكرومى مشتركاً متصرفلرى بينلرنده تقسيم اولندقده آنلره تبعاً يرى دخى تقسيم اولنمش اولور .

بناءً عليه بو تقسيمك صحتنده اذن متولينك لحوق شرط دكلدر اما ملك ابنيه واشجار وكرومدن خالى اولان مقاطعه‌لو وقف عرصه حصه داران بينلرنده تقسيم اولنسه اذن متولى شرطدر

٢٨٢ (ماده)

مقاطعه‌لو وقف ير اوزرنده ابنيه ويا اشجار ويا كرومدن اثر باقى اولدقجه اول يره ابنيه ويا اشجار وكروم صاحبى متصرف اولور

اما ابنيه ويا اشجارويا كرومدن براثر قالميوب متصرفى مجدداً بنا احداث ويا اشجار وكروم غرس ايتميوب مقاطعهٔ قديمه‌سنى دخى وقف طرفنه ويرماسه متوليسى مقاطعه‌يى فسخله اول يرى متصرفى يدندن نزع ايدوب آخره ايجار وتفويض ايده بيلور اما متصرفى مقاطعهٔ قديمه‌سنى وقت وزمانيله ادا ايدركن ابنيه ويا اشجار ويا كرومدن اثر قالماسه بيله متولى مقاطعه‌يى فسخله اول يرى متصرفى يدلندن نزع ايده‌مز

٢٨٣ (ماده)

عرصه‌سی مقاطعه‌لو وقف وابنیه واشجار و کرومی ملك اولان عقارك قدیماً تخصیص اولنمش اولان مقاطعه‌سی وقت حاله نظراً عرصه‌نك اجر مثلندن دون ایسه مقاطعهٔ مذکوره اجرمثله معادل اوله‌جق صورتده ضم وتزيید ایدیلور [*]

٢٨٤ (ماده)

مقاطعه‌لو وقف عرصه‌اوزرنده بولنان ابنیه‌واشجار و کروم منقولاتدن اولمغله انلر حقنده اموال منقوله معامله‌سی اجرا اولنور

بناءً علیه انلرده شفعه جریان ایتمزیعنی انلر نه مشفوع ونه مشفوع به اوله بیلورلر

٢٨٥ (ماده)

بر کیمسه ابنیه واشجار و کرومدن خالی اوقاف صحیحه‌دن بر عرصه‌یه مقاطعه ایله متصرف ایکن وفات ایتسه اول عرصه متوفانك یالکز اولاد ذکور واناثنه سویاً انتقال ایدر ورثهٔ سائره‌سنه انتقال ایتمز اما مقاطعه‌لو عرصه تخصیصات قبیلندن اولان اوقاف غیر صحیحه‌دن ایسه اوصورتده آنده اراضیٔ امیریه احکامی جریان ایده‌جکندن اراضیٔ امیریه مثللو سکز درجه ورثه‌یه انتقال ایدر

(*) مقاطعهٔ قدیمه‌نك حدلایقنه ابلاغی اشبو مسئله‌نك مقتضاسندن اولمغله برابر مقاطعه‌لو اوقافك بیع وشرا وفراغ وانتقال وقوعنده مقاطعهٔ قدیمه‌نك حدلایقنه ابلاغی فی ٣ ذی القعده سنه ٩٥ تاریخلو توسیع انتقال قانونامه‌سنك سکزنجی ماده‌سنده مصرحدر

٢٨٦ (ماده)

قديماً اجارتينلو بولنان بر وقف محل كرك تبعهٔ دولت عليه و كرك اجانب طرفندن خسته‌خانه و مكتب كبى بر مؤسس عمومى اتخاذ قلندقده اول محل رأى متولى واذن سلطانى ايله مقاطعه‌يه ربط وتحويل اولنمق لازم كلور [*]

مطلب تاسع

توليته متعلق مسائل بياننده اولوب درت فصلى جامعدر

فصل اول

نصب متولى‌يه دائردر

٢٨٧ (ماده)

متولى عاقل وبالغ وامين وامور وقفى اداره‌يه مقتدر اولمق شرطدر

(*) بو وجه محرر مؤسس عمومى اتخاذ قلنمش اولان اجارتينلو وقف محلده فراغ وانتقال ومحلولات كبى معاملات وقفيه جريان ايتميه‌جكى جهتله بو يوزدن وقفيه وقوعبوله‌جق ضايعاته مقابل اولمق اوزره اول محلك تحرير املاك دفترنده مقيد بولنان بدل ثمنى هرقاچ غروش ايسه هر بيك غروشده سنوى اون غروش حسابيله مقاطعه تخصيص ايدلك بيك ايكيوز طقسان طقوز سنه‌سى رمضانك اون التنجى كونى تاريخنده باراده‌ٔ سنيه اوقاف همايون خزينهٔ جليله‌سنجه اصول اتخاذ قلنمشدر

مثلا اللى بيك غروش بدل ايله مقيد بولنان محله بيكده اون غروش حسابيله سنوى بشيوز غروش مقاطعه تخصيص ايديلور

بناء عليه اوصاف مذكوره يي جامع اولميان كيمسه متولى نصب اولنه من

٢٨٨ (ماده)

بر توليتك مشروطلهى صغير بولنور ايسه (صغير) بالغ وامور توليتى اداره يه مقتدر اولنجيه قدر امور توليتى اداره ايتمك اوزره طرف حاكمدن برقائممقام نصب اولنور

مؤخراً (صغير) بالغ وامور توليتى اداره يه مقتدر اولدقده قائممقاملقدن صرف نظر اولنه رق امور توليتى كندوسى اداره ايدر

٢٨٩ (ماده)

متولينك ذكوردن اولمسى شرط دكلدر

بناء عليه اناثدن دخى متولى اوله بيلور

٢٩٠ (ماده)

شخص واحدك متعدد وقفلره متولى اولمسى جائز اولور

ضرورى احتياج بولنورسه متعدد شخصلرك وقف واحده متولى اولملرى دخى جائز اولور

٢٩١ (ماده)

كندى عهده سنه توليت توجيهنى طلب ايدن كيمسه يه توليت توجيه اولنماز

مكر طالب اولان كيمسه توليتك مشروط لهى اولورسه توليت توجيه اولنور

٢٩٢ (ماده)

بر وقفك متوليسنك عزل وياوفاتى وقوعنده امور وقف معطل قالمامق اوزره درحال طرف حاكمدن برمتولى نصبى لازم ومهم

ایکن حاکم متولئ سابقك حسابی کورلمدکجه او وقفه متولی نصب ایتمم دیو متولی نصبندن امتناع ایدەمز

٢٩٣ (ماده)

تولیتی کمسنه‌یه مشروط اولمیان بر وقفه واقفك کندوسی متولی اولوب امور وقفی رؤیت ایدر

واقف وفات ایتدکده او وقفه متولی اولمق بارأی حال توجیه حاکمه متوقفدر

بناءً علیه تولیتی مشروطه اولمیان بر وقفه واقفك اولاد واهل بیتندن اولانلر بیله بلا توجیه الحاکم خود بخود متولی اولەمزلر فقط بر وجه محرر بر کمسنه‌یه مشروطه اولمیان تولیت منحل اولدقده اوتولیتی واقفك اولاد واهل بیتندن اولانلره توجیه ایتمك اجانبدن اولانلره توجیه ایتمکدن اولادر

بناءً علیه واقفك اولاد واهل بیتندن تولیته اهل ومستحق بر کیمسه موجود ایکن حاکم اول تولیتی اجنبی‌یه توجیه ایدەمز ایتمش اولسه تولیت اجنبیدن رفع اولنه‌رق واقفك اولاد واهل بیتندن اولان کیمسه‌یه توجیه اولنور

اما واقف طرفندن اجنبی‌یه شرط ایدلمش اولان بر تولیتی مشروط لهدن منع ایله واقفك اولاد واهل بیتندن اولان کیمسه‌یه توجیه ایتمك جائز ومشروع دکلدر

١٦٥ (ماده) یه مراجعت اولنه

٢٩٤ (ماده)

مجرد تسجیل ایچون واقف طرفندن نصب اولنمش اولان متولینك

توليتی تسجیلك ختامیله منتهی اولور

بناءً علیه اومتولینك بعدالتسجیل امور تولیته مداخله یه صلاحیتی یوقدر

مثلا بر كیمسه بعض اموالنی مسجلاً وقف و برمدت امور وقفی رؤیت ایتدكدنصكره وفات ایدوب تولیتی كمسنه یه شرط ایتمامكله حاكم اول وقفه برینی متولی نصب ایتدكده مقدما واقف طرفندن لاجل التسجیل متولی نصب اولنمش اولان كیمسه مجرد واقف بنی لاجل التسجیل متولی نصب ایتمش اولمغله اول وقفه بن متولی اولمش اولورم دیو حاكم طرفندن نصب اولنان متولی یه معارضه ایده مز

(ماده) ٢٩٥

بر كیمسه بر وقف احداث ایدوب اكا بر كمسنه یی متولی نصب تعیین ایتماسه او كمسنه مجرد وقف اوله متولی نصب اولنمش اولمغله وقف ثانی یه دخی متولی اولمش اولماز

بلكه وقف ثانینك تولیتی حقنده مسئلهٔ آنفه ده بیان اولندیغی وجهله معامله اولنور

(ماده) ٢٩٦

بر كیمسه احداث ایتمش اولدیغی وقفه متولی تعیین ایتمیوب فقط اجرا ایتمش اولدیغی بعض وصایاسنك تنفیذینه بر كمسنه یی وصی نصب ایدوب وصیتدن رجوع ایتمكسزین وفات ایلسه او كیمسه انك وقفنه دخی متولی اولمش اولور

٢٩٧ (ماده)

خلاف واقع افاده وانهايه بناءً وقوعبولان توليت توجيهى برات ايتديرلسه بيله صحيح ومعتبر دكلدر

مثلا برتوليتك مشروط لهى اولان اولاد واقف موجود وبرحيات ايكن اولاد واقفك انقراضندن صكره توليتك مشروط لهى اولان كيمسه اولاد واقف منقرض اولديلر ديو خلاف واقع حاكمه اخبار وانها ايتديروبده حاكم دخى توليتى او كيمسه‌يه توجيه ايلسه توجيه صحيح ومعتبر دكلدر

كذلك بروقفك متوليسى موجود وبرحيات ايكن توليت منحلدر ديو بر كيمسه خلاف واقع حاكمه اخبار وانها واول توليتى كندويه توجيه ايتديرسه توجيه صحيح ومعتبر دكلدر

٢٩٨ (ماده)

توليتى واقفك مطلقا اولادينك ارشدينه مشروطه اولان وقفك توليته واقفك كرك ذكور و كرك اناث اولاديندن قنغيسى اك زياده رشيد ايسه اول كيمسه مستحق ومشروطله اولور

اولاد واقفدن برقاچ كشى يكديكرندن ارشد اولديغنى ادعا ايدرك هر برى توليتك كندوسنه توجيهنى طلب ايلسه انلردن قنغيسنك ارشديتى باالبينه ثابت اولور ايسه توليت اكا توجيه اولنور

اولاد واقفدن برقاچ كشينك ارشديتده بربرينه مساوى اولديغى ثابت اولور ايسه توليت انلرك جمله‌سنه مداوات اوزره توجيه اولنور . اكر قرعه‌يه راضى اولورلرسه بويله‌ده توجيه جائزدر .

مجرد ذكوردن بولنمق سبب ترجيح اوله‌مز

٢٩٩ (ماده)

توليتي واقفك اكبر اولادينه مشروطه اولان وقفك توليتي منحل اولدقده اولاددن ايكي كيمسه سناً اكبريتده مساوي اولسه‌لر انلردن قنغيسي امور وقفه اعلم ايسه توليت اكا توجيه اولنور امور وقفه اعلميتده دخي مساوي ايسه‌لر توليت ايكيسنه دخي مساوات اوزره توجيه اولنور

٣٠٠ (ماده)

بر وقفك نظارتي ايله توليتي بر شخصك عهده‌سنده جمع ايدلمك جائز ومشروع دكلدر --

بناءً عليه بر وقفك متوليسي اول وقفك نظارتي وياخود بر وقفك ناظري اول وقفك توليتي دخي كندي عهده‌سنده توجيه وبرات ايتديرسه بيله توليت ونظارتدن بري رفع اولنه‌رق مستحقنه توجيه اولنور

٣٠١ (ماده)

بر وقف منحل اولان توليتنك مشروط لهي بلامزاحم تعين ايدر ايسه مشروط له بلا توجيه الحاكم اول وقفه متولي اولمش اولور

مثلا درسعادتده واقع بر وقفك توليتي فتوا امانتنه مشروطه اولسه امين الفتوى بولنان ذات بلا توجيه الحاكم اول وقفه متولي اولوب امور وقفي رؤيت ايدر

كذلك توليتي واقفك اكبر اولادينه مشروطه اولان بر وقفك توليتي منحل اولدقده واقفك اولادينه بر كيمسه سناً ديكرلردن

اكر بولنسه‌او كيمسه بلاتوجيه الحاكم اول وقفه متولى اولمش اولور

اما توليتك مشروطلهى بلامزاحم تعين ايتمديكى تقديرجه متولى اولمق توجيه وحكم حاكمه محتاجدر

مثلا توليتى واقفك ارشد اولادينه مشروطه اولان وقفك توليتى منحل اولدقده واقفك اولادندن برقاچ كشيلر ارشديت ادعاسنده اولسه‌لر انلردن برينك سائرلرندن ارشد اولديغى برلهجه شرعى بعدالثبوت طرف حاكمدن ارشديتله حكم اولنه‌رق توليت اكا توجيه اولنمدقجه اومتولى اولەمز

٣٠٢ (ماده)

نظارت لفظنك توليت معناسنده استعمالى متعارف اولان بلده اهاليسندن برواقف وقفنه يالكز ناظرتعيين ايلسه اوناظر متولى اولمش اولور

ديكر متولى نصبنه حاجت يوقدر

فصل ثانى

قائمقام متولى نصبنه وتوليتك قصريدينه دائردر

٣٠٣ (ماده)

احتياج مس ايتمدكجه متوليسى اولان وقفه حاكم قائمقام نصب ايده‌مز

ايتمش اولسه صحيح ومعتبر اولماز

يعنی نصب اولنان قائممقامك وقف حقنـده اولان تصرفاتی نافذ ومعتبر دكلدر

اما احتياج مس ايدرايسه اوصورتده طرف حاكمدن قائممقام نصبی جائز در

مثلا لدالتحری بر وقفك متوليسی بولنمزايسه وياخود متولی امور وقفی رؤيت ايچون يرينه وكيلی براقمقسزين مدت سفردن بعيد آخر دياره عزيمت ايدوب غيبوبت ايتسـه وياخود مشروطيت اوزره متولی اولان كيمسه صغير بولنسه اوصورتلرده امور وقف معطل قالمامق ايچون حاكم لاجل المصلحه موقتاً قائممقام متولی نصب ايدر

كذلك بر وقفك متوليسی موجود اولوب فقط اووقفه دائر تحدث ايدن بر محاكمه ويا معامله ده قائممقام متولی نصبی اقتضا ايدر ايسه اوصورتده دخی حاكم طرفندن قائممقام نصب اولنور

مثلا بر برينه متصل وهر بری آيرو آيرو وقفلردن اولان ايكی باب عقاردن برينك بالاجارتين متصرفی ديكرلرينك بالاجارتين متصرفی عليهنه تجاوز دعواسی ايدوبده اول وقفلردن ايكيسـنك دخی متوليسی شخص واحد اولسه لاجل المحاكمه اول وقفلردن برينه حاكم طرفندن متولی نسب اولنور

كذلك بر وقفك مشروط توليتی منحل اولوب مشروط لهی تعيين ايتمديكی وكمسنه يه دخی توجيهی اجرا اولنمديغی حالده برقاچ كيمسه لردن هر بری اول توليتك مشروط لهی اولديغنی ادعا ايتسه آنلره خصم اولمق ايچون ختام محاكمه يه دكين حاكم برقائممقام متولی

نصب ايدوب انك مواجهه سنده مدعيلرك دعوالريني استماع وحكم ايدر

كذا بر وقفك متوليسى خيانتله اتهام اولنسه اول خصوصدن طولايي متولى عليهنه اقامهٔ دعوا ايتمك ايچون طرف حاكمدن قائممقام نصب اولنور

كذلك بر كيمسه بر وقفدن اجارتينلو بر عقاره متصرف ايكن اول وقفه متولى اولوب بعده اول عقارى آخره فراغ ايتمك وياخود بر متولى كندى وقفندن آخر كيمسهنك بالاجارتين تصرفنده اولان عقارى بدل مقابله سنده اول كمسهدن تفرغ ايتمك مراد ايتسه فراغه اذن اعطاسيچون قائممقام نصب اولهبيلور

كذا بر وقف نفوذك متوليسى اول وقفدن اقچه استدانه ايتمك استدكده حاكمه مراجعت ايدوب حاكم دخى متولىيه ادانه ايچون اول وقفه موقتاً بر قائممقام نصب ايدر

٣٠٤ (ماده)

بر وقفك متوليسى مستقيم الحال اولوب فقط امور وقفى ادارهدن عجزى تحقق ايتسه امور وقفده اكا معاونت ايتمك اوزره حاكم بر قائممقام نصب ايدهبيلور

٣٠٥ (ماده)

بالاده مذكور مسائلده قائممقام متولى نصبنده حاكمك طرف سلطانيدن قائممقام نصبنه مأذون اولمسى شرطدر

بناءً عليه طرف سلطاندن قائممقام متولى نصبنه مأذون اولميان

حاكم قائممقام متولی نصب ایده‌مز ایتمش اولسه صحیح ومعتبر دکلدر

٣٠٦ (ماده)

مشروطیب اوزه بروقفه متولی اولان کیمسه تولیتدن زمان تصرفنی آخره فراغ وقصر یدایده‌بیلور

فقط بو فراغ برعقد لازم اولمیوب بلکه متولی امور تولیتی اداره‌یه طرفندن آخری توکیل ایتمش دیمك اولدیغندن فارغ نه‌وقت دیلرسه اوفراغدن رجوع ایده‌بیلور

فارغ وفات ایتدکده وکالت معناسنه اولان بوفراغ باطل اولوب تولیت مشروط عائد اولور

مفروغ لهك امور وقفده تصرفه صلاحیتی قالماز

مشروطله معینی اولان سائرجهات دخی اشبو حکملرده تولیت کیبدر

٣٠٧ (ماده)

کمسنه‌یه مشروط اولمیان برتولیته متصرف اولان کیمسه اول

[*] درسعادت وبلاد ثلاثه‌ده واقع مسقفات ومستغلات موقوفه ایچون قائممقام متولی نصبی من القدیم اوقاف همایون مفتشلکی مقامنه مخصوص اولوب فقط بیك ایکیوز طقسان طقوز تاریخنده شورای دولت داخلیه دائره‌سنك قراری وانجمن مخصوص وکلانك تنسیبی موجبنجه بالمشروطه متولیسی موجود وبامعلوم اولمیان ویاخود آخر دیارده غائب بولنان اوقاف ملحقه مسقفات ومستغلاتنك سندات اداره‌سنده فراغ وانتقالی وقوعبولدقده اذن اعطاسیله فراغ وانتقال معامله‌سنك تصحیحی ضمننده لاجل المصلحه اوقاف مذکوره ایچون موقتا قائممقام متولی نصبیله اداره مذکوره امور شرعیه‌سی مأمورینه بارادهٔ سنیه مأذونیت ویرلمشدر

تولیتی حضور حاکمده آخره فراغ وقصر ید ایدوبده حاکم
دخی تحقق ایدن اهلیتنه بناء تولیتی مفروغ لهه تقریر وتوجیه
ایلسه ارتق فارغك اول فراغدن رجوعنه صلاحتی قالماز

فصل ثالث

متولینك محاسبه‌سنه متعلق مسائل بیانده‌در

۳۰۸ (ماده)

بر وقفك متولیسی موجود ایکن حاکم او وقفك تصرفاتنه مداخله ایده‌مز

فقط حکامك اوقاف حقنده تفتیش ونظارت اجرا ایتمك صلاحیتلری واردر .

شویله که بر وقفك متولیسنك اووقف حقنده خیانت وسوء استعمالی بعض امارات ایله حس اولندیغی تقدیرجه حاکم درحال متولینك وقفه دائر اولان معاملاتنی تفتیش ومحاسبه‌سنی رؤیت وتدقیق ایدر

لدی التدقیق متولینك وقف حقنده عزلنی موجب خیانت وسوء استعمالی تحقق ایتدیکی حالده اومتولی واقفك کندوسی اولسه بیله حاکم انی تولیتدن عزل واخراج ایدر

۳۰۹ (ماده)

حاکم لدی الاقتضا متولینك محاسبه‌سنی رؤیت مراد ایتسه‌ده متولی محاسبه‌دن امتناع ایده‌مز

امتناع ایدر ایسه محاسبه‌سنی ویرمك اوزره کندویه جبر اولنور

٣١٠ (ماده)

بر وقفك متولیسنك برقاچ سنه‌لك حسابی کوریلوب حسابده اصلا شبهه محلی یوغیکن تکرار او مدتك حسابی کوریله‌مز اما حسابده شبهه واقع اولور ایسه دفع شبهه ضمننده متولی استجواب وایجابی تقدیرنده تکرار حسابی رؤیت ایدیلور

٣١١ (ماده)

بر وقفك متولیسی کندو زمان تولیتنك حسابنی ویرر ایکن حاکم بوکا قانع اولمیوب سلفك اولان متولینك حسابنی دخی سندن ایسترم دیه‌مز

متولیٔ سابق برحیات ایسه وقفك محاسبه‌سی کندوسیله و وفات ایتمش ایسه ورثه‌سیله کورلمك لازم کلور یوقسه سلفك حسابندن خلفی مسئول دکلدر

٣١٢ (ماده)

متولینك حسابی خدمهٔ وقف رأییله کورلمك واقف طرفندن شرط ایدلمشیکن حاکم خدمه‌نك رأینه مراجعت ایتمکسزین خود بخود متولینك حسابنی رؤیت ایده‌مز

ایتمش اولسه معتبر اولمیوب تکرار خدمه‌نك رأییله متولینك حسابی تدقیق اولنور

فصل رابع

متولينك عزلنى موجب اولوب اولميان اسباب بياننده‌در

(ماده) ٣١٣

اصول مشروعه‌سنه توفيقاً نصب ايدلمش اولان متولى‌يه بلا جنحه نصب ايدن حاكم بيله عزل ايده‌مز عزل ايتمش اولسه متولى منعزل اولماز

اما متولينك وقف حقنده خيانتى كندى مواجهه‌سنده بر نهج شرعى تبين ايتديكى حالده اومتولى واقفك كندوسى اولسه بيله انك توليتدن عزلى لازم واجبدر

(ماده) ٣١٤

وقفه متعلق برتصرف كه انك حقنده مساغ شرعى اولميه متولينك قصداً اول تصرفى اجرا ايلمسى وقفه خيانتدر

مثلا متولى وقفك عقارينى ييقه‌رق ومن غير ضرورة اجر مثلندن نقصان فاحشله ايجار ايلمك وياخود وقفك عقارينى كندى ملكى اولمق اوزره آخره بيع ايتمك وياخود وقفك غله‌سنى خلاف شرط واقف كندى امورينه صرفله استهلاك ايلمك وقفه خيانتدر

(ماده) ٣١٥

متولينك وقف حقنده ملكيت دعوى ايتمسى خيانت عداولنور شويله كه بروقفك متوليسى اول وقفدن اولمق اوزره تصرف اولنان بر عقار ايچون ملكمدر ديو دعوى ايدوبده مدعاسنى

اثبات ایده‌مامسه اول وقفك تولیتندن عزل ایدیلور
اما مدعاسنی اثبات ایدر ایسه او صورتده تولیتدن عزل ایدلمز

٣١٦ (ماده)

متولینك وقفی اشکاری خیانت عد اولنور

شویله‌که بر وقفك متولیسی یدنده اولان بر عقار ایچون اول وقفك مالیدر دیو دعوی اولندقده متولی اول عقار کندی ملکی اولدیغنی بیان ایدرك مال وقف اولدیغنی انکار ایتمکله اول عقارك مال وقف اولدیغی بر نهج شرعی ثابت اولوب حکم اولنسه او متولی تولیتدن عزل ایدیلیور

اما ثابت اولمدیغی تقدیرجه تولیتدن عزل ایدلمز

٣١٧ (ماده)

خیانت تجزی قبول ایتمز

بناءعلیه متعدد وقفلره متولی اولان برکیمسه‌نك اول وقفلردن بریسی حقنده خیانتی بر نهج شرعی ثابت اولسه جمله‌سنك تولیتندن عزل واخراج اولنور

یوقسه قنغی وقف حقنده خیانتی ثابت اولمش ایسه انك تولیتندن عزل ایدیلوبده دیکر وقفلرك تولیتلرنده ابقا ایدیله‌مز

٣١٨ (ماده)

خیانت وتقصیر ایله متولی منعزل اولماز

بلکه عزله مستحق اولور

بناءً علیه بر متولی وقف حقنده خیانت وتقصیر ایدوب فقط طرف حاکمدن عزل اولنمه‌یزین بر مدت امور وقفی اداره

ورؤيت ايدرك اول مدتده وقف حقنده بعض تصرفات مشروعه‌سی وقوع بولسه اول تصرفات نافذ ومعتبردر

اما بعد العزل وقوع بولان تصرفاتی اصلا نافذ اولماز

٣١٩ (ماده)

شكايت مجرده متولینك عزلنی موجب دکلدر

شويله كه بر وقفك خدمه ومرتزقه‌سی متوليدن حاكمه شكايت ايدوب لكن شكايت واقعه‌لرنده متولینك عزلنی موجب اولور برسبب مشروع بيان ايده‌مامشلر وياخود بيان ايدوبده اثباته مقتدر اولامامشلر حاكم بو شكايت مجرده‌يی سبب طوته‌رق متولی‌یی عزل ايده‌مز

٣٢٠ (ماده)

متولينك فسق وسفاهته اتهامی توليتدن عزله استحقاقنی موجبدر

بناء عليه فسق وسفاهته متهم اولان متولینك وقف حقنده بركونه خيانتی تعين ايتماسه بيله حاكم انی عزل وتوليتدن اخراج ايده بيلور [*]

٣٢١ (ماده)

امور وقفده متولینك اهمال وتكاسلی عزله استحقاقنی موجبدر

٣٢٢ (ماده)

متولی‌يه جنون عارض اولوبده برسنه‌دن زياده ممتد اولورسه توليتدن منعزل اولور

بوصورتده بعد الانعزال كندويه صحو وافاقت كلسه نظر اولنور

[*] بو نكته فسق وسفاهته متهم اولان متولینك اموال وقفی طريق سفاهته صرفله اتلافی احتمال اغلب احتمالاتدندر

اكر مشروطيت اوزره متولی ایدی ایسه کدوسنه حق تولیت عودت ایدر
والاعودت ایتمز
٣٢٣ (ماده)
متولی‌یه عمی طاری اولسه تولیتدن منعزل اولماز
٣٢٤ (ماده)
متولی کندو کندوینی تولیتدن عزل ایده‌بیلور
فقط عزلنی حاکم ویا واقفه بیلدیرمدکجه تولیتدن منعزل اولماز
بناء علیه کندوسنك عزلنی حاکم ویا واقفك معلومی اولنجیه قدر تولیت عهده‌سنده قالوب کالاول تصرفاتی نافذ ومتبردر
٣٢٥ (ماده)
بر متولی فسق وسفاهته انهماك ویاخود وقف حقنده خیانته مبنی تولیتدن عزل واخراج ایدلدکدنصکره اره‌دن برخیلی زمان مرور ایدرك اصلاح نفس ایلدیکی تحقق ایتمدکجه کندویه تولیت توجیهی جائز دکلدر
اما اصلاح نفس ایلدیکی تحقق ایدر ایسه اوحالده کندوسنه تولیت توجیه اولنه‌بیلور

مطلب عاشر

متولینك انواع تصرفاتنه دائر اولوب یدی فصلی مشتملدر

فصل اول

متولینك موجب ضمان اولوب اولمیان افعاله دائردر

٣٢٦ (ماده)
متولی کندی صلاحیت ومأذونیتی داخلنده اولان اموری خود بخود رؤیت ایدر

اما كندی صلاحيت ومأذونيتی داخلنده اولميوب صحتی شرعاً
رأی حاكمه متوقف اولان اموردہ حاكمه مراجعت ايدر

اومقوله اموردہ حاكمه مراجعت ايتمكسزين كندو كندويه تصرف
ايلسه تصرفی صحيح ومعتبر دكلدر
(٢٧٥) مادہيه مراجعت اولنه

٣٢٧ (مادہ)

ايكی متوليسی اولان بر وقفك متوليلرندن بری دیكرك رأيی
اولمقسزين اول وقفك امورنده منفرداً تصرف ايدہمز
تصرف ايدوبده ديكری او تصرفی مجيز اولميوب ردايتسه او
تصرف باطل اولور
متولی ايكيدن زيادہ اولديغی تقديرجه دخی حكم بو منوال
اوزرہدر

٣٢٨ (مادہ)

هم ناظر وهم متوليسی بولنان وقفده ناظرك رأيی اولمدقجه متولی
امو وقفده تصرف ايدہمز
تصرف ايتمش اولسه تصرفی نافذ دكلدر

٣٢٩ (مادہ)

امور وقفی رؤيت ايتمك اوزرہ متولينك لدی الحاجه آخری
توكيل ايتمسی جائزدر
بناءً عليه متولينك امور وقفی رؤيته آخری توكيل ايتمسندن

طولانی وقفه بر ضرر ترتب ایتسه متولی او ضرری ضامن اولماز

چونکه جواز شرعی ضمانه منافیدر

مثلا بر وقفك متولیسی اول وقفك ذمم ناسده اولان الاجغنی مدیونلردن تحصیل ایتمك اوزره امینی اولان کیمسه‌یی وکیل ایدوبده او کیمسه دخی وقفك الاجغنی مدیونلردن تحصیل ایدوب کندی امورینه صرفله استهلاك ایلسه متولی‌یه ضمان لازم کلمز شوقدر وار که متولی امینی اولمیان بر کیمسه‌یه مال وقفی ایداع وتسلیم ایدوبده او کیمسه دخی اول مالی استهلاك ایلسه متولی‌یه ضمان لازم کلور

٣٣٠ (ماده)

بر وقفك متولیسی اول وقفك مالیله اول وقفه ایراد اولمق اوزره اراضیٔ امیریه ویا موقوفه‌دن بر یر ویاخود اجارتینلو وقف بر عقار تفویض ایده‌مز

ایتمش اولسه بدل اوله‌رق ویرمش اولدیغی مال وقف کندویه تضمین ایتدیریلوب عزله مستحق اولور

(٣١٤) مادیایه مراجعت اولنه

٣٣١ (ماده)

مساغ شرعی اولمدیغی حالده متولی شرط واقفه مخالفت ایدوبده اندن طولایی وقفه بر ضرر ترتیب ایتسه او ضرری متولینك ضامن اولمسی لازم کلور

مثلا رهن ویا کفیل ایله استرباحی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی

متولیسی خلاف شرط واقف بلا کفیل وبلا رهن آخره ادانه ایدوبده بعده مدیون مفلس اولمغله نقودمذ کوره‌نك تحصیلی قابل اولماسه ادانه ایتمش اولان متولی‌یه ضمان لازم کلور

کذلك کفیل ملی یعنی اصحاب ثروتدن اولان کفیل ایله استرباحی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی متولیسی خلاف شرط واقف کفیل غیر ملی ایله آخره ادانه ایدوبده مؤخراً نقود مذ کوره‌نك اصیل ویا کفیلدن تحصیلی قابل اولماسه متولی‌یه ضمان لازم کلور

فقط حین ادانه‌ده کفیل اغنیادن اولوبده مؤخراً کندوسنه فقر حال طاری اولمش ایسه او صورتده متولی‌یه ضمان لازم کلمز

کذا رهن قوی ایله استرباحی مشروط اولان نقود (موقوفه‌یی متولیسی ادانه ایتدکده قیمتی نقود مذکوره‌دن ناقص بعض امتعه رهن آلوب بعده مدیون دینی ادا ایتمکسزین وفات ایدوب رهن مذکوردن بشقه مالی اولمامغله رهن بیع اولندقده ثمنی دینه وفا ایتماسه باقی قالان دینی متولینك تضمین ایتمسی لازم کلور اما وقت ادانه‌ده رهنك قیمتی دینه مساوی اولوبده مؤخراً رهنك سعر وقیمتنه نقصان طاری اولسه او صورتده متولی‌یه ضمان لازم کلمز

کذا محکمه معرفتیله ادانه اولنوب حجته ربط اولنمسی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی متولیسی خلاف شرط واقف محکمه‌یه مراجعت ایتمکسزین ادانه ایدوب بعده مدیون دینی انکار

ايتدكده دين اثبات اولنه‌میوب مدیون یمین ایتمکله نقود موقوفه ضایع اولسه متولی‌یه ضمان لازم کلور

کذلك بزازستان کبی محفوظ ومستحکم بر محلده حفظ اولنمسی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی متولی کندی خانه‌سنده حفظ ایدوبده نقود موقوفه اورادن سرقت اولنسه متولی‌یه ضمان لازم کلور

٣٣٢ (ماده)

متولینك خلاف شرط واقف وقوعبولان مصروفاتی قبول اولنماز

مثلا مستغلاتی اوقاف صحیحه‌دن اولان بر وقفك غله‌سندن بعض کیمسه‌لر خلاف شرط واقف اوله‌رق وظیفه احداث وبرات ایتدیروبده متولی مجرد اول براته بناءً وظیفهٔ محدثه‌یه غلهٔ وقفدن اقچه صرف ایلسه مصروفی قبول اولنمیوب ویردیکی اقچه‌یی تضمین ایتمسی لازم کلور

٣٣٣ (ماده)

متولینك قدر معروف اوزرینه زائد اولان مصروفاتی قبول اولنماز

فصل ثانی

متولینك صلح وابراسنه دائردر

٣٣٤ (ماده)

مال وقفی دعواده متولینك اقامهٔ بینه‌دن عجزی ومدعی علیهك

دخی یمین ایده‌جکی متحقق اولسه وقف حقنده صلحه مساغ اولور مثلا بر وقفك متولیسی دیکر کمسنه‌نك یدنده اولان بر عقاری اول وقفك مالیدر دیو اول کمسنه‌نك انکارینه مقارن دعوی ایدوب لکن بینه‌یه ظفریاب اولهمیوب مدعی علیهك دخی یمین ایده‌جکی متحقق اولسه متولی اول دعوادن از و چوق برمال اوزرینه مدعی علیه ایله صلح اولسه صلح صحیح اولور بروجه محرر صلحك وقوعندنصکره ارتق مدعی علیه یمین تکلیفنه متولینك صلاحیتی قالماز

شوقدر وار که متولی بعدالصلح مدعاسنه موافق بینه‌یه ظفریاب اولوبده اقامه ایدر ایسه او صورتده صلح منتقض اولور

(ماده) ٣٣٥

وقف علیهنه وقوعبولان مال دعواسنده مدعینك بینه‌سی اولوبده وقف علیهنه حکم اولنه‌جغی متحقق اولسه متولی مال وقفدن برمقدار بدل اعطا ایدرك مدعی ایله صلح اولسه صلح صحیح اولور

(ماده) ٣٣٦

بروقفه مدیون اولان کیمسه ایله اول وقفك متولیسی دینك برمقداری اوزرینه صلح اولوب ماعداسندن مدیونك ذمتی ابراز ایلسه نظر اولنور

اکر اول دین اومتولینك عقدیله حاصل اولمش ایسه صلح وابرا صحیح اولور

فقط بدل صلحدن ماعداسنی متولینك وقف ایچون ضامن اولمسی لازم کلور

واکردین مذکوراومتولینك عقدیله حاصل اولمش دکل ایسه اوصورتده صلح وابرا صحیح اولماز

بناء علیه صورت مشروحه‌ده صلح وابرانك وقوعندنصکره متولی داینی تماماً مدیوندن اخذ واستیفا ایدر

صلحك عدم صحتی مدیون دینی مقر اولدیغی ویاخود منکر اولوبده متولینك بینه‌سی بولندیغی تقدیرده‌در

اماقرار وبینه‌دخی اولمازسه صلحك حکمی مسئلهٔ سابقه‌ده بیان اولندیغی کبی جریان ایدر

فصل ثالث

یدمتولنده اولان اموال وقفه ومتولینك یمینیله مصدق اولوب اولمدیغی ماده‌لره دائر در

٣٣٧ ماده

متولینك یدی ید امانتدر یوقسه ید ضمان دکلدر بناءً علیه متولی یدنده اولان مال وقف کندوسنك تعدی وتقصیری اولمیه‌رق تلف وضایع اولسه متولی‌یه ضما لازم کلمز

(٣٣٨ ماده)

بروقف نفوذك متولیسی وفات ایتدکده حال حیاتنده حسب

التوليه اصل مال اوله‌رق قبض ايتمش اولديغى نقود موقوفه
عيناً تركه‌سنده بولنديغى حالده متولئ لاحقه دوره تسليم اولنور
نقود مذكوره تركه‌سنده ظهور ايتمديكى تقديرجه نظر اولنور
اگر متولئ متوفى حال حياتنده بن اول نقودى فلانه ادا نه ايتدم وياخود
او نقود تعديسز يدمده ضايع اولدى ديمك كبى بر صورتله نقود
مذكوره‌نك حالنى بيان وتقرير ايلديكى تعين ايدر ايسه تركه‌سندن ضمان لازم كلمز

واگر نقود مذكوره‌نك حالنى بيان وتقرير ايتمكسزين مجهولاً
وفات ايتمش او صورتده تركه سندن ضمان لازم كلور

اما متولينك حال حياتنده مقبوضى اولان نقود وقفك اصل
مالى اولميوبده ربح وغله اولورسه مجهولاً وفات ايتسه بيله تركه‌سندن ضمان لازم كلمز

(ماده) ٣٣٩

بروقفك متوليسى غلهٔ وقفى وقفك مصارفنه مقدار معروف
صرفنده يمينيله تصديق اولنوب بينه‌يه محتاج اولماز
لكن وقفه رجوع حقنده يمينيله تصديق اولنميوب كندوسندن
بينه طلب اولنور

مثلا بروقفك متوليسى معزول اولوب ديكرى متولى اولدقده
متولئ سابق زمان توليتمده وقفه رجوع شرطى ورأى حاكم
ايله كندى مالندن امور وقفه مقدارى معروف شوقدر اقچه صرف
ايتمشيدم مبلغ مزبورى غلهٔ وقفدن بكا ادا ايت ديو متولئ

لاحقدن دعوى ايلسه قول مجرديله تصديق اولنميوب كندوسندن
بينه طلب اولنور

فصل رابع

بر وقفك مالنى ديكر وقفه صرف جائز اولوب اولماديغى بياننده‌در

٣٤٠ (ماده)

بو ايكى وقفك واقفى بذات اولسه بيله بر جهته مشروط اولان
وقفك وارداتى ديكر جهته مشروط اولان آخر وقفك مصارفنه
صرف اولنمق مشروع دكلدر
متولى صرف ايتمش اولسه مصروف كندويه تضمين ايتديريلور
مثلا بر كيمسه ايكى مكتب بنا وقف ايدوب هر برينه بشقه
بشقه عقار وقف ايلسه او مكتبلردن برينك عقارى وارداتندن
ديكر مكتبك مصارفنه صرف اولنه‌مز

٣٤١ (ماده)

هم وقف وهم جهتلرى متحد اولان ايكى وقفدن برينك غله‌سنه
(وارداتنه) ضعف طارى اولسه ديكر وقفك فضله‌سندن انك مصارفنه
صرف ايتمك جائز ومشروعدر
مثلا بر كيمسه بر عقار وقف ايدوب غله‌سنى بنا و وقف ايتمش
اولديغى مكتبك مصارف وتعميريه‌سنه شرط ايدوب ديكر بر
عقار دخى وقف ايدوب غله‌سنى اول مكتبك معلملرينك وظائفنه
شرط ايلسه بر زمان مروردن صوكره معلملرك وظائفنه مشروط اولان

عقارك غله‌سنه ضعف طارى اولوب وظائفه كفايت ايتمسه مصارف تعميريه‌يه مشروط اولان عقارك فضلهٔ غله‌سندن وظائفه صرف ايتمك جائزدر

٣٤٢ (ماده)

خراب ومستغنى عنه اولان بر وقفك وارداتى رأى حاكمله ديكر وقفه صرف ايتمك جائزدر

فصل خامس

مستغنى عنه اولان مؤسسات خيريه‌يه دائردر

٣٤٣ (ماده)

مؤسسات خيريه‌دن بر وقف خراب ومستغنى عنه اولدقده انك وارداتى رأى حاكمله مكاناً اقرب وانك جنسندن اولوب وارداتى قليل اولان ديكر بر وقفك مصارفنه صرف اولنمق مشروعدر

مثلا بر محلده بنا ووقف لازم ايله وقف اولنان بر مكتب مرور ازمنه ايله كلياً خراب ومحلهٔ مزبوره اهاليسى دخى پريشان اولمغله مكتب مزبور مستغنى عنه اولسه انك وارداتى رأى حاكمله اكا اك زياده يقين اولوب وارداتى ضعيف اولان ديكر بر وقف مكتبك مصارف لازمه‌سنه صرف اولنه بيلور

لكن مستغنى عنه اولان وقفك وارداتى اوجنسدن اولميان ديكر بر وقفه صرف ايتمك جائز دكلدر

مثلا خراب ومستغنىعنه اولان بر وقف خستهخانهنك واردانى مكتبه وياخود خراب ومستغنى عنه اولان مكتبك وارداتى خستهخانهيه صرف ايتمك مشروع دكلدر

٣٤٤ (ماده)

برقريهنك اهاليسى تماماً متفرق وپريشان اولوب اول قريهده اولان مسجد معطل ومستغنى عنه قالسه اول قريهنك قربنده اولان ديكر قريهنك مسجدى اولماسه قريهٔ ثانيهنك اهاليسى قريهٔ اولاده اولان مسجدى نقض وانقاضنى كندى قريهلرينه نقل ايدوب اوراده بر مسجد بنا ايدهبيلور

بوصورتده هدم اولنان مسجده مخصوص اولان واردات رأى حاكمله قريهٔ ثانيهده بنا اولنان مسجدك مهماتنه صرف اولنور شو صورتده واقفك ورثهسى . مسجد مهدومك وارداتى بزم نفسمز ايچوندر آخر قريهده بنا اولنان مسجده صرف ايتديرميز ديهمزلر

كذلك بر كيمسهنك وقفى اولان بر مسجدك مهماتنه ديكر كمسنه برمقدار نقود وقف ايدوب بعد زمان قريه خلقى كاملاً پريشان ومسجد دخى خراب ومعطل اولسه متولى نقود مذكورهنك ربحنى يعنى نما وفائضنى رأى حاكمله قريهٔ مذكورديه اك يقنى اولان آخر قريهدهكى وارداتى قليل اولان مسجد شريفك مهماتنه

صرف ايتمك مراد اولندقده نقود مذكوره‌يى وقف ايدن كيمسه‌نك ورثه‌سى مجرد موقوف عليه اولان مسجد خراب ومستغنى عنه اولديغندن نقود مذكوره بزم ارثمزدر ديو متولى‌يى منع ايده‌مزلر

فصل سادس

وقف ايچون استدانه‌نك جائز اولوب اولمامسنه دائردر

٣٤٥ (ماده)

استدانه استقراض وياخود ويره‌سى‌يه مال اشتراسى ايله اولور

٣٤٦ (ماده)

بر وقفك عقارى محتاج تعمير اولوبده وقفده غله موجود اولماسه نظر اولنور

اكر واقف لدى الحاجه متولينك وقف ايچون استدانه ايتمسى حقنده بر شرط وار ايسه متولى خود بخود استدانه ايدوب تعميره صرف ايدر

واكر واقف بويله برشرط ايتمامش ايسه اوصورتده وقف ايچون استدانه حاكمك رأينه متوقفدر

بناءً عليه بو صورتده متولى . حاكمك رأيى اولمدقجه وقف ايچون خود بخود استدانه ايده‌مز

(ماده) ٣٤٧

بر وقفك مستغلاتى تعميره محتاج اولوب لكن وقفده غله موجود اولميوب ربحسز استدانه دخى ممكن اولماسه متوليسى بالامر حاكم معاملهٔ شرعيه موجبنجه ربحله اقچه استدانه ايدوب اول مستغلاتك تعميرينه مقدار معروف صرف ايدر
بوصورتده متولى اصل دين وربحى ايله غلهٔ وقفه رجوع ايدر

(ماده) ٣٤٨

متولى رأى حاكمله وقفك تعميراتنه وقفه رجوع شرطيله كندى مالندن قدر معروف اقچه صرف ايلسه مصروفنى غلهٔ وقفدن استفا ايدر
استفا ايتمكسزين وفات ايدر ايسه ورثهسى متوفانك يرينه نصب اولنان متولى يدنده اولان غلهٔ وقفدن متوفانك مصروفنى بعد الاثبات استفا ايدر

(ماده) ٣٤٩

وقفك خدمه ومرتزقهسنك وظائفى ايچون استدانه جائزدكلدر بناءً عليه متولى استدانه ايدوبده مرتزقهنك وظائفنه صرف ايلسه استدانه ايلديكى مبالغى داينه كندى مالندن ادا ايتمسى لازم كلور غلهٔ وقفه رجوع ايدهمز

فقط وقفه رجوع شرطى وامر حاكم ايله متولى مرتزقهنك وظائفنه كندى مالندن اقچه صرف ايلسه مصروفيله وقفه رجوع ايدهبلور

فصل سابع

نقود موقوفه‌یه دائر بعض مسائل بیانند‌ه‌در

(ماده) ٣٥٠

بلا ربح محتاجینه اقراضی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی متولیسی استرباح ایده‌مز

(ماده) ٣٥١

استرباحی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی متولیسی اقراض ایتدکده الزام ربح ایتماسه مستقرضدن ربح نامنه نسنه آله‌مز بوصورتده مستقرض ربح نامنه متولی‌یه بر مقدار اقچه ویرسه اول اقچه‌یی اصل دینه محسوب ایده‌بیلور

شو قدر وارکه مستقرض شو اقچه ربحدر آل مصارف وقفه صرف ایله دیو متولی‌یه بر مقدار اقچه ویروبده متولی دخی اول اقچه‌یی امور وقفه صرف ایلسه مستقرض انی اصل دینه محسوب ایده‌مز

(ماده) ٣٥٢

مرابحه دینك قیامنه مبتنیدر

بناءً علیه دین ذمتده‌قالدقچه مدیون اوزرینه ربح ملزم لازم کلور مثلا بروقف نقودك متولیسی نقود موقوفه‌دن شوقدر غروش ادانه ایتدکده بش سنه مدتله الزام ربح ایتدکدنصکره بر عنه مرور نده مدیون وفات ایدوب اصل مال مدیونك ترکه‌سندن متولی‌یه ادا اولنمیوب بو حال اوزرینه ایکی سنه مرور ایلسه

حالا متولی مبلغ مزبوری ترکه‌دن استیفا ایتدکده وقف استیفایه دکین مرور ایدن ایامك ربحنی دخی متولینك ترکه‌دن آلمغه صلاحیتی واردر

بوصورتده مدیونك ورثه‌سی مدیونك وفاتیله ربح ساقط اولمش اولور بناء علیه مورثمزك وفاتندنصکره مرور ایدن ایام ایچون ربح ویرمیز دیه‌مزلر

(ماده) ٣٥٣

بروقف نقودك متولیسی نقود موقوفه‌دن بعض کیمسه‌لره استرباح قصدیله اقراض ایتمش اولدیغی اقچه‌یی مدیونلردن قبض ایتمکسزین متولینك عزل ویا وفاتی وقوعبولغله یرینه دیکری متولی اولسه مبلغ مزبوری مدیونلردن قبض ایتمکه متولیٔ لاحقك صلاحیتی واردر

(ماده) ٣٥٤

دیونی ترکه‌سندن زیاده اوله‌رق وفات ایدن کیمسه‌نك وقفه اولان دینی دیون سائره‌سی اوزرینه مقدم اولمز

بلکه متولیٔ وقف دخی سائر داینلر کبی غرمایه داخل اولور

(ماده) ٣٥٥

دیون امثالیله قضا اولنور

بناء علیه برکیمسه وقف نقوددن شو قدر عدد مجیدی التونی استقراض و مصارفه صرفله استهلاك ایتدکدنکره وقف مزبور متولیسی ذکر اولنان التونلرك امثالنی اول کیمسه‌دن طلب ایتدکده اوکیمسه بن التون ویرمیوب اوقدر التونه

معادل شو قدر عدد سيم مجيديه وياخود متالك ويرم ديه‌مز
وبالعكس مديونك استقراض ايتمش اولديغي اقچه سيم مجيدي
وياخود متالك اولسه‌متولي قيمتجه مبلغ مزبوره معادل شو قدر
مجيدي آلتوني استرم ديه‌مز

شوقدر واركه بو صورتده مديون بالرضا ديني متولي‌يه التون
ايله ادا ايتدكدنصكره نادم اولوب التونلري متوليدن استرداد
ايله استقراض ايتمش اولديغي اقچه‌نك مثليله اداء دين ايدرم ديه‌مز

مطلب حادي عشر

وظائفه متعلقدر

٣٥٦ (ماده)

غلهٔ وقفدن شرط واقف موجبنجه ويريلان وظيفه ايكي قسمدر
بري خدمت مقابله‌سنده اولان وظيفه‌در
ديكري خدمت مقابله‌سنده اوليان وظيفه‌در

٣٥٧ (ماده)

خدمت مقابله‌سنده اولان وظيفه اجرت قبيلندندر
بناء عليه بر وقفدن خدمت مقابله‌سنده وظيفه‌يه متصرف اولان
كيمسه او خدمتي بر مدت بلا عذر شرعي ترك ايتسه اومدتده
وظيفه‌يه مستحق اولماز
كذلك برجهتك خدمتي مقابله‌سنده بر وقفدن وظيفه‌يه متصرف
اولان كيمسه برقاچ سنه اول جهتك خدمتني ادا ايدوب مستحق

اولديغى وظيفه‌يى غله‌ٔ وقفدن آلدقدنصكره ديكر كمسنه ظهور
ايدوب اول جهت باكه مشروطه‌در ديو دعوى ومدعاسنى اثبات
ايتمكله مذكور جهت كندويه توجيه اولنسه سنين مذكورده‌ده
اداء خدمت ايتمش دكل ايكن مجرد جهت باكه مشروطه‌در ديو
متصرف سابقك الديغى وظيفه‌يى آندن استرداد ايده‌مز

٣٥٨ (ماده)

خدمت مقابله‌سنده‌اولميان وظيفه‌نك مشروط لنه نظر اولنور
اكر مشروطله اغنيادن ايسه او وظيفه‌سيله وعطيه قبيلندن
اولمش اولور

واكر مشروطله فقرادن ايسه صدقه قبيلندن اولمش اولور

٢٥٩ (ماده)

هر سنه‌نك وظائفى اوسنه‌نك غله‌سندن ادا اولنور

يوقسه برسنه‌نك وظائفى ديكر سنه‌نك غله‌سندن ادا اولنه‌مز
شويله‌كه برسنه وقفده غله حاصل اولمامغله اوسنه‌نك وظائفى
ايفا اولنه‌ميوب ايكنجى سنه مع زيادهٔ وقفده غله حاصل اولسه
مرتزقه ايكنجى سنه‌نك وظائفنى تماماً آلدقدنصكره فضله‌دن سنهٔ
اولانك دخى وظائفنى آلوزز ديه‌مز

بوصورتده سنهٔ اولى وظائفنك سنهٔ ثانيه غله‌سندن اداسى
لازم كلور زعميله متولى سنهٔ ثانيه غله‌سندن سنهٔ اولى وظائفى
ايچون مرتزقه‌يه برمقدار مبلغ ويرمش اولسه متولى مبلغ مزبورى
مرتزقه‌دن استرداد ايدر

فقط برسنه‌نك وظائفى ديكر سنه‌نك غله‌سندن ادا اولنمسى حقنده واقف

طرفندن بر شرط ذكر اولنمش ایسه اوصورتده برسنه‌نك غله‌سندن
دیكر سنه‌نك وظائفنه صرف جائزدر

٣٦٠ (ماده)

متولی غلهٔ وقفی نه وجهله اخذایدر ایسه اول وجهله صرف
ایدر

مثلا بربلده‌ده لیرای عثمانی یوز سكز غروشه رایج اولمغله
متولی مستقفات وقفك اجاراتنی لیرا یوز سكز غروش حسابیله
تحصیل ایدوب مرتزقه‌یه اول حساب اوزره ویرمك استدكده
مرتزقه وظیفه‌لرمزی لیرا یوز غروش حسابیله الورز دیه‌مزلر
وبالعكس صورت مشروحه‌ده متولی مرتزقه‌یه لیرا یوز اون
ویاخود یوز یكرمی غروش حسابیله ویریرم دیه‌مز

٣٦١ (ماده)

بروقف نقودك واقفی نقود موقوفه‌یه نقصان طاری اولور
ایسه ربحدن اصل مال تكمیل ایدلدكجه مرتزقه‌یه وظیفه
ویرلمسون دیو شرط ایدوب بعده اصل ماله نقصان طاری
اولسه متولی ربحدن اصل مالی تكمیل ایتمدكجه مرتزقه‌یه وظیفه
ویره‌مز ویرمش اولسه كندویه ضمان لازم كاور (٣٣١) ماده
باق

٣٦٢ (ماده)

وقف نقودك متولیسی نقود موقوفه‌یی اعمال واسترباح

ايتميوب اصل مالدن برمقدار مبلغی مرتزقه‌نك وظيفه‌لرينه صرف ايلسه متولی‌يه ضمان لازم كاور

بوصورتده متولی بعدالضمان مرتزقه‌يه ويرمش اولديغی مبلغ ايله مرتزقه‌يه مراجعت ايده‌مز

٣٦٣ ماده

بر وقفك وارداتی مصارفنه تقابل ايتماسه رأی حاكمله ممكن مرتبه تصرف طرفنه كيديلور

شويله كه بر وقفك وارداتنده كلی نقصان طاری اولوبده واردات وقف مصارفنه كفايت ايتماسه متولی حاكمه مراجعت ايدر حاكم دخی وظائف وقفدن مهم اولميانلرينی بالكليه رفع ومهم اولنلرنده دخی تحمللرينه كوره تنزيلات اجرا ايدر .

بوصورتده وقفه وسعت كلنجه‌يه متولی حاكمك رأيی موجبنجه عمل ايدر

وقفه سعت كلدكده شرط واقف موجبنجه وظائفی تماماً ايفا ايدر

٣٦٥ ماده

بر وقفك خدمه‌سی صلاح حال ايله موصوف وخدمتلرينه مداومتله مألوف اولوب فقط قديماً واقف طرفندن كندولرينه تعيين اولنمش اولان وظائف وقت وحاله نظراً اداره‌لرينه كافی اولميوب وظيفه‌لرينه ضم اولنمديغی تقديرجه ترك خدمت ايده‌جكلری محقق وترك خدمت ايتدكلری صورتده وظائف مذكوره ايله او خدمتلره ديكر اهل وارباب كيمسه‌لر راغب

اولنيوب وقفك خدمات لازمه‌سی معطل قاله‌جنی متيقن اولسه رأی حاكمله فضلهٔ وقفدن قدر كفايه خدمه‌نك وظيفه‌لرينه ضم اولنور (١٦٥) ماده‌يه باق

٣٦٥ (ماده)

برجهت متصرفنك عهده‌سندن جهتی رفع اولنوب فقط خبر رفع بر مدت كندويه و اصل اولميوب اول مدتده اوجهتك خدمتنی ادا ايلسه خبرك وصولی تاريخنه دكين اول جهتك وظيفه سنه مستحق اولور

٣٦٦ (ماده)

بعض كسانه مشروط بولنان فضلهٔ وقفدن وقفك اعمار ايچون احتياط اقچه‌سه توقيف اولنور

مثلا مصارف معينه‌دن فضله‌سی اولاد واقفه مشروط اولان بر وقفك عقاراتی فی الحال اعماره محتاج اولمسه بيله لدی الحاجه اعماره صرف اولنمق اوزره متولی فضله وقفدن مناسب مقدر احتياط اقچه‌سی توقيف ايدوب ماعدايی شرط واقف موجبنجه اولاده اعطا ايدر

٣٦٧ (ماده)

بر وقفك فضله‌سی واقفك اولادينه مشروطه اولمغله متولی وقفك فضله‌سيدر ديو اولاده برمقدار مبلغ ويردكدنصكره متولی اول مبلغی فضلهٔ وقفدن استينا ايتمك اوزره كندی مالمدن ويرمشيدم شمدی وقفده فضلهٔ غله حاصل اولمدی ديو مبلغ مذكوری اولاددن استرداد ايده‌مز

٣٦٨ (ماده)

محصولی سنوی اولان وقفده سنه باشی محصولك يتشديكی زماندن وايكنجی سنه‌نك ابتداسی سنهٔ اولی نهايتندن معتبر اولور

٣٦٩ (ماده)

بر كيمسه محصولی سنوی اولان وقفدن وظيفه‌يه متصرف ايكن اثنای سنه‌ده وفات ايلسه سنه باشندن اعتباراً وفاتی تاريخنه قدر اولان مدت حساب ايديله‌رك وظيفه‌دن اكا اصابت ايده‌جك حصه متوفانك ورثه‌سنه ويريلور

(٣٧٠ ماده)

محصولی سنوی اولوب غله‌سی واقفك اولادينه مشروطه اولان وقفده سنه‌نك نصفی مرور ايتدكدنصكره تولد ايدن اولاد واقف سنهٔ مذكوره غله‌سندن حصه‌يه مستحق اولمازلر

اما نصف سنه مرور ايتمدين تولد ايدن اولاد واقف تاريخ تولدلرندن اعتباراً كندولرينه اصابت ايده‌جك غله‌يه مستحق اولورلر

اولاد اولاد دخی بو حكمده اولاد كبيدر

٣٧١ (ماده)

واقف وقف ايلديكی شيئك غله‌سنی ذريتنك ويا اقرباسنك فقراسنه شرط ايلسه غله‌نك ظهوری وقتنده فقير بولنانلره صرف اولنور غله‌نك ظهورندن اول فقير اولوب اولمامسی مساويدر

بناءً عليه صورت مشروحه‌ده ذريت ويا اقرباء واقفدن بری

غله‌نك ظهورندن مقدم فقيرايكن غله‌نك ظهوری وقفنده زنكين اولسه غلهٔ وقفدن اكا حصه ويرلمز

وبالعكس غله‌نك ظهورندن اول غنی ايكن غله‌نك ظهوری زماننده فقير دوشسه غلادن اكا حصه ويريلور شو قدر واركه برعارضه‌يه مبنی غلات وقف بر قاچ سنه تقسيم اولنه‌ميوب بعده تقسيم مراد اولنسه حين تقسيمده فقير بولنانه صرف اولنور

كرك او كيمسه‌لر سنين مرقومه غلاتنك ظهوری زمانلرنده فقرادن اولسونلر وكرك اولمسونلر

مطلب ثانی عشر

جهاته دائر اولوب ايكی فصلی جامعدر

فصل اول

توجيه جهاته دائردر

٣٧٢ (ماده)

امامت وخطابت ومدرسلك وواعظلق وقيملق كبی مؤسسات خيريه خدماتندن هربرينه جهت دينور جمعی جهاتدر

٣٧٣ (ماده)

نا اهله جهت توجيهی جائز دكلدر

بناءعليه برجهتك خدمتنی ايفايه اهل اولميان كيمسه‌يه اول جهت

توجیه اولنسه جهت مذکوره او کیمسه عهدسندن رفع واهلنه توجیه اولنور

۳۷٤ ماده

بر صنف اربابنه مشروط اولان جهتك دیگر صنف اربابنه توجیهی جائز دکلدر

مثلا حنفی علماسنه توجیهی مشروط اولان بر جهت شافعی علماسندن برذاته وبالعکس توجیه اولنه‌مز

کذلك مثلا طریق نقشبندی مشایخنه توجیهی مشروط اولان برجهت طریق شاذلی مشایخندن برذاته وبالعکس توجیه اولنه‌مز توجیه ایتمش ایسه رفع اولنه‌رق شرط واقف موجبنجه توجیه اولنور

۳۸۵ ماده

برجهت متصرفی وفات ایدوب اول جهتك خدمتنی ادایه اهل اولان ولد کبیرینی ترك ایلسه اول جهت اکا توجیه اولنوب آخره توجیه اولنماز

فقط متوفانك ولدی اول جهتك خدمتنی ایفایه نا اهل اولوبده عدم اهلیتی کندو مواجهه‌سنده وحضور حاکمده تبین ایدر ایسه اولحالده اول جهت اکا توجیه اولنمیوب اهل اولان آخر کمسنه‌یه توجیه‌اولنور بو صورتده متوفانك نا اهل اولان ولدی مجرد باباسنك اوغلیدر دیو اول جهته مداخله ایده‌مز

٣٧٦ ماده

جهانك فراغ وقصريدى جائزدر
فقط توجيه حاكمه اقترانى شرطدر

شويله كه مفروغ لهك فراغ اولنان جهته اهليتى عند الحاكم تعين ايدرك طرف حاكمدن اول جهت فارغك قصر يدنده اكا توجيه اولنمدقجه فراغك اصلا حكمى يوقدر

٣٧٧ ماده

خدمتلرينك اداسى برزمانه مصادف اولان ايكى جهتك برشخص عهده سنده جمعى جائز دكلدر

بناءً عليه بروجه محرر جمعى جائز اولميان ايكى وجهت برشخص عهده سنه توجيه اولنسه اول شخص اوجهتلردن قنغيسنى اختيار ايدر ايسه عهده سنده ايفا اولنه رق ديكرندن كف يد ايتديريلور

٣٧٨ ماده

واقف خدمهٔ وقفك عزل و نصبنى متولى يه شرط ايلسه اول وقفك توجيهاتنه حاكم مداخله ايده من مكر متولى نا اهله جهت توجيه ايتمك وياخود سبب مشروع اولميه رق بركيمسه عهده سنده برجهت رفع ايتمك كبى نا مشروع برمعامله ده بولنمش اولورسه حاكم مداخله ايدر

٣٧٩ ماده

برجهت بركيمسه يه توجيه اولندقدنصكره اول جهت آخره دخى توجيه اولنوب فقط اولكندن جهتك رفعنهٔ تعرض اولنماسه

توجيه اول معتبر اولوب توجيه ثانی معتبر اولماز
اما اولمكندن جهتك رفعنی موجب بر سبب موجود اولدیغی
حالده اندن جهت رفع اولنه‌رق آخره توجيه اولنور ايسه
اوصورتده توجيه ثانی معتبردر

فصل ثانی

استنابه‌يه وتعطيله دائردر

٣٨٠ (ماده)

جهات اوقافده استنابه توكيل آنجق حاكمك معرفتيله جائزدر
بناء عليه بر كيمسه معذور اولماسه‌بيله عهده‌سنده بولنان جهتك
خدمتنی ادايه اهل اولان ديكركمسنه‌يی رأی حاكمله وكيل ايده‌بيلور
وكيل اداء خدمت ايتديكی مدتجه موكل وظيفه‌يه مستحق اولور
ووكالت ايچون اجرت مقاوله اولنمش ايسه مدت وكالتنده وكيل
دخی موكلدن اجرت آلور
فقط جهت متصرفنك بالنفس اداء خدمت ايتمسی واقف وياخود
حين توجيهده حاكم طرفندن شرط قلنمش ايسه اوحالده جهت
متصرفی معذور اولمدقجه ديكرينی توكيل ايده‌مز
ايتمش اولسه مدت وكالتده وظيفه‌يه مستحق اولماز

٣٨١ (ماده)

خدمات اوقافده بلا عذر ترك وتكاسلی وقوعبولان ارباب

جهاتك جهتلرى رفع اولنور

٣٨٢ (ماده)

برجهت متصرفى آخر دياره كيدوب اوچ آيدن زياده اول جهتك خدمتنى تعطيل ايلسه نظر اولور

اكر آخر دياره عزيمتى اسقاط فريضهٔ حج وصلهٔ رحم كبى بر سفر واجب ضمننده ايسه عزله مستحق اولماز فقط تعطيل مدتنده وظيفه‌سى قطع ايدر

واكر عزيمتى بر سفر واجب ضمننده دكل ايسه اوصورتده عزله مستحق اولور

مطلب ثالث عشر

وقفك ايجارينه دائر

٣٨٣ (ماده)

بر وقف عقارى غله‌سنك مشروط لهنه ايجار ايتمك صحيحدر مثلا غلاسى اولاد واقفه مشروطه اولان بر منزل و يا ودكانى متوليسى اولاد واقفدن برينه ايجار ايسه صحيح اولور

٣٨٤ (ماده)

بروقف عقارينى متوليسى ولو اجرا مثليله اولسون نفسيچون خود بخود استيجار ايتمك جائزدر دكلدر

شو قدر واركه متولى حاكمه مراجعت ايدوبده حاكم اول عقارى اجر مثليله كندويه ايجار ايدر ايسه او صورتده ايجار صحيح اولور

٣٨٥ (ماده)   ٦٨٣

بروقفك متوليسی اول وقفك عقارینی كندی لهنه شهادتلری قبول اولنمیان اقرباسنه اجر مثليله ايجار ايلسه بيله ايجار صحيح اولماز بناءً عليه بروقفك متوليسی اول وقفك عقارینی اصول ويا فروعندن برينه وياخود زوج ويا زوجه‌سنه ايجار ايلسه صحيح اولماز

(ماده)

اجاره‌يی عاقد اولان متواليك وفاتيله عقد اجاره منفسخ اولماز مثلا بروقفك متوليسی اول وقفك عقارینی برسنه تمامنه دكين اجر مثليله ايجار وتسليم ايدوب بعده اثنای سنه‌ده متولی وفات ايتسه اجاره منفسخ اولماز

٣٨٧ (ماده)

برقفك متوليسی اول وقفك عقارینی ايجار وتسليم ايدوب بعده مستأجرلر ذمتلرنده اولان اجاراتی قبض ايتمكسزين اول متولينك عزل ويا وفاتی وقوعبولوبده يرينه ديكری متولی نصب اولنسه اجاراتك حق قبض متولیٔ لاحق عائد اولور

يوقسه متولیٔ معزوله وياخود متولیٔ متوفانك ورثه‌سنه عائد اولماز

٣٨٨ ماده

بروقفك عقارینی متواليسی مدت معلومه ختامنه دكين ايجار واجرتی تماماً مستأجردن قبض ايتدكدن صكره اثنای مدتده اول

متولینك عزل ویا وفاتی وقوعبولوبده ویرینه دیكری متولی نصب اولنسه متولئ سابقك بروجه محرر قبضی ثابت ایكن متولئ لاحق كندی زمان تولیتنه مصادف اولان مدت ایچون تكرار مستأجردن اجرت طلب ایده‌مز

چونكه متولئ سابقك قبضیله مستأجرك ذمتی بری اولمش اولور

٣٨٩ (ماده)

مال وقف اجر مثلیله ایجار اولنور

متولی اجر مثلندن ناقص بر اجرت تسمیه‌سیله ایجار ایاسه نظر اولنور

اكر نقصان فاحش ایسه ایجار صحیح اولماز

واكر یسیر ایسه صحیح اولور

٣٩٠ (ماده)

اجاره‌دن نقصان فاحش خمس مقداری ویا دها زیاده اولان نقصاندر

مقدار یسیر خمس مقدارندن دون اولان نقصاندر

٣٩١ (ماده)

وقف ایچون برشی استیجار اولنمق لازم كالدكده اجرمثلیه استیجار اولنور

بناء علیه متولی اجر مثلندن زیادهٔ فاحشه زائد بركرا تسمیه‌سیله وقف ایچون برشی استیجار ایاسه صحیح اولماز اما زیادهٔ یسیره اجاره‌نك صحتنه خلل ویرمز

مجموعهٔ جدیده‌نك ٤٨٥ صحیفه‌سنك مطالعه‌سی لازمدر

اجارهدن زياده فاحشه خمس مقدارى وياخود دها كثير اولان زيادهدر

زيادۀ يسيره خمس مقدارندن اقل اولان زيادهدر

٣٩٢ (ماده)

بر وقفك عقارى متوليسى اجر مثلندن نقصان فاحشله ايجار ايلسه اجر مثلك اكمالى لازم كلور

مستأجر اجر مثلك اكمالندن امتناع ايدر ايسه او صورتده متولى اجارهيى فسخله اول عقارى اجر مثليله آخره ايجار ايدر

مستأجر قبل الفسخ اول عقارى برمدت تصرف ايتمش ايسه اول مدت ايچون كندوسندن اجر مثل الونور

٣٩٣ (ماده)

بر وقف عقارى متوليسى مدت معلومه ختامنه دكين اجر مثلنه مساوى شوقدر غروش اجرت تسميهسيله ايجار ايتدكدنصكره بعض كيمسهلر لغرض اجرت مذكوره اوزرينه برمقدار ضمله استيجار طالب اولسه بو ضمه اعتبار ايدلمز

فقط اثناى مدتده رغبات ناس ايله حقيقةً اول عقارك اجر مثلى زياده فاحشه ايله تزايد ايتسه مدت باقيه ايچون مستأجر اوزرينه اجر مثلك اكمالى لازم كلور

بومقامده زيادۀ فاحشهدن مراد اجر مسمانك نصفى مقدارى اولان زيادهدر

بناءً عليه مقدار مذكوردن دون اولان زياده زيادۀ فاحشه عد اولنماز

صورت مشروحه‌ده مستأجر اجر مثلی اكماله راضی اولمز ایسه متولی وقف اجاره‌یی فسخ ایله اول عقاری مستأجر یدندن

نزع واجر مثليله طالبنه ایجار ایدر

بو صورتده متولی اجاره‌یی فسخ ایتمیوب مدت اجاره ختامنه دکین مستأجر اول عقاری تصرف ایلسه جمیع مدت ایچون مستأجر اوزرینه اجر مسمی لازم كلور

٣٩٤ (ماده)

سكناسی مشروط اولان بر وقف عقاری كرك متولیسی وكرك مشروط لهی آخره ایجار ایده‌مز

فقط وقفجه بر مصلحت ویا ضرورت متحقق اولان صورتلر مستثنادر (١٦٥) ماده‌یه باق

٣٩٥ (ماده)

غله‌سی مشروطه اولان بر وقف عقاری متولیسی اجر مثليله آخره ایجار مراد ایتدكده غله‌نك مشروط لهی اولان كیمسه‌لر مجرد اول عقارك غله‌سی بزه مشروط اولمغله او عقاری بز تصرف ایدوب آخره ایجار ایدیرمیز دیو متولی‌یی ایجاردن منع ایده‌مزلر

٣٩٦ (ماده)

بر وقف عقارك بعض مواقعی تعمیره محتاج اولوب متولیسی آخر دیارده بولنمغله اول عقارك مستأجری امر حاكمله اووقفه

رجوع شرطيله مالندن قدر معروف مبلغ صرفيله محتاج تعمير اولان مواضعی تعمیر ایلسه مصرورفنی اجرته محسوب ایده‌بیلور .

٣٩٧ (ماده)

مال وقفده اجاره‌نك فسادی كرك اجرتك مجهول اولمسندن نشئت ایتسون وكرك سائر شرائط صحتك بولنمامسندن نشئت ایتسون و هرحالده مستأجر اوزرینه بالغاً مابلغ اجر مثل لازم كلور .

یوقسه املاكده اولدیغی كبی ایكنجی صورتده اجر مثلك اجر مسمایی تجاوز ایتمامسی شرط دكلدر ،

٣٩٨ (ماده)

بر وقف عقار اجارهٔ باطله ایله‌ایجار اولنسه بیله مستأجر اول عقاری تصرف ایتمكله كندوسنه اجر مثل لازم كلور

٣٩٩ (ماده)

بر كیمسه وقف ایتدیكی عقاری شهریه شو قدرغروشدن زیاده اجرتله ایجار اولنمامسنی شرط ایلسه اول عقارك اجر مثلی مبلغ مزبوردن زیاده اولمغله متولیسی اول عقاری اجرمثلیله ایجار ایده‌بیلور (٣٨٩) ماده باق

٤٠٠ (ماده)

بركیمسه وقف ایتدیكی منازلده بلا اجرت فقرانك ساكن اولمسی شرط ایلسه متولیسی خلاف شرط واقف اول منازلده توجیه حاكمله ساكن اولان فقرادن اجرت طاب ایدمز

بوصورتده متولی اول منازلده ساکن اولان فقرادن اجرت طلب ایدوب انلر دخی لازم کلور زعمیله برمدت متولی‌یه اجرت ویرسه‌لر ویردکاری اجرتی متولیدن استرداد ایده‌بیلورلر

٤٠١ (ماده)

برمتولی مال وقفی ایجار ایتدکدن صکره وقف حقنده انفع اولمدیغی، او اجاره‌یی فسخ واقاله ایده‌مز زیرا صحیح دکلدر

مطلب رابع عشر

غصب وقف حقنده‌در

٤٠٢ (ماده)

منافع وقف مضموندر

بناءً علیه برکیمسه وقف اولان بر مالی بر مدت تغلباً ضبط وتصرف ایلسه اول مال کرك معدللاستغلال اولسون وکرك اولمسون هر حالده اومدتده تصرفی ایچون کندی اوزرینه وقف ایچون اجر مثل لازم کلور

مثلا برکیمسه معدللاستغلال اولمیان بر وقف مکتب ویا مدرسه‌یی برمدت غصب ویا تصرف ایلسه اول مدتده کندی اوزرینه اول مکتب ویا مدرسه‌نك اجر مثلی لازم کلور

فقط اوقاف صحیحه‌دن بر ترلایی برکیمسه بر مدت غصباً ...

وزراعت ايتمكله اول ترلايه نقصان ارض ترتب ايلسه او صورتده نظر اولنور

اكر اول ترلانك نقصان ارضى اجر مثلندن ازيد ايسه غاصب اوزرينه نقصان ارضله حكم اولنور

واكر اجر مثلى نقصان ارضدن زياده ايسه او صورتده اجر مثل ايله حكم اولنور

فقط تخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه اراضئ اميريه حكمنده اولديغندن اراضئ اميريه‌ده غاصب اوزرينه اجر مثل ويا نقصان ارض لازم كلمديكى كبى تخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه‌ده دخى غاصب اوزرينه اجر مثل وياخود نقصان ارض لازم كلمز.

٤٠٣ (ماده)

مستغلات موقوفه‌نك اعاره‌سى جائز دكلدر

بناءً عليه بر وقفك متوليسى اول وقفك مستغلاتندن برشيئى عاريت صورتيله آخره ويروبده مستعير دخى انى بر مدت تصرف ايلسه مستعير غاصب حكمنده اوله‌رق اوزرينه اول مدتده وقف ايچون اجر مثل لازم كلور

٤٠٤ (ماده)

بر وقف خانه سكناسنك منحصراً مشروط لهى بولنان كمسه اول خانه‌يى خلاف شرط واقف برمدت آخره ايجار ايتمش اولسه اجرت كندوسنك اولور وقفك اولماز

بناءً عليه متولى اجرت وقفكدر ديو اجرته مداخله ايده‌مز

٤٠٥ (ماده)

بركيمسه مال وقفى تأويل عقد ويا تأويل ملك ايله تصرف ايتسه بيله كندى اوزرينه اجر مثل لازم كلور

مثلا بركيمسه آخردن ثمن معلوم مقابله‌سنده اشترا ايلديكى بر عقارى برمدت ضبط وتصرف ايتدكدن صكره بروقفك متوليسى اول عقار متوليسى اولديغم وقفك عقاراتندندر ديو دعوى ومدعاسنى بالبينه اثبات ايدوب اول عقار برنهج شرعى وقف ايچون حكم اولنسه مشترى اوزرينه تصرف ايتديكى مدتك اجر مثلى لازم كلور .

بوصورتده او كيمسه بن اول عقارى ملك مشترام اولمق اوزره تأويل ملك ايله تصرف ايتديكم جهتله اجر مثل ويرمم ديه‌مز كذلك بر عقارك نصفى بركيمسه‌نك ملكى ونصف ديكرى وقف اولوبده اول عقارى اوكيمسه برمدت تنلباً ومستقلاً ضبط ايلسه وقف اولان نصف حصه ايچون اوكيمسه اوزرينه مدت مذكوره‌نك اجر مثلى لازم كلور

٤٠٦ (ماده)

مغصوب اولان مال وقف ايله غاصب انتفاع ايتماسه بيله كندويه اجر مثل لازم كلور

مثلا بركيمسه بر وقف عرصه‌يى بر مدت غصب ايدوب فقط انكله انتفاع ايتميوب تعطيل ايتسه بيله مدت غصبنده وقف ايچون كندى اوزرينه اول عرصه‌نك اجر مثلى لازم كلور

كذلك بركيمسه غصب ايكى بروقف منزل ويا دكانى قپالو براغوب اصلا تصرف وانتفاع ايلمسه بيله مدت غصبده وقف ايچون كندى اوزرينه اول منزل ويا دكانك اجر مثلى لازم كلور

٤٠٧ (ماده)

بركيمسه مكتب ومعبد كبى مؤسسات خيريه‌دن بر عقارى بغيرحق تغلباً هدم ايلسه اول عقار كالاولى كندوسنه بنا ايتديريلور

اما مستغلات موقوفه‌دن بر عقارى بركيمسه تغلباً هدم ايلسه بنا مهدومك مبنياً قيمتى او كيمسه‌يه تضمين ايتديريلور

يوقسه اول عقارى كالاول بنا ايتمك اوزره جبر اولنماز

٤٠٨ (ماده)

سكناسى برقاچ كشى‌يه مشروط اولان بروقف عقاردن مشروط لهلردن بريسى سائرلرينك اذنى اولميه‌رق برمدت تغلباً ومستقلاً اول عقارده ساكن اولسه سائر مشروط لهلرك حصه‌لرى ايچون مستقلاً ساكن اولان كيمسه‌دن اجر مثل النور

مطلب خامس عشر

وقفه متعلق ترميمات وانشاآت حقنده اولوب ايكى فصلى جامعدر

فصل اول

سكناسى مشروط وقف عقارى مشروط لهك تعمير وترميمى بيانده‌در

٤٠٩ (ماده)

سكناسى مشروط اولان بر وقف منزلده مشروط لهى وقفه تبرع ايتميه‌رك كندى مالندن مرمت غير مستهلكه مقوله‌سندن بعض ترميمات اجرا ايلسه ترميمات مذكوره مشروط لهك كندى مالى اولمش اولور

مثلا سكناسى علمايه مشروط بر وقف منزلده توجيه حاكمله علمادن بر ذات ساكن ايكن اول منزله كندى ماليله نفسيچون بعض ابنيه انشا وعلاوه ايتدكدن صكره وفات ايلسه بروجه مشروح علاوه ايديلان بنا متوفانك ورثه‌سنه موروث اولور

بوصورتده منزل مذكور علمادن ديكر برذاته توجيه اولنسه او ذات اول بنانك قيمتى متوفانك ورثه‌سنه ادا ايدوب اول بنايه مالك اولور

اول بنانك قيمتى ادادن امتناع ايتديكى تقديرجه اجرتندن اول بنانك قيمتى حاصل اولنجيه دكن منزل مذكور حاكم طرفندن آخره ايجار اولنور

اجرتدن قيمت مذكوره تماماً استيفا اولندقده منزل مذكور توجيه اولنان ذاته عائد اولور .

٤١٠ (ماده)

سكناسى مشروط اولان وقف منزلده من له السكنى اولان كيمسه صحتنده كندى ماليله بعض ابنيه انشا ايتدكدنصكره تبرعاً وقف ايچون بنا ايتدم ديو اشهاد ايدوب بعده وفات ايتسه ورثه‌سى

كندولرينه موروث اولمق اوزره بنايه مداخله ايده مزلر سكناسى مشروط بر وقف منزلده مشروط لهى كندى مالندن مرمت مستهلكه مقوله سندن بعض ترميات اجرا ايلسه هرحالده متبرع اولور

٤١١ (ماده)

مصارف تعميريه وظائف اوزرينه مقدمدر

بناءً عليه وقفده تعميره احتياج وار ايكن موجود بولنان غله وظائفه صرف اولنه مز

بو صورتده متولى غلهٔ موجوده يى وظائفه صرف ايدوب تعمير ايچون غله قالماسه متولى وظائفه صرف ايتديكى مبلغى ضامن اولور .

٤١٢ (ماده)

سكناسى مشروط اولان وقف منزل خراب اولدقده نظر اولنور

اكر او منزلك غلهٔ وقفدن تعميرى واقف طرفندن شرط قلنمش ايسه شرط واقف موجبنجه وقفك غلهٔ موجوده سندن تعمير ايديلور

واكر واقف طرفندن بر وجه محرر شرط ايدلماسه وياخود ايديلوبده وقفده غله موجود اولماسه او صورتلرده سكنانك مشروط لهى اول منزلى كندى مالندله تعمير ايدر

مشروط لهك تعميره اقتدارى اولمديغى و ياخود اولوبده تعميردن امتناع ايتديكى تقديرجه اول منزل رأى حاكم و معرفت

متولى ايله اجرتنه محسوباً تعمير ايتمك اوزره آخره ايجار اولنور

(ماده) ٤١٣

غله‌سى اولاده مشروط اولان وقف عقار خراب اولوب تعميره محتاج اولدقده متولى حاصل اولان غله‌يى تعميره صرف ايتمك استدكده اولاد راضى اولميوب غله‌يى بينمزده اقسام ايدرز ديه‌مزلر

فصل ثانى

وقف عرصه اوزرنه انشا اولنان ابنيه‌يه دائردر

(ماده) ٤١٤

بر وقفك متوليسى اول وقفدن اولان بر عرصه‌يه بنا احداث ايلسه نظر اولنور

اكر اول بنايه مصروفى اولان مبلغ مال وقف ايسه كرك نفسيچون وياخود وقف ايچون بنا ايتديكنى حين بناده بيان واشهاد ايتسون وكرك ايتمسون هرحالده بنا وقفك اولمش اولور واكر مصروفى اولان مبلغ مال وقف اولميوبده كندى مالى ايسه اوصورتده حين بناده نفسيچون بنا ايتديكنى بيان اشهاد ايتمش ايسه بنا كندوسنك مالى اولمش اولور

اما نفسيچون بنا ايتديكنى حين بناده بيان واشهاد ايتميوب سكوت ايتمش ايسه اوحالده بنا وقفك اولمش اولور

شو قدر واركه كندى ماليله بنا ايدن متولى واقفك كندوسى

ایسه حین بناده نفسیچون بنا ایتدیکنی بیان واشهاد ایتمیوب سکوت ایتسه بیله اول بنا کندوسنك مالی اولمش اولور

٤١٥ (ماده)

متولی اولمیان کیمسه کندی مالیله بر وقف عرصه‌یه بنا انشا ایلسه کرك حین بناده نفسیچون انشا ایتدیکنی بیان واشهاد ایتسون وکرك سکوت ایتسون هرحالده اول بنا کندوسنك مالی اولمش اولور

مطلب سادس عشر

استبدال وقف بیانده‌در

٤١٦ (ماده)

بر وقف عقارك استبدال اولنمسی حقنده واقف طرفندن بر شرط درمیان اولنمامش ایسه اوصورتده اول عقارك استبدالی جائز دکلدر

فقط اول عقار وقف ایچون اصلا غله کتورمز ویاخود کتوردیکی واردات اول عقارك خرجنه وفا ایتمز بر حاله کلوبده استبدالنده وقف ایچون مصلحت متحقق اولور ایسه اوصورتده واقف استبدالی صراحةً نهی ایتمش اولسه بیله رأی حاکم واذن سلطانی ایله استبدال جائزدر [*]

(١٦٥) ماده‌یه باق

[*] ارادهٔ سنیه اولمقسزین وقف عقارك استبدالی اجرا اولنمسی حقنده طقوز یوز اللی بر تاریخنده شیخ الاسلام اسبق ابو السعود افندی مرحومك عرض وتلخیصی اوزرینه فرمان همایون شرفصادر اولمشدر. بناءً علیه سلطان زمانه عرض ایتمکسزین وقف عقارك خود بخود استبدالك اجراسندن حاکمار منع اولنمشدر.

٤١٧ (ماده)

بدل النه‌جق ملك عقارك محل وموقعى وقف عقارك محل وموقعندن شرف ورغبتجه دون اولمامق شرطدر ،

بناءً عليه‌ملك عقارك موقعى‌شرفجه وقف عقارك موقعنه يا مساوى ويا اندن اعلى اولمليدر . اونى اولوسه صحيح اولماز ،

مثلا ديوان يولنده اولان بر وقف عقار قاسم پاشا وياخود يكى بغچه‌ده اولان ملك برعقار ايله استبدال ايتمك صحيح اولماز هر نه قدر قاسم پاشا ويا يكى بغچه‌ده اولانه ملك عقار ديون يولنده اولان وقف عقاردن دها بيوك وغله‌سى دها زياده ايسه‌ده .

٤١٨ (ماده)

ملك‌عقار ايله وقف عقارك بر بلده‌ده اولملرى استبدالك‌صحتنده شرط دكلدر

بناءً عليه بربلده‌ده اولان وقف عقارى ديكر بلده‌ده اولان ملك عقار ايله استبدال ايتمك صحيح اولور

مثلا استانبولده اولان بر وقف‌عقارى ازميرده اولوب موقعجه اندن زياده شرف وقيمتلى اولان ملك عقار ايله استبدال ايتمك صحيح اولور .

٤١٩ (ماده)

وقف عقارك نقود ايله استبدالى جائزدر ،

٤٢٠ (ماده)

استبدال مسجلك نقضى جائز اوله‌مز

زيرا بر وقفك شرائط استبدالى موجود اولديغى حالده اذن حاكم وامر سلطانى ورأى متولى ايله استبدال اولنوب بعده لدى المرافعه حاكم اول استبدالك نقضى جائز اوله‌مز

مطلب سابع عشر

وقفه متعلق دعاوى حقنده اولوب ايكى فصلى جامعدر

فصل اول

مسموع اولوب اولميان دعوالر بياننده‌در

٤٢١ (ماده)

اجارتينلو عقارات موقوفه‌ده بدل فراغ دعواسى استماع اولنور .

٢٢٣ ماده‌يه باق

٤٢٢ (ماده)

بر وقفك ذريتندن ويا قرابتندن اولديغنى دعوى ايدن كيمسه واقف ايله كندى بيننده اولان وسائطى بيان ايتمك لازمدر بيان ايده‌مديكى تقديرده دعواسى مسموع اولماز

٤٢٣ (ماده)

واقفك ذريتنه مشروطه بر توليت منحل اولدقده بر كيمسه ظهور

ادوب بن واقفك ذريتندنم ديو توليت مذكوره‌يی دعوی ايدوب لكن واقف ايله كندی بيننده اولان وسائطی بيان ايدمامسه دعواسی مسموع اولماز

مثلا اوكيمسه مثلا بنم بابام فلان انك باباسی فلان انك باباسی واقف فلان اولوب اولوجهله بن واقفك ذريتندنم ديو كندو ايله واقف بيننده اولان واسطه‌لرك اسملرينی تعداد وبيان وسلسلهٔ نسبنی واقفه ايصال ايتمدكجه دعواسی مسموع اولماز ونفوس قيودی‌ده معتبره اولور شو قدر واركه واقفك ذريتندن اولديغی ثابت اولان كيمسه‌نك نسبندن ويا قرابتندن اولديغی دعوی اولنديغی تقديرده واقفه قدر اولان وسائطك بيانی لازم دكلدر

مثلا بر وقف قديمك توليتی واقفك ذريتنه و بعد الانقراض بر مكتبك معلمنه مشروطه اولوب توليت مذكوره‌يه واقفك ذريتندن اولديغی ثابت اولان كيمسه متصرف ايكن وفات ايتدكده ذريت واقف منقرض اولمق زعميله اول مكتبك معلمی توليت مذكوره‌يی ضبط ايدوب بعده ديكر كمسنه ظهور ايدرك بن متوفای مزبورك اوغلی اولوب اولوجهله واقفك ذريتندنم ديو دعوی ومتوفای مزبورك اوغلی اولديغنی اثبات ايدوب توليت مذكوره‌يی ضبط ايتمك استدكده مكتب مزبور معلمی اول كيمسه‌يه واقف ايله كندی بيننده اولان وسائطی بيان واثبات ايتمدكجه توليت مذكوره‌دن كف يد ايتمم ديه‌مز

كذلك توليتی واقفك اولادينه واولاد اولادينه مشروطه وقفڭ

تولیتنه واقفك اولادندن اولدیغی ثابت اولان بر کیمسه متصرف ایکن دیکر کیمسه ظهور ایدوب بن سنك لابوین قرنداشك اوغلی اولوب اولوجهله واقفك اولاد اولادندنم دیو دعوی ووجه شرعی اوزره اثبات ایدوب تولیت مذکورهده اول کیمسهیه مشارك اولق استدکده اول کیمسه مدعی یه واقف ایله کندك بیننده اولان وسائطی بیان واثبات ایت والا تولیته سنی مداخله ایتدیرمم دیهمز

کذا تولیت ویا غلهسی واقفك اولادینه واولاد اولادینه مشروطه وقفك تولیتنه مثلا بطن خامسده اولاد اولاد واقفدن اولدیغی ثابت اولان کیمسه متصرف ایکن دیکر کیمسه ظهور ایدوب بن دخی سنك عمی زادهك اولوب اولوجهله سکا بطن و درجهده مساوی اولاد اولاد واقفدنم دیو دعوی و مدعی علیهك عمی زاده اولدیغنی اثبات ایتدیکی صورتده تولیت ویا غلهده اکا مشارك اولور ،

بو صورتده دخی مدعی یه واقف ایله کندی بیننده اولان وسائطی بیان واثبات ایتمك لازم دکلدر

٤٢٤ (ماده)

وقف دعواسنده واقفك اسمنی بیان شرط دکلدر

شویله که بر محلك وقف اولدیغی دعوی اولنوبده واقفك اسمی بیان اولنماسه بیله دعوی صحیح اولوب استماع اولنور

٤٢٥ (ماده)

بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری اذن متولی

ايله صورت قطعيه‌ده آخره فارغ اولدقدنصكره فراغ مذكور
استغلال اولمق اوزره مفروغله ايله بينمزده عقد مواضعه ايدوب
بعده حضور متوليده قطعى صورتده فراغى تقرير ايتمشدم ديو
مفروغ لهدن انكارينه مقارن دعوى ايدوبده مفروغ لهك امضا
ويا مهرنى حاوى ومواضعه‌يى ناطق بر سند ابراز ايدر ايسه‌دعواسى
استماع اولنور

اما وجه مشروح اوزره ابراز ايده‌مديكى تقديرجه حكام دعواى
مذكوره‌نك استماعندن باارادهٔ سنيه ممنوعدر

بناءً عليه حاكم دعواى مذكوره‌يى بلا سبد استماع وفراغ مذكورك
استغلال اولديغنه مدعى طرفندن اقامه اولنان شهودى قبول
ايدرك فراغك استغلال اولديغنه حكم ايلسه حكمى نافذ اولماز

٤٢٦ (ماده)

بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى متولينك اذنيله
صورت قطعيه‌ده فارغ اولوب قطعى اولمق اوزره سندى تحرير
اولندقدنصكره اوكيمسه بن اول عقارى اولنجيه دكين كوروب
كوزتمك شرطيله مجاناً فارغ اولمشدم شمدى بر موجب شرط
بنى كوروب كوزتمديكك جهتله اول عقارى سندن
استرداد ايدرم ديو مفروغ لهك انكارينه مقارن دعوى ايلسه
دعواى مذكوره‌يى استماعندن حكام با ارادهٔ سنيه ممنوعدر [*]

[*] اشبو ممنوعيتك اراده‌سى بيك ايكيوز طقسان التى سنه‌سى
رجب الفردينك يكرمى سكزى تاريخيله شرفصادر اولمشدر

بناءً عليه حاكم مذكور دعوانى استماع وموجبنجه اول عقارك مدعى يه
رديله حكم ايلسه حكمى نافذ اولماز

(ماده) ٤٢٧

بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان برعقارى اذن متولى ايله
آخره فراغ ايدوب بعده حضور حاكمه كيدوب بن اول عقارى
باذن متولى فراغ صحيح ايله فارغ اولدم ديو اقرار ايدوب حاكم
دخى استحكاماً مفروغ له يدينه برقطعه حجت ويردكدنصكره فارغ
دونوب بن اول عقارى شو مقوله شرط مفسد ايله فراغ ايتمشيدم
ديو مفروغ لهدن دعوى ايلسه دعواسى استماع قلنماز

(ماده) ٤٢٨

بر كيمسه بالاجارتين تصرفنده اولان برعقارى اذن متولى ايله
ديكر كمسنه يه فارغ اولدقدنصكره اوكيمسه بن اول عقارى نام
مستعار اولەرق مواضعةً سكا فارغ اولمشيدم ديو انكاره مقادن
دعوى وبروجه محرر مواضعه يى ناطق مفروغ لهك امضا ويا
مهريله مصدق بر سند ابراز ايلسه دعواسى استماع اولنور

فارغ وفات ايدوبده اصحاب انتقالدن اولان ورثه سى بروجه
مشروح دعوى وسند ابراز ايلسه دعواسى مسموع اولور كذلك
مفروغ له وفات ايدوبده اول عقارى مفروغ اصحاب انتقالدن
اولان ورثه سى ضبط ايلسه فارغ مفروغ لهك امضا ويامهريله
مصدق برسند ابراز ايدرك مفروغ لهك ورثه سندن دعوى ايلسه
استماع اولنور

هم فارغ وهم مفروغله اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌لرینی ترك ایدرك وفات ایتسه‌لر فارغك ورثه‌سی مفروغ لهك ورثه‌سندن بروجه مشروح بر سند ابراز ایدرك دعوی ایسه استماع اولنور اما مفروغله اصحاب انتقالدن اصلا وارثی اولمدیغی حالده وفات ایدوبده اول عقار محلولاً وقفی طرفنه عائد اولدقدنصکره فارغ بروجه مشروح بر سند ابراز ایتسه بیله مواضعه دعواسی استماع قلنماز

٤٢٩ (ماده)

برکیمسه بروقف عقاری اجارتین ایله متولیسندن استیجار تفوض ایتدکدنصکره اول عقار قبل الاستیجار ملکم ایدی دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

٤٣٠ (ماده)

برکیمسه تصرفنده اولان برعقار ایچون فلان وقفندر دیو اول وقفك متولیسنه اول عقار ایچون برمدت اجرت ویردکدنصکره اول عقار بنم ملکمدر دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

٤٣١ (ماده)

برکیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری شو قدر اقچه بدل مقابله‌سنده دیگر کمسنه‌یه اذن متولی ایله فراغ وبدل مذکوری تماماً قبض ایلدیکنی اقرار ایتدکدنکره مفروغ لهدن بدل دعوی ایلسه مسموع اولماز

٤٣٢ (ماده)

برمتوفانك اولادی بر عقاره بابامزدن موروث ملکمزدر دیو

بركيمسه‌يه ثمن معلوم مقابلنده بيع وتسليم ايتدكدن صكره (اول عقار فلان وقف مستغلاتندن اوله‌رق حياتنده بابامزك بالاجارتين تصرفنده ايدى بابامزك وفاتندن صوكره عادياً بزه انتقال ايلدى بناءً عليه اول عقارى ملكيت اوزره بيعمز صحيح دكلدر) ديو دعوى ايلسه‌لر مسموع اولماز

٤٣٣ (ماده)

بركيمسه متولى اولدقده مال وقفدن مقبوضم شو قدر مبلغدر ديو اقرار ايدوب بعده برمدت مرورنده محاسبه‌سى كورلدكده اولقدر مبلغ مقبوضم اولميوب مقدما كاذباً اقرار ايتمشيدم ديو دعوى ايلسه مسموع اولماز

٤٣٤ (ماده)

بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى اذن متوليله آخره فراغ ايدوب اول عقاره متعلق دعوادن مفروغ لهك ذمتنى ابرا ايتدكدنصكره بن اول عقارى فراغ بالوفا ايله فراغ ايتمشيدم ديو مفروغ لهدن دعوى ايلسه مسموع اولماز

فصل ثانى

مرور زمان بياننده‌در

٤٣٥ (ماده)

اصل وقفه متعلق دعوالرده مرور زمانك مدتى اوتوز التى سنه‌در

بناءً عليه اوتوز التى سنه بلا عذر ترك اولنمش اولان اصل وقف دعواسى استماع قلنماز

مثلا بركيمسه برعقارى بروقفك متوليسى مواجهه‌سنده اوتوز التى سنه بروجه ملكيت متصرف اولوب متولى بومدتده بلا عذر سكوت ايتمشيكن حالا متولى اول عقار سنين مرقومه‌دن مقدم متوليسى اولديغم وقفك مستغلاتندندر ديو دعوى ايلسه استماع اولنماز .

كذلك بر وقفك متوليسى برعقارى اول وقفك مستغلاتندن اولمغى اوزره ديگر وقفك متوليسى مواجهه‌سنده اوتوز التى سنه مدت ايجار ايدوب وقف ثانى متوليسى بو مدتده بلاعذرسكوت ايتمشيكن حالا اول عقاراوتوز التى سنه اقدم‌نم متولى اولديغم وقفك مستغلاتندندر ديو وقف اول متوليسندن دعوى ايلسه استماع اولنماز كذا برمزرعه‌يه اراضئ اميريه‌دن اولمق اوزره بروقفك متوليسى مواجهه‌سنده اوتوز التى سنه مدت تصرف اولنوب اول قفك متوليسى بومدتده بلا عذر سكوت ايتدكدنصكره اول مزرعه سنين مذكوره‌دن مقدم متوليسى اولديغم وقفك مستغلاتندن ايدى ديو صاحب ارض حضورنده دعوى ايلسه دعواسى استماع اولنماز ،

كذلك بروقف نقودك متوليسى ديگر كيمسه ايله بربلده‌ده اوتوز التى سنه ساكن اولوب متولى مدت مذكوره ده اوكيمسه‌دن نسنه دعوى ايتميوب بلا عذر سكوت ايتمشيكن حالا متولى سنين مرقومه‌دن مقدم وقف مزبورك نقودندن ذمتكده شو قدرغروش

واردر ديو انكارينه مقارن اوكيمسه‌دن دعوى ايلسه استماع اولنماز

٤٣٦ (ماده)

بطنا بعد بطن اولاده مشروط وقف حقنده مرور زمانك مبدئى بطن اولك انقراضى تاريخندن معتبر اولور ،

مثلا توليت وغله‌سى بطناً بعد بطن واقفك اولادينه مشروطه وقف عقارى بطن اولده اولاددن برى آخره بيع وتسليم ايدوب مشترى دخى اول عقاره اوتوز بش سنه مقدارى وضع يد وتصرف ايتدكدنصكره بطن اول بالكليه منقرض اولمغله بطن ثانيده بولنان اولاد متولى اولوب برسنه مرورنده اول عقارى وقف اولمق اوزره مشتريدن دعوى ايلسه‌لر مسموع اولور ،

چونكه بطن اولك انقراضندن صكره انجق بر سنه مرور ايتمشدر

اندن اول كچن مدت مرور زمان مدتنه محسوب ايدلمز

كذلك واقفك بطناً بعد بطن اولادينه واولاد اولادينه مشروط بر توليتى اجانبدن بركيمسه واقفك بطن اولده اولادى مواجهه لرنده اون درت سنه ضبط ايدوب بعده بطن اول منقرض اولمغله بطن ثانيده بولنان اولاد بر سنه مرورنده توليت مذكوره‌يى اوكيمسه‌دن دعوى ايتدكلرنده اوكيمسه مجرد اون بش سنه مرور ايتمكله دعوا كز مسموع اولماز ديو مدعيلرك دعواسنى منع ايده‌من .

٤٣٧ (ماده)

عقارات موقوفه‌نك تصرفنه متعلق دعوالرده ٧٢٥ مرور زمانك مدتی اون بش سنه‌در ،

بناءً عليه اون بش سنه بلا عذر ترك اولنمش اولان تصرف دعواسی استماع اولنماز .

مثلا بركيمسه بر وقف عقاره ديكر كسنه مواجهه‌سنده اون بش سنه بالاجارتين تصرف ايدوب ذكر اولنان مدتده اوكسنه بلا عذر سكوت ايتدكدنصكره حالا اول عقار مدت مذكوره‌دن اقدام بالاجارتين بنم تصرفمده‌در ديو دعواى ايلسه مسموع اولماز كذلك ايكی كيمسه اجارتينلو بر وقف عقاره اون بش سنه على الاشتراك تصرف ايدوب بو مدتده يكديكرندن نسنه دعوى ايتمامشيكن حالا انلردن برى اول عقار سنين مذكوره‌دن مقدم مستقلا اجارتين ايله بنم تصرفده ايدى ديو ديكرندن دعوى ايلسه دعواسی استماع اولنماز .

كذلك بركيمسه بروقف عقارى اول وقفك متوليسی حضورنده اون بش سنه مدت اجارتين صورتيله ضبط وتصرف ايدوب بو مدتده متولى بلا عذرسكوت ايتمشيكن اول عقار طرف وقفدن سكا ايجار اولنميوب سن اول عقارى فضولاً ضبط ايتمشسك ديو اوكيمسه‌دن دعوى ايلسه مسموع اولماز

٤٣٨ (ماده)

نقود موقوفه‌نك اصانه متعلق دعوالرده مرور زمانك مدتی اوتوز التی سنه‌در ،

لكن رجحنه متعلق دعوالرده مرور زمانك مدتی اون بش سنه‌در

٤٣٩ (دماه)

فارغ ایله مفروغ لهك مدت تصرفلری بر برینه ضم وعلاوه ایدیلور ،

مثلا مستغلات موقوفه‌دن برعقاری برمدت فارغ وبرمدت مفروغ له تصرف ایدوبده بو ایکی مدتك مجموعی مرور زمان حدینه بالغ اولسه اومدتلرده بلاعذر ترك دعوی ایتمش اولان مدعینك دعواسی استماع اولنماز ،

وبر کیمسه مستغلات موقوفه‌دن بر عقاری دیکر کمسنه مواجهه‌سنده اون بش سنه مدت بالاجارتین ضبط وتصرف وبعده آخره فراغ ایدوب مفروغ له دخی اول عقاری بش سنه مدت اوکمسنه مواجهه‌سنده تصرف ایدوب بو ایکی مدتده اوکمسنه بلا عذر سکوت ایتمشیکن حالا اوکمسنه اول عقار سنین مذکوره‌دن مقدم تاریخله بالاجارتین بنم تصرفمده‌در دیو دعوی ایلسه بو دعواده مرور زمان بولندیغندن استماع اولونماز ،

٤٤٠ (ماده)

منتقل منه ایله منتقل الیهك مدت تصرفلری بر برینه ضم وعلاوه ایدیلور ،

مثلا بر کیمسه اجارتین ایله بروقف عقاره برمدت تصرف ایتدکدنصکره وفات ایدوب اول عقاری برمدت دخی انتقال عادی‌یه بناء متوفانك اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سی اجارتین

ايله ضبط وتصرف ايدوب بو ايكى مدتك مجموعى مرور زمان حدينه بالغ اولسه اومدتلرده بلا عذر سكوت ايتمش اولان مدعينك دعواسى مسموع اولماز ،

٤٤١ (ماده)

مدعى عليهك تلقى ادعا ايلمسى مدعينك دعواسنده اولان مرور زمانى دفع ايتماز ،

مثلا بر كيمسه بر وقف عقارى ديكر كمسنه مواجههسنده بلا نزاع اون بش سنه بالاجاتين متصرف اولوب بعده اوكمسنه اول عقارى سنين مذكورهدن مقدم بنم تصرفمده ايدى سن غصباً ضبط ايديورسك ديو دعوى ايتدكده اوكيمسه دخى فى الحقيقه اول عقار مقدما بالاجارتين سنك تصرفكده ايدى لكن اول عقارى اون بش سنه اقدم باالاذن متولى قطعياً بكافراغ ايتمشيدك ديسه مدعينك دعواسنده اولان مرور زمان مندفع اولماز

بناءً عليه اوكيمسهدن تلقى مدعاسنه بينه طلب اولنميوب بلا بينه اول عقار آنك يدنده ابقا اولنور

٤٤٢ (ماده)

بر كيمسه برعقارى اوتوز التى سنهدن زياده بر مدت تصرف ايتدكدنصكره بر وقفك متوليسى بو عقارده متوليسى بولنديغم وقفك مستغلاتندن اولوب مدت مذكورهده سكا ايجار ايتمشيدم ديو دعوى ايتدكده اوكيمسه دخى اول عقار بنم ملكمدر ديو متولينك دعواسنى انكار ايلسه نظر اولنور

اكر مدت مذكورهده طرف وقفدن اوكيمسهيه ايجار اولنديغى

بين الناس معروف ومشهور ايسه متولينك دعواسى استماع اولنور
واكر معروف ومشهور دكل ايسه اوصورتده استماع اولنماز ،

٤٤٣ (ماده)

دعوانك استماعنه مانع اولان مرور زمان مدتنك بلا دعوى
كچمش اولمسى شرطدر

بناءً عليه بركيمسه برخصوصى آرالقده حضور حاكمده ديكر
كمسنه دن دعوى ايدوب لكن دعوالرى فصل اولنه ميوب بو
وجهله مرور زمان بولنسه اومرور زمان دعوانك استماعنه
مانع اولماز .

شو قدر واركه هرايكى دعوى بيننه تخلل ايدن مدت مرور زمان
حدينه بالغ اولماملیدر ،
مدت متخلله مرور زمان حدينه بالغ اولور ايسه دعوى استماع
اولونماز ،

مثلا بركيمسه ديكر كمسنه دن بوندن اقدم بالاجارتين تصرفكده
اولان فلان وقف عقارى برسنه اول اذن متولى ايله بكا فراغ
اتمشيدك تسليم ايت ديو اوكمسنه نك انكارينه مقارن حضور
حاكمده دعوى ايدوب لكن دعواسى فصل اولنه ميوب بعده
اون سته مرورنده ينه خصوص مذكورى حضور حاكمده
دعوى ايدوب كالاول فصل دعوى اولنه ميوب بوحال اوزره يدى
سنه دها مرور ايتدكدنصكره حالا خصوص مذكورى دعوى ايلسه
دعواسى مسموع اولور ،

لكن صورت مذكورهده اك اولكی دعوادن اون بش سنه مرور ایتدکدنصکره دعوی ایلسه ایکی دعوی بیننده کذران ایدن مدت مرور زمان حدینه بالغ اولورسه مسموع اولماز ،

٤٤٤ (ماده)

جهل مرور زمانده اعذار معتبرهدن دکلدر ،

مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه مواجهه‌سنده بر وقفك تولیتنه اون بش سنه متصرف اولوب اوکمسنه اومدتده بلا عذر سکوت ایتدکدنصکره حالا سنین مذکوره دن مقدم شرط واقف موجبنجه اول تولیته بن مستحق ایدم لکن شمدی‌یه دکین شرط واقف مجهولم بولندیغی جهتله دعوی ایده‌مامش ایدم شمدی ایسه شرط واقفه اطلاع کسب ایتدیکمدن دعوی ایدرم دیسه دعواسی استماع اولنماز

٤٤٥ (ماده)

بر وقف متولیسنك اول وقف علیهنده وقوعبولان اقراری صحیح ونافذ اولماز ،

بناءً علیه متولینك وقف علیهنده وقوعبولان اقراریله مرورزمان متدفع اولماز ،

مثلا بر وقفك متولیسی بر عقاری اول وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره دیکر کیمسه مواجهه‌سنده اون بش سنه ضبط وتصرف ایدوب اوکیمسه اومدتده بلا عذر سکوت ایتدکدنصکره اول عقار سنین مذکورهدن مقدم تاریخ ایله بنم ملکمدر دیو دعوی و متولی دخی اول عقار آنك ملکی اولدیغنی اقرار

ايلسه مدعينك دعواسنده اولان مرور زمان مندفع اولماز بناءً
عليه مدعينك مذكور دعواسي استماع اولنماز كذلك بر وقفك متوليسي
بر عقاری اول وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره ديكر وقفك متوليسي
مواجهه‌سنده اوتوز التی سنه مدت ضبط وتصرف ايدوب وقف
ثانی متوليسي بو مدتده بلا عذر سكوت ايتمشيكن حالا اول عقار
متوليسي اولديغم وقفك مستغلاتندندر ديو وقف اول متوليسندن
دعوی ايتدكده وقف اول متوليسي دخی اول عقار وقف ثانی
مستغلاتندن اولديغنی اقرار ايلسه وقف ثانی متوليسنك دعواسنده
اولان مرور زمان مندفع اولماز ،

بناءً عليه وقف ثانی متوليسنك مذكور دعواسي استماع
اولونماز ،

٤٤٦ (ماده)

ريع وغلهٔ وقف حقنده مرور زمانك مدتی اون بش سنه‌در بناءً
عليه اون بش سنه بلا عذر متولئ وقف طرفندن ترك اولنمش
اولان ريع وغله دعواسي مسموع اولماز ،

٤٤٧ (ماده)

تحصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه‌نك تصرفنه متعلق
دعوالرده مرور زمانك مدتی اون سنه‌در،
اما رقبه‌سنه متعلق دعوالرده اوتوز التی سنه‌در ،

٤٤٨ (ماده)

مرور زمانده معتبر اولان سنه سنهٔ قمريه‌در ،

يوقسه سنهٔ شمسيه وماليه دكلدركه سنهٔ قمريه‌دن حساب اولنور .

٤٤٩ (ماده)

منافعی عمومه عائد ومشروط اولان مؤسسات خيريه دعوالرنده مرور زمان جاری اولماز زيرا عمومه زمانده عمومدر .

مطلب ثامن عشر

خصم اولوب اولميانلر بياننده‌در

٤٥٠ (ماده)

اجارتينلو عقارات موقوفه‌نك كرك رقبه وكرك تصرف عاديسه متعلق هر نوع دعواده متولئ وقفك حضوری شرطدر .

اول عقارك مستأجری كرك مدعی بولنسون؛ وكرك مدعی عليه بولنسون ،

فقط اجارتينلو بر وقف عقار غصب اولنسه انی غاصبدن مستأجر دعوی ايده‌بيلور متولينك حضوری شرط دكلدر ،

مثلا بركيمسه ديكر كمسنه‌نك يدنده اولان برعقاری فلان وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره بالاجاتين بنم تصرفمده‌در ديو دعوی ايلسه بو دعوانك صحتنده اول وقفك متوليسی حاضر بولنمق شرطدر ،

كذلك بر وقفك مسقفاتندن اولمق اوزره اجارتين صورتيله

بركيمسه‌نك يدنده بولونان برعقار ايچون ديكر كمسنه اول عقار ملكمدر وياخود بالاجارتين بنم تصرفمده در ديو متولیٔ وقف حاضر اولميه‌رق يالكز اول كيمسه‌دن دعوی ايلسه دعواسی مسموع اولماز ،

بناءً عليه بو صورتده حاكم بلا حضور المتولی دعوای مذكوره‌يی استماع وحكم ايتسه حكمی نافذ اولماز ،

لكن بركيمسه‌نك يدنده اولان اجارتينلو بر وقف عقار ايچون اول عقار بالاجارتين بنم تصرفمده ايكن سن اول عقاری غصباً ضبط ايتدك ديو متولیٔ وقف حاضر اولميه‌رق اوكمسنه‌دن دعوی ايلسه دعواسی استماع اولونور ،

٤٥١ (ماده)

مدعابه اولان وقف عقار بر قاچ وقف ايله مخلوط بولنسه اول وقفلرك جمله‌سنك متوليلری حاضر بولنمق شرط اولديغندن بعضيسنك حضوری كافی دكلدر ،

٤٥٢ (ماده)

عرصه‌سی مقاطعه‌لو وقف وابنيه واشجار كبی مشتملاتی ملك اولان عقارك مستملاتنه متعلق دعواده متولیٔ وقفك حضوری شرط دكلدر .

لكن عرصه‌سنه متعلق دعواده متولیٔ وقفك حضوری شرطدر

٤٥٣ (ماده)

بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقاری آخره ايجار

ايدوبده آندنطولايي مستأجردن اجارهٔ مجتمعه دعوى ايلسه بو دعواده متولئ وقفك حضورى شرط دكلدر .

٤٥٤ (ماده)

بدل فراغ دعواسنده متولينك حضورى شرط دكلدر ،
مثلا بر كيمسه ديكر كمسنه‌دن مستغلات موقوفه‌دن بالاجارتين تصرفده اولوب باذن متولى سكا فراغ ايتمش اولديغم فلان عقار بدلندن ذمتكده شو قدر مبلغ الاجغم واردر ديو دعوى ايلسه متولينك حضورى شرطدر دكلدر

٤٥٥ (ماده)

آيرو آيرو وقفلردن بر برينه متصل ايكى باب اجارتينلو عقارك متصرفلرندن بريسى ديكرندن كندى تصرفنده اولان عقاره تجاوز ايلديكنى دعوى ايتدكده اول وقفلردن هر برينك متوليسى حاضر بولنمق شرطدر .

٤٥٦ (ماده)

بر كيمسه ديكر كمسنه‌نك اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى بر مدت غصباً ضبط ايلسه او مدتده غاصب اوزرينه لازم كلان اجر مثلى دعواده خصم متولئ وقفدر مستأجر دكلدر
مكر متولى دعواى مذكورده مستأجرى توكيل ايتمس ايسه مستأجر خصم اولور ،

٤٥٧ (ماده)

واقفى بر ذات اولان وقفك مشروط لهلرى منفعت مشروطه‌يه متعلق دعواده كرك مدعى اولسون وكرك مدعى عليه اولسون

انلردن بریسی سائری طرفندن خصم اوله بیلور ،

۴۵۸ (ماده)

اشتراك ومشروطیت اوزره برقاچ کشینك متصرف اولدقلری تولیته
دیگر بر کیمسه استحقاق دعوی ایلسه تولیت متصرفلرندن یالکز
بری مدعی یه خصم اولوب دیگرلرینك حضوری شرط دکلدر ،
بناءً علیه برینك علیهنده لاحق اولان حکم سائرینه دخی سرایت
ایدر ،

فقط حکم واقفك سائر ورثه یه سرایتی مدعینك دعواسی ثابت
اولمسی شرطیله مشروطدر .

مثلا تولیتی واقفك اولادینه مشروطه وقفك تولیتنه واقفك اولاد
اولادندن برقاچ کشیلر متصرفلر ایکن دیگر بر کیمسه ظهور
ایدوب بن دخی واقفك اولاد اولادندنم دیو تولیت متصرفلرندن
یالکز بری مواجهه سنده دعوی ومدعاسنی بالبینه اثبات ایدوب
موجبنجه حکم اولنسه بو حکم سائر متصرفلره دخی سرایت ایدر
کذلك تولیتی بطناً بعد بطن ذریت واقفه مشروطه اولان وقفك
تولیتنه بطن ثانیده اولان اولاد واقفدن برقاچ کشی متصرفلر
ایکن دیگر بر کیمسه ظهور ایدوب بطن اولده واقفك اولادندنم
دیو تولیت متصرفلرینك یالکز بری مواجهه سنده دعوی و مدعاسنی
وجه شرعی اوزره اثبات ایدوب حکم اولنسه بو حکم سائر متصرفلره
دخی سرایت ایدر
بناءً علیه بو صورتده تولیت متصرفلرك جمله سندن رفع اولنه رق

مدعى‌يه توجيه اولنور ،

٤٥٩ (ماده)

بر وقفك توليتى منحل اولوب شرط واقف موجبنجه اول توليتك هنوز مشروط لهى متعين اولمامغله ايكى كيمسه‌دن هر برى توليت مذكوره‌يه كندوسنك مستحق اولديغنى دعوى ايلسه آنلردن برى آخره خصم اولەمز ،

بناءً عليه انلره خصم اولمق اوزره طرف حاكمدن اول وقفه بر قائممقام نصب اولنه‌رق قائممقام موجهه‌سنده دعوى ايدرلر ،

٤٦٠ (ماده)

سكنا ويا غله‌سى مشروطه اولان عقارات موقوفه‌يى دعواده خصم متولئ وقفدر ،

يوقسه سكنا ويا غله‌نك مشروط لهى دكلدر .

مثلا بر كيمسه ديكر كمسنه يدنده اولان بر خانه‌يى سكنا وياخود غله‌سى بكا مشروطه وقفدر ديو دعوى ايدوبده اول وقفك توليتى مدعى عهده‌سنده اولمديغى حالده مجرد مشروط له اولمغله دعواسى استماع اولونماز ،

فقط حاكم مشروط لهى دعوايه مأذون قيله‌رق آنك خصومتنى رأى ايدر ايسه او صورتده مشروط دخى خصم اوله‌بيلور .

٤٦١ (ماده)

منافعى عمومه عائد ومشروط اولان مؤسسات خيريه‌يى دعواده عامه‌دن برى خصم اوله‌بيلور ،

مطلب تاسع عشر

وقف حقنده شهادته دائر اولوب اوچ فصلی

جامعدر

فصل اول

مقبول اولوب اولمیان شهادت بیاننده‌در

٤٦٢ (ماده)

اصل وقف حقنده وقفك لهنه مرتزقه‌سنك شهادتی مقبولدر .
مثلا بر وقف نقودك متولیسی بر کیمسه‌دن اصل مال وقفدن ذمتکده شوقدر اقچه واردر دیو دعوی ایتدکده اول وقفك مرتزقه‌سندن بعض کمسنه‌لر متولنك مدعاسنه شهادت ایلسه‌لر قبول اولنور ،
کذلك بر وقفك متولیسی دیکر کیمسه‌نك یدنده اولان بر عقار ایچون اول وقفك مستغلاتندندر دیو دعوی و ذولید دخی ملکمدر دیو متولینك دعواسنی انکار ایتدکده متولینك مدعاسنه اول وقفك مرتزقه‌سندن بعض کمسنه‌لر شهادت ایتسه‌لر قبول اولنور .

٤٦٣ (ماده)

بر وقفك متعلق بر دعواده متولی‌یه شهود اقامه‌سی لازم کلدکده متولی شاهدم یوقدر دیدکدنصکره شاهد اقامه ایلسه قبول

اولنور (٣٣٤) ماده يه باق

٤٦٤ (ماده)

ربح وغلهٔ وقف حقندن وقفك لهنه مرتزقه‌سنك شهادتی مقبول دکلدر .

مثلا بر وقف نقودك متولیسی دیکر کیمسه‌دن نقود موقوفه‌دن سکا اقراض ایتمش اولدیغم اقچه ایچون اوزرینه وجه مشروع اوزره شو قدر اقچه ربح الزام ایتمشیدم دیو دعوی واو کیمسه دخی انکار ایتدکده متولیتك مدعاسنه اول وقفك مرتزقه‌سندن بعض کیمسه‌لر شهادت ایتسه‌لر قبول اولونماز ،

کذلك بر وقفك متولیسی دیکر کیمسه‌یه اول وقفك عقاراتندن فلان عقاری سکا ایجار ایتمشیدم انك اجرتندن مجتمع ذمتکده شو قدر اقچه واردر دیو دعوی واو کیمسه دخی انکار ایتدکده متولینك مدعاسنه اول وقفك مرتزقه‌سندن بعض کمسنه‌لر شهادت ایلسه‌لر قبول اولونماز ،

٤٦٥ (ماده)

بر محلك وقف قدیم اولدیغنه شهادت ایدن شاهدلر واقفك اسمنی بیان ایتماسه‌لر بیله شهادتلری قبول اولنور

٤٦٦ (ماده)

بر کیمسه‌نك ذریت واقفدن اولدیغنه شهادت ایدن شاهدلر او کیمسه ایله واقف بیننده اولان وسائطی بیان ایتمك لازمدر بناءً علیه شاهدلر بروجه محرر وسائطی بیان ایتمیه‌رك اوکیمسه‌نك

مطلقا ذريت واقفدن اولديغنه شهادت ايلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

شوقدر واركه مدعی واقفك ذريتندن اولديغی ثابت اولان بر شخصك ذريت ويا اقرباسندن اولديغنی دعوی ايلديكی تقديرده شاهدلر دخی بو وجه‌اوزره شهادت ايلسه بوشهادت كافی اولوب مدعی ايله واقف بيننده اولان وسائطی بيان ايتمك لازم دكلدر.

بوكا دائر تفصيلات (٤٢٣) ماده‌يه باق

استطراد

٤٦٧ (ماده)

منفعتی كندويه مشروطه اولان حكم بر واقفك كرك اصلی وكرك غله‌سی حقنده كندی لهنه حكمی نافذ اولماز

مثلا غلاسی بربلده حاكمنه مشروطه اولان وقفك متوليسی اول بلده‌ده واقع ديكر كمسنه‌نك ملكيت اوزره يدنده اولان برعقاری‌اول وقفك مستغرتندندر ديوحاكم حضورنده اوكمسنه‌دن انكارينه مقارن دعوی ومدعاسنه اقامهٔ بينه ايدوبده موجبنجه او حاكم دخی حكم ايتسه حكمی نافذ اولماز

اول بلده‌ده بو مقوله خصوصات و قفيه‌يی استماعه مأذون ديكر حاكم وار ايسه انك حضورنده مرافعه‌لری اجرا اولنور

ديكر حاكم يوق ايسه مجلهٔ احكام عدليه‌نك ١٨٠٩ نجی ماده‌سنه توفيقاً معامله اولنور

فصلی ثانی

تسامعله شهادته دائردر

(ماده) ٤٦٨

ذواليدك تصرفی اسباب ملكدن برسبب شرعی‌يه مستند اولمادقجه اصل وقف حقنده تسامعله شهادت قبول اولنور

بومقامده اصل وقفدن مرادوقفه متعلق اولوب صحت وقفك موقوف عليهی بولنان شيلر در

مثلا بركيمسه‌نك يدنده اولان بر عقار ايچون بر وقفك متوليسی اول وقفك ماليدر ديو دعوی واوكيمسه دخی اسباب ملكدن برسبب بيان ايتميه‌رك اول عقار بنم ملكمدر ديو ملك مطلق ادعا وبووجهله متولينك دعواسنی انكار ايتدكده متولينك مدعاسنه بعض كيمسه‌لر تسامعله شهادت ايلسه‌لر قبول اولنور

اما ذواليدك تصرفی شرا وهبه وارث كبی اسباب ملكدن برسبب شرعی‌يه مستند اولور ايسه اوصورتده اصل وقف حقنده تسامعله شهادت قبول اولنميوب تسجيل وقفی اثبات لازمدر

تسجيل حقنده ايسه تسامعله شهادت قبول اولنماز

مثلا بركيمسه برعقاری آخردن اشترا ايدرك ملكيت اوزره اكا متصرف ايكن بر وقفك متوليسی اول عقار وقف مزبور مستغلاتندندر ديو دعوی ايتدكده متولينك مدعاسنه بعض

كيمسه‌لر تسامعله شهادت ايلسه‌لر بوشهادت قبول اولنماز

٤٦٩ (ماده)

محض شروط وقف حقنده تسامعله شهادت قبول اولنماز

مثلا برجهته مشروطه اولمق اوزره ضبط اولنه‌ كلان برعقارك حقنده واقفك اولاد اولادندن بركيمسه اول عقارك غله‌سنی واقف اولادينه واولاد اولادينه شرط ايتمشدر ديو دعوی ايتدكده مدعاسنه بعض كمسنه‌لر تسامعله شهادت ايلسه‌لر قبول اولنماز

اما اصل وقف خصم طرفندن انكار اولنوبده اصله سماعله شهادت ضمننده شروط وقفه دخی سماعله شهادت ايلسه‌لر قبول اولنور .

فصل ثالث

ترجيح بيناته دائردر

٤٧٠ (ماده)

صحت بينه‌سی مرض موت بينه‌سندن اولادر

مثلا بركيمسه ملك عقارينی وقف ومتولی‌يه تسليم ايدوب تسجيل شرعی ايتديردكدنصكره وفات ايددت ثلث مساعد اولمامغله ورثه‌سی مرض موتنده وقف ايتميشدی ديو دعوی و متولی وقف دخی صحتنده وقف ايتمشيدی ديو دعوی ايدوب طرفيندن هر بری مدعاسنه بينه اقامه ايتسه متولينك بينه‌سی ترجيح ايديلور

كذلك اصحاب انتقالدن اصلا وارثی اولمیان بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری آخره باذن متولی فراغ ایتدکدن صکره وفات ایتدکده متولی فارغ مرض موتنده فراغ ایتمشیدی بناءً علیه فراغ صحیح اولمیوب اول عقار محلولاً طرف وقفه عائددر دیو دعوی ومفروغله دخی صحتنده فراغ ایتمشیدی بناءً علیه فراغ صحیحدر دیو دعوی ایدوب طرفین مدعالرینه اقامهٔ بینه ایتمك استسه‌لر مفروغ لهك بینه‌سی ترجیح ایدیلور .

٤٧١ (ماده)

بر کیمسه اجاره ایله تصرفنده اولان وقف عرصه‌یه کندی مالیله بنا احداث ایتدکدنصکره متولی سن بنم امرمله مصروفك اجرته محسوب اولمق اوزره بنا ایتمشیدك دیو دعوی مستأجر دخی نفسم ایچون بنا ایتمشیدم دیو دعوی ایدوب آنلردن هر بری مدعاسنه اقامهٔ بینه ایتمك استسه متولینك بینه‌سی ترجیح اولنور

٤٧٢ (ماده)

تقیید بینه‌سی اطلاق بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور

مثلا بر واقفك غله‌سنه واقفك بطن اولده اولان اولادی متصرفلر ایکن واقفك بطن ثانیده بولنان اولادی اول واقفك غله‌سی واقفك مطلقا اولادینه واولاد اولادینه مشروطه‌در دیو دعوی وواقفك بطن اولده اولان اولادی غلهٔ مذکوره واقفك بطناً بعد بطن اولادینه واولاد اولادینه مشروطه دیو دعوی ایدوب طرفین مدعالرینه اقامهٔ بینه ایتمك استسه‌لر بطن اولده بولنان اولادك بینه‌سی ترجیح اولنور .

تولیت دخی غله کبیدر

٤٧٣ (ماده)

بر محلده واقع اراضی ایچون بر وقفك متولیسی اول وقفك اراضیسندندر دیو دعوی وصاحب ارض اراضیٔ امیریه‌دندر دیو دعوی ایدوب هر بری مدعاسنه اقامهٔ بینه ایتمك استسه شهرت شایعه قنغی طرفده ایسه اول طرفك بینه‌سی ترجیح اولنور شویله كه اول اراضینك وقفیتی حقنده شهرت شایعه وار ایسه متولینك بینه‌سی ترجیح اولنور

وبالعکس شهرت شایعه اول اراضینك اراضیٔ امیریه‌دن اولمسنده ایسه صاحب ارضك بینه‌سی ترجیح اولنور

هیچ برطرفده شهرت شایعه یوق ایسه نظر اولنور

اکر اول اراضی‌یه وضع یدطرف وقفده‌ایسه خارج اولان صاحب ارضك بینه‌سی ترجیح اولنور

واکر وضع ید طرف بیت المالده ایسه خارج اولان متولینك بینه‌سی ترجیح اولنور

٤٧٤ (ماده)

وقف دعواسی ملك مطلق دعواسی قبیلندندر

بناءً علیه ایکی وقفك متولیلرندن هر بری برمحلك کندو وقفندن اولدیغنی دعوی ایدوبده انلردن بری ذی‌الید دیکری خارج بولنسه خارجك بینه‌سی ترجیح اولنور

كذلك برمحلى بركيمسه ملكمدر ديو ملك مطلق دعواسى ايدوب بروقفك متوليسى دخى وقفدر ديو دعوى ايدوبده انلردن برى ذى اليد ديكرى خارج بولنسه خارجك بينه‌سى ترجيح اولنور شويله‌كه اكر اول محل ملكيت دعوى ايدن كيمسه‌نك يدنده ايسه متولينك بينه‌سى ترجيح اولنور

واكر متولينك يدنده ايسه ملكيت دعواسى ايدنك بينه‌سى ترجيح اولنور ،

٤٧٥ (ماده)

وقف مورخ دعواسنده تاريخى مقدم اولان طرفك بينه‌سى راجحدر

شويله‌كه برمحل حقنده ايكى وقفك متوليلرندن هر برى تاريخ وقفى بيان ايدرك وقفيت دعوى ايدوبده برينك تاريخى ديكرندن مقدم اولسه تاريخى مقدم اولان متولينك بينه‌سى ترجيح اولنور

مطلب عشرين

متولى‌يه يمين توجه ايدوب ايتميان مواد بيانده‌در

٤٧٦ (ماده)

وقفه متعلق دعاويده كندى اوزرينه عقد ادعا اولنميان متولى‌يه يمين توجه ايتمز

مثلا وقف اولمق اوزره متولى يدنده اولان بر عينى بركيمسه ملكمدر ديو دعوى ايدوبده مدعاسنى اثبات ايدمسه متولى‌يه يمين ويرديرهمز

كذلك بر وقف نقودك متوليسی دیکر کیمسه‌دن سلفم اولان متولینك
ادانه‌سیله وقفه شـوقدر غروش دینك واردر دیو دعوی واول
کیمسـه دخی بن مبلغ مزبوری سـلفك اولان متولی‌یه زمان
تولیتنده تمـاماً ادا ایتمشیدم دیو دفع وبو دفعنی اثبـات ایده‌ماسه
متولی‌یه یمین ویردیره‌من

کذا بر کیمسـه فلان وقفه شوقدر غروش دینم واردر دیو اقرار
ایتدکدن صکره دونوب بنم اول وقفـه اول قدر غروش دینم
اولمیوب کاذباً اقرار ایتمشـیدم دیو دعوی ایلسـه اقرارنده کاذب
اولمدیغی حقنده اول وقفك متولیسنه یمین ویردیره‌من

اما کندی اوزرینه عقد ادعا اولنان متولی‌یه یمین توجه ایدر مثلا
بر وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره متولیسی یدنده اولان عقـار
حقنده بر کیمسه اول عقاری مدت معلومه تمامنه دکین بکا ایجار
ایتمشیدك تسلیم ایت دیو متولینك انکارینه مقارن دعوی ایدوبده
مدعاسنی اثبـات ایده‌ماسه اول عقـاری کندویه ایجـار ایتمدیکنه
متولی‌یه یمین ویردیره‌بیلور

کذلك بر کیمسه بر وقفك متولیسندن اول وقفك لوازمیچون بندن
شو قدر اشیا اشترا وقبض ایتمشیدك ثمنی ویردیو دعوی ومتولی
انکار ایدوبده مدعاسـنی اثبـات ایده‌مسه متولی‌یه یمین ویردیره
بیلور ،

کذلك بر وقف عقارك مستأجرندن متولیسی بر یکمش اجرت دعوی
ایتدکده مستأجر اجرت مذکوره‌یی تماماً سکا ادا وتسلیم ایدوب
ذمتمده هیـچ بر الەجق قالمامشدر دیو متولینك انکارینـه مقارن

دفعه تصدی ایتمش ودفعنی اثبات ایده‌مامش اولسه متولی‌یه یمین ویردیره‌بیلور

۴۷۷ (ماده)

تعیین ماده ایدلمیه‌رك وقف حقنده برکونه خیانت ایتدیکنه دائر متهم اولان متولی حاکم طرفندن تحلیف ایدیله‌بیلور

مطلب حادی وعشرین

اقرار بیانندەدر

۴۷۸ (ماده)

متولینك وقف علیهنه اقراری جائز دکلدر

مثلا بر کیمسه وقف اوزره متولی یدنده بولنان عقاری ملکمدر دیو دعوی ایتدکده متولی مدعینك دعواسنی اقرار واعتراف ایتسه متولینك اشبو اقراری وقف علیهنده معتبر اولمدیغندن مدار حکم اولەمز

۴۷۹ (ماده)

بر کیمسه یدنده اولان برعقار ایچون اول عقار وقفدر دیسه بو سوز اول عقارك مقدما وقف ایدلمش اولدیغی اقراره محمولدر یوقسه ابتداءً انشاء وقفه محمول دکلدر

بناءً علیه آنده شرائط وقف آرانمز

۴۸۰ (ماده)

بروقفك غله ویا سکناسنك ویاتولیتنك مشروط لهی اولان کیمسه

مشروطله اولدیغی ثابت اولمیان دیگر برکمسنه ایچون اول دخی وقفك مشروط لهیدر دیو اقرار ایلسه مقرك بواقراری انجق کندی حقنده نافذ اولور

سائر مشروط لهلر وار ایسه انلرك حقلرنده نافذ اولماز

بناءً علیه بروجه محرر مقرله اولان کمسنه یالکز مقرك حصه‌سنده مقره شریك اولور

سائر حصه‌دارلر اولدیغی تقدیرده انلره حصه‌لرنده شریك اوله‌مز

صورت مشروحه‌ده مقر وفات ایتسه اقرارك حکمی قالماز بناءً علیه متوفانك اقرار مذکور ایله اولادی الزام اولنه‌مز

٤٨١ (ماده)

اجارتینلو وقف عقارك رقبه‌سنه دائر برخصوصنده بالاجارتین متصرفنك وقف علیهنه اقراری صحیح ومعتبر دکلدر

مثلا بروقفك اجارتینلو مستغلاتندن اولمق اوزره برکیمسه‌نك بالاجارتین تصرفنده اولان برعقار ایچون دیگر کمسنه ملکمدر دیو دعوی ایتدکده اول کیمسه دخی اول عقار مدعینك ملکی اولدیغنی اقرار ایلسه بو اقرار وقف حقنده نافذ ومعتبر اولماز بناءً علیه حاکم اقرار مزبوره بناءً اول عقارك مدعینك ملکی اولدیغنه حکم ایلسه حکمی صحیح اولماز

کذلك بروقفك اجارتینلو مستغلاتندن اولمق اوزره برکیمسه‌نك بالاجارتین تصرفنده اولان برعقار ایچون دیگر وقفك متولیسی بنم وقفم مستغلاتندندر دیو دعوی ایتدکده اول کیمسه دخی اقرار ایلسه صحیح ونافذ اولماز

٤٨٢ (ماده)

بروقف نقودك متوليسى بر كيمسه‌دن متولئ سابقك ادانه‌سيله مال وقف مزبوردن ذمتكده شوقدر غروش الاجق واردر ديو دعوى واول كيمسه دخى انكار ايله برابر اكر متولئ سابق كلوب بابكا اول قدر غروش ادانه ايتمش اولديغنى بيان ايدر ايسه مبلغ مزبورى ادا ايدرم ديو وعد ايدوب بعده متولئ سابق كلوب او كيمسه‌يه اولقدر غروش ادانه ايتمش اولديغنى بيان ايدوب لكن اوكيمسه تصديق ايتماسه مجرد وعد مذكورينه بناء اوكيمسه مبلغ مزبورى اقرار ايتمش عد اولنه‌مز

بوصورتده حاكم مجرد وعد مذكوره بناءً مبلغ مزبورك اداسيله اوكيمسه اوزرينه حكم ايلسه حكمى صحيح اولماز

اما متولئ سابق بروجه محرر بيان ايتدكدنصكره اوكيمسه دخى انى تصديق ايلسه اوصورتده مبلغ مزبورى اقرار ايتمش اوله‌جغندن مبلغ مزبورك اداسيله الزام اولنور .

صوك

بوكتابك محرر وجامعى استانبول مدرسه‌لرندن و مغدورين سياسيه‌دن سابقاً يالوه نائبى اولوب لغرض جاهلدر ناميله‌ده تنسيقاً مغدورلردن واسبقاً دخى خاصه سكزنجى آلاى مفتيسى اولوب استبداداً بومأموريتى‌ده‌ظلمهٔ سابقه طرفندن غصب ايديلان مولانا يوى آبادى حافظ خليل شكرى افندى حضرتلريدر.

سنه ٣٣٠

﴿ ناشر كتاب — محمد شمس الدين ﴾

فهرس